

Opinnäytetyö (YAMK)
Kuntoutus
Suuntautumisvaihtoehto
2015

Irina Katajisto-Korhonen

SUOMALAISTEN TOIMINTATERAPEUTTIEN TUTKITUN TIEDON KÄYTTÖ JA SEN KEHITTÄMINEN

– Realistinen arviointitutkimus

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (YAMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kuntoutus

2015 | 131 sivua

Tiina Hautala

Irina Katajisto-Korhonen

SUOMALAISTEN TOIMINTATERAPEUTTIIEN TUTKITUN TIEDON KÄYTTÖ – REALISTINEN ARVIOINTITUTKIMUS

Opinnäytetyö on toimeksianto Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:ltä. Opinnäytetyö pyrki tuottamaan tutkimustietoa suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon käytöstä ja hyödyntämisestä käytännön työelämässä. Opinnäytetyön avulla oli tarkoitus laatia kehitysehdotukset siihen, miten Toimintaterapeuttiliitto voisi tukea jäseniensä tutkimustiedon käyttöä käytännön työelämässä. Lisäksi opinnäytetyössä kartoitettiin Toimintaterapeuttiliiton Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) –julkaisun hyödyllisyyttä ja tarpeellisuutta jäsenistön näkökulmasta, ja Toimintaterapeuttiliitolle laadittiin kehitysehdotukset jäsenedun jatkokon liittyen.

Opinnäytetyö toteutettiin realistisen arvioinnin periaatteiden mukaisesti, jolloin keskiössä on tutkimuksen käytettävyys ja hyödynnettävyys arvioinnin tilaajan kannalta. Realistinen arviointi on monimenetelmäinen lähestymistapa, ja opinnäytetyössä käytettiin sekä määrällistä että laadullista aineistonkeruumenetelmää. Internet-kysely tehtiin kaikille suomalaisille toimintaterapeuteille, jotka kuuluvat Toimintaterapeuttiliiton varsinaiseen jäsenrekisteriin (n=2094). Kyselyyn vastasi yhteensä 186 toimintaterapeuttia. Kysely oli lähinnä määrällinen arviointimenetelmä, mutta se sisälsi myös laadullisia osioita. Internet-kyselyn lisäksi menetelmänä käytettiin teemahaastattelua Toimintaterapeuttiliiton edustajille. Koska aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu eroavaisuuksia tutkimustiedon hyödyntämisessä työssäolovuosiin tai koulutustasoon liittyen, haluttiin tässä opinnäytetyössä vertailla muuttujia näiden suhteen.

Koska otos jäi pieneksi, ei tuloksia voida yleistää koskemaan kaikkia suomalaisia toimintaterapeutteja. Suurimmaksi tutkimustiedon hyödyntämisen esteeksi nousivat organisaatiotason haasteet, joista suurin oli ajanpuute. Ajanpuute oli vaikuttanut myös SJOT – julkaisun käyttöön estävänä tekijänä Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien asenne tutkimustietoon liittyen oli selkeästi positiivinen.

ASIASANAT:

Näyttöön perustuva toimintaterapia, tutkimustiedon hyödyntäminen, tutkimustiedon käyttö, realistinen arviointi)

MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Rehabilitation

Completion year of the thesis | Total number of pages

Tiina Hautala

Irina Katajisto-Korhonen

RESEARCH UTILIZATION AMONG FINNISH OCCUPATIONAL THERAPISTS – A REALISTIC EVALUATION

This master's thesis was made as an assignment from Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry (The Finnish Association of Occupational Therapy). The aim of thesis was to produce information about research utilization of Finnish occupational therapists's. Important part of thesis was to make suggestions to Toimintaterapeuttiliitto considering how it can enhance research utilization in clinical work of Finnish occupational therapists. Furthermore, the thesis aims to examine how Toimintaterapeuttiliitto's member benefit Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) – is being valued trough its members and make suggestions considering the continuation of member benefit.

The thesis was conducted trough principles of realistic evaluation, which means that the usability and usefulness of the thesis in customers' point of view was in key role. Realistic evaluation is a multimethod approach, which meant in this thesis that it included both quantitative and qualitative methods. All Finnish occupational therapists who are members of Toimintaterapeuttiliitto (2094) were asked to take part to an Internet questionnaire. Altogether 186 occupational therapists answered the questionnaire, which was mainly a quantitative evaluation method. In addition, as an evaluation method a thematic interview to representatives of Toimintaterapeuttiliitto was made. Because there have been differences in research utilization of occupational therapists considering length of experience and education in earlier studies, in this study they were also considered.

Because the sample was relatively small, the results of this thesis cannot generalize to concern all Finnish occupational therapists. Greatest barrier to research utilization in this thesis were challenges in organizational level, mainly lack of time. Lack of time was also considered as a barrier when occupational therapists evaluated the use of SJOT. The attitudes towards research and research utilization were clearly positive with all respondents.

KEYWORDS:

Evidence-based occupational therapy, research utilization, use of research, realistic evaluation

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET (TAI SANASTO)	7
1 JOHDANTO	8
2 NÄYTTÖÖN PERUSTUVA KÄYTÄNTÖ TOIMINTATERAPIASSA	10
2.1 Miksi näyttöön perustuvaa käytäntöä tarvitaan – mihin tarpeisiin se vastaa?	13
2.2 Esteitä näytön käyttöön ja tutkimustiedon hyödyntämiseen	15
3 TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN TOIMINTATERAPIASSA	19
3.1 Missä olosuhteissa näyttöön perustuva käytäntö ja tutkimustiedon hyödyntäminen toimivat?	21
3.2 Tutkimustiedon hyödyntäminen toimintaterapiassa - mikä toimii?	23
3.3 Kenelle ja ketä varten näyttöön perustuva käytäntö ja tutkimustiedon hyödyntäminen toimivat?	26
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	28
4.1 Suomen Toimintaterapeuttiliitto ja tutkimustiedon hyödyntäminen	28
4.2 Opinnäytetyön tavoitteet	30
5 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN REALISTISEN ARVIOINNIN MUKAAN JA TUTKIMUSMENETELMÄT	32
5.1 Internet kysely toimintaterapeuteille	36
5.2 Haastattelu	41
5.3 Aineiston analysointi	41
6 TULOKSET	44
6.1 Kyselylomakkeen tulokset	44
6.1.1 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Oma toiminta	44
6.1.2 Tutkimustiedon hyödyntäminen: omat taidot ja asenteet	50
6.1.3 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Tiedon saanti / hankinta	58
6.1.4 Tutkimustiedon hyödyntäminen: SJOT – julkaisun käyttö ("SJOT-mittari")	63
6.1.5 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Organisaationäkökulma	70
6.1.6 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Kehittämisnäkökulma	76
6.1.7 Riippuvaisuudet	81
6.2 Haastattelun tulokset	85
6.2.1 Strategiset toimenpiteet: viestintä ja koulutuspolitiikka	86

6.2.2 Sillan rakentaminen tutkimustiedon ja käytännön välille – pikaratkaisuja ajan säästämiseksi vai karhunpalvelus?	88
6.2.3 Toimintaterapeuttiliiton rooli: tarve kulttuuriseen muutokseen?	90
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	92
7.1 Tutkimustiedon hyödyntäminen – mikä toimii?	92
7.2 Kenelle ja ketä varten se toimii?	94
7.3 Mihin tarpeisiin se vastaa?	96
7.4 Esteitä näytönkäyttöön ja tutkimustiedon hyödyntämiseen	97
7.5 Kehitysehdotukset	100
8 POHDINTA	106
8.1 Tutkimuksen luotettavuus	106
8.2 Tutkimuksen eettisyys	109
8.3 Pohdinta opinnäytetyöprosessista ja jatkosuositukset	111
LÄHTEET	113

LIITTEET

- Liite 1. Internet-kysely toimintaterapeuteille
- Liite 2. Saatekirje
- Liite 3. Teemahaastattelun runko

KUVAT

Kuva 1. Näyttöön perustuvan toimintaterapiaprosessin viitekehys (Bennett & Bennett 2000, 172).	11
Kuva 2. Opinnäytetyön mallinnus realistisen arvioinnin mukaan opinnäytetyösuunnitelmassa (mukaellen Anttila 2007, 70).	34
Kuva 3. SJOT -mittarin rakentuminen.	39
Kuva 4. Kyselylomakkeen vastaajat.	39
Kuva 5. SJOT – julkaisusta koettu hyöty.	67
Kuva 6. Toimintaterapeuttien ehdotukset SJOT-jäsenedun hyödyntämiseksi.	68
Kuva 7. Toimintaterapeuttien ehdotukset Toimintaterapeuttiliiton toimiksi tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen käytännön työelämässä.	79
Kuva 8. Teemahaastattelusta nousseet teemat.	85

TAULUKOT

Taulukko 1. Opinnäytetyön eteneminen ajallisesti. (jatkuu sivulle 36)	35
Taulukko 2. Internet –kyselyn osa-alueet ja sisältö. (jatkuu sivulle 39)	37
Taulukko 3. Internet -kyselyn vastaajien taustamuuttujat.	40
Taulukko 4. Vastaukset / Oma toiminta.	44
Taulukko 5. Vertailutaulukko: Oma toiminta. (jatkuu sivulle 47)	45
Taulukko 6. Vastaukset / Omat taidot ja asenteet. (jatkuu sivulle 52)	51
Taulukko 7. Vertailutaulukko: Omat taidot ja asenteet. (jatkuu sivulle 54)	52
Taulukko 8. Toimintaterapeuttien sähköisten tietokantojen käyttö.	59
Taulukko 9. Toimintaterapeuttien ammatillisten lehtien käyttö.	60
Taulukko 10. Toimintaterapeuttien muiden tietolähteiden käyttö.	61
Taulukko 11. Toimintaterapeuttien SJOT – julkaisun käyttö.	63
Taulukko 12. Toimintaterapeuttien syyt miksi ei ole tilannut SJOT – julkaisua.	64
Taulukko 13. Toimintaterapeuttien SJOT – julkaisun hyödyntäminen.	66
Taulukko 14. Vastaukset / Organisaationäkökulma.	71
Taulukko 15. Vertailutaulukko: Organisaationäkökulma. (jatkuu sivulle 74)	72
Taulukko 16. Parhaat keinot tiedon hankintaan ja hyödyntämiseen käytännön työssä.	77
Taulukko 17. Riippuvaisuustaulukko 1.	82
Taulukko 18. . Riippuvaisuustaulukko 2. (jatkuu sivulle 85)	83

KÄYTETYT LYHENTEET (TAI SANASTO)

Kpl Kappalemäärä

Esim. Esimerkiksi

Mm. Muun muassa

1 JOHDANTO

Toimintaterapiassa – kuten muussakin kuntoutuksessa – sekä yhteiskunta että asiakkaat odottavat terapiaan liittyvien päätösten tukena käytettävän näyttöön perustuvaa työtapaa (Samuelsson & Wressle 2014, 175). Näyttöön perustuvalla käytännöllä tarkoitetaan parhaan mahdollisen tieteellisen tutkimustiedon hyödyntämistä vastuuntuntoisesti ja kriittisesti kliinisessä työssä (Korteniemi & Borg 2008, 9). Bennett & Bennett (2000) ovat esitelleet näyttöön perustuvan prosessin toimintaterapian viitekehuksesta, joka ohjaa toimintaterapeutteja toimintaterapiaprosessin päätöksenteossa. Heidän mukaansa näyttöön perustuva toimintaterapiaprosessi päättyy tutkimustulosten hyödyntämiseen käytännön asiakastyössä, ja se on yksi prosessin tärkeimmistä asioista. (Bennett & Bennett 2000, 171, 173). Tutkimustiedon hyödyntäminen tarkoittaa sitä missä määrin ammattilaiset käyttävät tutkimustietoa käytännön työssään. Ajankohtainen tutkimustieto on tärkeässä osassa näyttöön perustuvassa käytännössä ja se tulee yhdistää toimintaterapeutin ammatilliseen kokemukseen ja asiakkaan tarpeisiin. (Wressle & Samuelsson 2014, 1; Samuelsson & Wressle 2014, 175.)

Näyttöön perustuvaa käytäntöä suositaan, sillä se liittyy läheisesti laatuun ja tehokkuuteen. Lisäksi yhteiskuntatasolla taloudelliset haasteet tuovat vaatimuksia yhä vaikuttavampien menetelmien kehittämiseksi. (Upton, Stephens, Williams & Scurloc-Evans 2014, 24; Wressle & Samuelsson 2014, 1.) Näyttöön perustuvan käytännön saaminen osaksi arjen työtä vaatii panostusta ja usein muutoksiakin monelta taholta; työntekijöiltä, työnantajilta, tutkimusyhteisöltä sekä valtionhallinnolta. Esimerkiksi johdon sitoutuminen tukee näyttöön perustuvan käytännön toteutumista, kuten työntekijöiden positiivinen asennekin. (Korteniemi & Borg 2008, 46, 48.)

Suomessa Toimintaterapeuttien ammattieettisten ohjeiden mukaan toimintaterapia perustuu *”vakiintuneeseen sekä hyväksytyyn näyttöön perustuvaan käytäntöön sekä tutkimustietoon”* (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2011). Toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä on tutkittu esimerkiksi Ruotsissa, Australiassa, Yhdysvalloissa ja Englannissa. Toimintaterapeuttien tutkimustie-

don hyödyntämistä tutkittaessa on havaittu, että toimintaterapeutit arvostava tutkimukseen liittyviä toimintoja. Tutkimuksissa on myös todettu, etteivät toimintaterapeutit hyödynnä saatavilla olevaa tutkimusnäyttöä rutiininomaisesti käytännön työssään. (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 41; Samuelsson & Wressle 2014, 176; Thomas & Law 2014, 80.)

Tutkimalla ammattiryhmien tutkimustiedon hyödyntämistä voidaan saada selville kehitysehdotuksia koko ammattiryhmän kehittymiseen liittyen (Korteniemi & Borg 2008, 9). Lisäksi tunnistamalla tutkimustiedon hyödyntämisen esteitä niitä voidaan vähentää tai poistaa kokonaan (Lyons 2010, 202).

Tämä opinnäytetyö tehtiin Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:n toimeksiantona. Toimintaterapeuttiliitto pyrkii tuomaan toimintaterapiaa entistä enemmän tunnetuksi tutkimukseen perustuvana ammattina. Opinnäytetyö pyrkii tuottamaan tutkimustietoa suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon käytöstä ja hyödyntämisestä käytännön työelämässä. Opinnäytetyön avulla on tarkoitus laatia kehitysehdotukset siihen, miten Toimintaterapeuttiliitto voisi tukea jäseniensä tutkimustiedon käyttöä sekä laatia kehitysehdotukset siihen liittyen. Lisäksi opinnäytetyössä kartoitetaan Toimintaterapeuttiliiton Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) – julkaisun hyödyllisyyttä ja tarpeellisuutta jäsenistön näkökulmasta, ja Toimintaterapeuttiliitolle laaditaan kehitysehdotukset jäsenedun jatkokon liittyen.

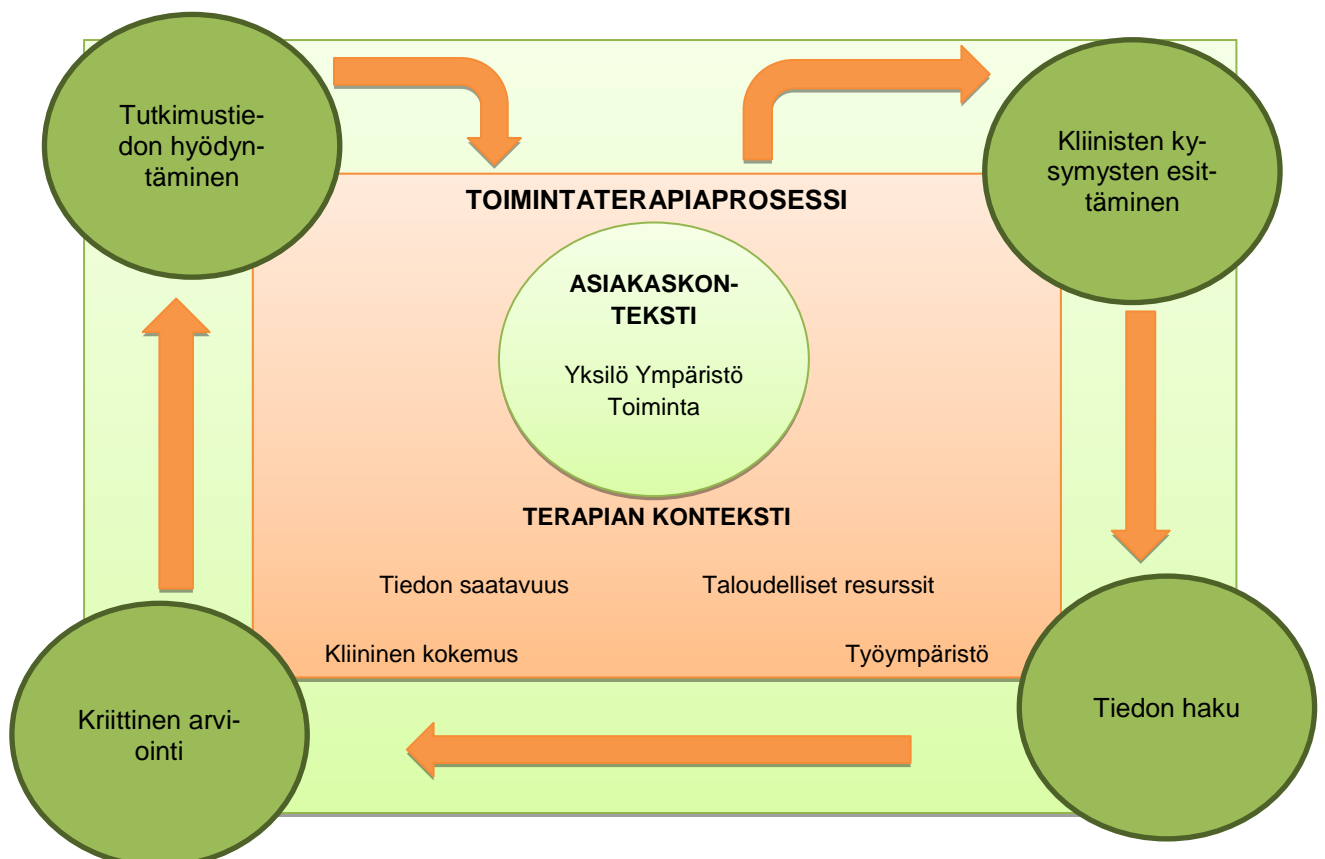
2 NÄYTTÖÖN PERUSTUVA KÄYTÄNTÖ TOIMINTATERAPIASSA

Näyttöön perustuva käytäntö tarkoittaa parhaan mahdollisen tieteellisen tutkimustiedon hyödyntämistä vastuuntuntoisesti ja kriittisesti kliinisessä työssä. Asiantuntijuutta ja ammattitaitoa tarvitaan jotta pystytään määrittämään soveltuuko tutkittu tieto yksittäisen asiakkaan tilanteeseen. Näyttöön perustuva käytäntö edellyttää ajankohtaiseen tilanteeseen – esimerkiksi asiakkaan tilanteeseen tai ratkaistavaan ongelmaan – liittyvää tutkimus- ja arviointitulosten hakua. Löydetyn tutkimustiedon laatu arvioidaan ja käytännön työntekijä päättää miten tutkimustietoa sovelletaan yksittäisiin asiakastapauksiin. (Wressle & Samuelsson 2014, 1, 2; Korteniemi & Borg 2008, 9-10.)

Näyttöön perustuva käytäntö liittyy läheisesti laatuun ja tehokkuuteen, mistä syystä sitä suositaan. Näyttöön perustuvan työtavan avulla voidaan saada parannuksia hoidon vaikuttavuuteen liittyen sekä vähentää kustannuksia terveydenhuollossa. (Upton, Stephens, Williams & Scurlock-Evans 2014, 24.)

Kuntoutuksessa, kuten toimintaterapiassakin odotetaan terapiaan liittyvien päätösten tukena käytettävän näyttöön perustuvaa käytäntöä. Tutkimustiedon hyödynnettävyys yksilöllisiin asiakastilanteisiin vaatii toimintaterapeuteilta vahvaa ammatillista osaamista, lisäksi asiakkaiden oma näkemys tulee ottaa huomioon (asiakaslähtöisyys). (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 40; Upton ym. 2014, 25; Samuelsson & Wressle 2014, 175.) Toimintaterapeuttien odotetaan tarjoavan asiakkaille laadukkaita palveluja, jotka perustuvat ammatilliseen tietoon ja taitoon. Tämä vaatii toimintaterapeuteilta jatkuvaa uuden tutkimustiedon tasalla olemista. Näyttöön perustuva käytäntö toimintaterapiassa on monitahoinen prosessi, johon liittyy tutkimustieto, asiakkaiden näkemykset ja asiakaslähtöinen lähestymistapa, erilaiset vaikuttavuusmittarit ja toimintaterapeutin kliininen päätöksentekokyky. Näyttöön perustuvan työtavan käyttöönotto on olennaista toimintaterapia-alan kehittymisen jatkumisen kannalta. (Samuelsson & Wressle 2014, 175; Kristensen ym. 2012, 119.)

Bennett & Bennett (2000) esittelivät vuonna 2000 näyttöön perustuvan prosessin toimintaterapian viitekehuksesta (kuva 1). Prosessi ohjaa päätöksentekoa toimintaterapiaprosessissa. Prosessin ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan kliininen kysymys, joka useimmiten liittyy terapian vaikuttavuuteen tai sovellettavuuteen. Kliinisen kysymyksen muotoilussa voi hyödyntää PICO – menetelmää (suomeksi AIVO); mitä tarkemmin kysymyksen määrittelee, sitä paremmat mahdollisuudet on löytää haluttua tietoa. PICO – menetelmän mukaisesti kliiniseen kysymykseen sisällytetään seuraavat neljä osatekijää: asiakas tai asiakasryhmä (P = population), interventiomenetelmä (I = intervention), vaihtoehtoinen interventio (C = comparison) ja odotettu tulos (O = outcome). PICO – menetelmällä muotoiltu kysymys voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen: *Onko kaatumisen ehkäisyohjelma (I) vaikuttavampi interventio kaatumisten vähentämiseksi (O) kuin sairaalasta kotiuttamisen yhteydessä tarjottava tiedon anto (C) itsenäisesti kotona asuvilla ikääntyneillä (P).* (Bennett & Bennett 2000, 171-173; Lou & Durando 2014, 105-107.)

Kuva 1. Näyttöön perustuvan toimintaterapiaprosessin viitekehys (Bennett & Bennett 2000, 172).

Kysymyksen muotoilun jälkeen suoritetaan tiedon haku; tiedon haku perustuu kliiniseen kysymykseen ja sen tavoitteena on löytää paras mahdollinen näyttö kysymykseen liittyen. Tiedon haussa on tärkeää osata arvioida ja organisoida saatua tietoa, ja siihen liittyy myös oleellisen tiedon löytäminen ja epäoleellisen tiedon suodattaminen. Toimintaterapia-alan tutkittua tietoa, erityisesti systemaattisia katsauksia, on mahdollista löytää mm. Cochrane -kirjastosta, toimintaterapia-alan julkaisuista tai OTseeker tietokannasta. (Bennett & Bennett 2000, 171-173; Hackett ym. 2014, 479.) Suomessa Käypä hoito – suositukset ovat terveydenhuollon sovellus näyttöön perustuvalla käytännöllä. Suositusten tekemisessä keskeisenä on kirjallisuushaku ja systemaattiset tutkimuskatsaukset, satunnaistetuilla tutkimuksilla on tärkein rooli. (Korteniemi & Borg 2008, 53, 55.)

Bennett & Bennettin (2000) mukaan toimintaterapian näyttöön perustuvassa prosessissa tiedon hakua seuraa relevanttien tutkimusten kriittinen arviointi. Se tarkoittaa tutkimusten validiteetin arvioimista sekä sen määrittämistä, ovatko tutkimukset kliinisesti merkittäviä. (Bennett & Bennett 2000, 178.) Yleisimmin tutkimusmenetelmien uskottavuutta arvioidaan asettamalla tutkimusmenetelmät hierarkkiseen järjestykseen. Useimmiten kriteereinä ovat tutkimusasetelman vahvuus, tutkimusten laatu, tutkimustulosten yhdenmukaisuus, kliininen merkittävyys ja sovellettavuus. Parasta saatavilla olevaa näyttöä ovat systemaattiset tutkimuskatsaukset tai meta-analyysit, joiden jälkeen hierarkiassa järjestyksessä tulevat satunnaistetut koeasetelmat, kvasikokeelliset asetelmat, kohorttitutkimukset, tilastolliset sovellukset vertailuryhmien luomiseksi, poikittaistilanteeseen perustuvat survey-tutkimukset, kontrolloidut tapaustutkimukset ja alimpana kertomuksiin perustuva raportointi, tapaushistoriat ja pienet ryhmätutkimukset. (Korteniemi & Borg 2008, 31; Elomaa & Mikkola 2010, 14.)

Viime vuosina näyttöön perustuvassa toimintatavassa on alettu tunnustamaan entistä enemmän myös laadullisten tutkimusten merkitys, ja laadullisten tutkimusten yhdistäminen määrällisiin tutkimuksiin on kasvussa. Laadullisten tutkimusten tulokset voivat lisätä ymmärrystä kliinisistä ilmiöistä ja ne voivat tarjota sellaista tietoa, mitä ei ole mahdollista saada määrällisen tutkimuksen avulla. Laadullista tutkimusta suositaan toimintaterapiassa ja muilla kuntoutusaloilla,

sillä se vastaa parhaiten kysymyksiin jotka liittyvät asiakkaiden kokemuksiin ja antaa usein syvempää ymmärrystä asiakkaiden tilanteista. Lisäksi laadullinen tutkimus sopii hyvin kuntoutusalojen teoreettisiin viitekehyksiin. (Bennett & Bennett 2000, 176-177; MacDermid & Law 2014, 133.)

On mahdollista, että kaikista asioista ei löydy vahvaa tutkimusnäyttöä. Näytön puuttuminen voi johtua vähäisestä tutkimustiedosta tai siitä, ettei tutkimustietoa voida soveltaa asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen. On huomioitava, ettei näytön puuttuminen tarkoita sitä, etteikö kuntoutus voisi olla vaikuttavaa. Tutkimusnäytön puuttuessa tulee työntekijän käyttää teorialähtöistä lähestymistapaa ja kokemukseen perustuvaa tietoa. Kun päätöksenteko ei perustu näyttöön tai sen tukena oleva näyttö on vain vähäistä, tulee vaikuttavuuteen kuitenkin suhtautua varovasti ja kriittisesti. Tutkimuksen kohteiksi suositellaankin sellaisia kuntoutuksen alueita, joissa näyttöön perustuvien työmenetelmien käyttömahdollisuudet ovat vähäiset johtuen vähäisestä tutkimusnäytöstä. (Korteniemi & Borg 2008, 45; Paltamaa, Karhula, Suomela-Markkanen & Autti-Rämö 2011, 230-231.)

Bennett & Bennetin (2000, 173) mukaan näyttöön perustuva toimintaterapiaprosessi päättyy tutkimustulosten hyödyntämiseen asiakastyössä. Tutkimustiedon hyödyntämisestä toimintaterapiassa kerrotaan enemmän kappaleessa kolme.

2.1 Miksi näyttöön perustuvaa käytäntöä tarvitaan – mihin tarpeisiin se vastaa?

Yhteiskunta-ajattelu joka perustuu tehokkuuteen ja taloudellisuuteen on lisännyt näyttöön ja tietoon perustuvan käytännön tärkeyttä. Näyttöön perustuvalla käytännöllä on asetettu vaatimuksia myös poliittiselta taholta ja poliittisesta näkökulmasta katsottuna näyttöön perustuvalla vaikuttavuusnäytöllä tai ongelmanratkaisulla on suuri merkitys. Myös terveydenhuollon parhaan mahdollisen laadun varmistaminen liittyy läheisesti näytön käytön perusteluihin. (Korteniemi & Borg 2008, 12-13; Samuelsson & Wressle 2014, 175; Kristensen, Borg & Hounsgaard 2012, 119.)

Terveydenhuolto ja kuntoutus ovat jatkuvassa kehityksessä teknologian, menetelmien ja lääkkeiden suhteen. Samaan aikaan taloudelliset haasteet tuovat vaatimuksia yhä tehokkaampien ja vaikuttavampien menetelmien kehittämiseksi. (Wressle & Samuelsson 2014, 1.) Näyttöön perustuvan käytännön seurauksena toiminnasta tulee entistä vaikuttavampaa, ja niukkoja resursseja käytetään entistä tehokkaammin (Korteniemi & Borg 2008, 22). Lisäksi tutkimustiedon hyödyntäminen ja näyttöön perustuva työtapo ovat keino parantaa potilasturvallisuutta (Strandberg ym. 2014, 55).

Toimintaterapiassa sekä ammatilliset että yhteiskunnalliset odotukset luovat paineita terapian vaikuttavuuden ja tehokkuuden osoittamiseksi (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 40). Toimintaterapian ammattikuntana tulisi rohkaista jäseniään tutkimustiedon hyödyntämiseen, jotta kliininen päätöksenteko olisi laadukasta ja yhtenäistä. (Upton ym. 2014, 25; Samuelsson & Wressle 2014, 175.) Päätökset suositelluista ja korvattavista terveydenhuollon menetelmistä perustuvat yleensä saatavilla olevaan näyttöön. Sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksentekijät tarvitsevat tietoa vaikuttavista interventioista, kuten toimintaterapiasta. (Steultjens ym. 2005, 248.) Toimintaterapian yksilöllisyys ja monimuotoiset toimintamahdollisuudet voivat tehdä haasteelliseksi ammatin selkeän kuvaamisen. Selkeyden puute saattaa heikentää ymmärrystä toimintaterapia-alasta ja sen mahdollisuuksista terveydenhuolto- ja sosiaalialalla. (College of Occupational Therapists 2007, 1.) Näyttöön perustuvan käytännön avulla eri ammattien toiminta voidaan saada entistä näkyvämmäksi (Korteniemi & Borg 2008, 12, 22).

Suomessa Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön yhteyteen perustettu neuvosto. Sen tarkoituksena on antaa suosituksia palveluiden julkisesti järjestettyjen tai muulla tavoin rahoitettujen terveydenhuollon palvelujen valikoimasta. Suosituksissa huomioidaan eri alojen tutkimustieto sekä muu näyttö. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2015.) Toimintaterapeuttien yhteiskunnallisen aseman säilyttämisen ja edistämisen näkökulmasta tieteellinen tutkimustieto ja sen käyttö ovat näin ollen välttämättömiä.

Laki Kelan kuntoutuksesta määrittelee, että kuntoutuksen täytyy olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista. Vaikeavammaisten kuntoutuksen kehittämishank-

keessa (VAKE) tehtiin tutkimus liittyen kolmen diagnoosiryhmän (aivoverenkiertohäiriö, multipeliskleroosi ja cerebral palsy) kuntoutuksen nykytilaan ja kehittämistarpeisiin. Tutkimus ja sen perusteella tehdyt suositukset hyvistä kuntoutuskäytännöistä Kelan järjestämisvelvollisuuteen kuuluvan vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen osalta esitellään Hyvät kuntoutuskäytännöt – julkaisussa. Julkaisussa todetaan, että vaikuttavaksi todettujen kuntoutusmuotojen ja –menetelmien käyttö on näyttöön perustuvan kuntoutuksen lähtökohtana – lisäksi kuntoutuksessa tulee huomioida yksilöllisyys ja kuntoutujan tarpeet ja voimavarat. (Paltamaa, Karhula, Suomela-Markkanen & Autti-Rämö 2011, 5, 230-231.)

2.2 Esteitä näytön käyttöön ja tutkimustiedon hyödyntämiseen

Joskus tutkimusnäyttö voi olla vaikeasti sovellettavissa käytäntöön tai muuten ristiriitaista tai kiistanalaista (Korteniemi & Borg 2008, 10), tai tutkimusten käytännön suositukset ovat epäselviä (Lyons 2010, 202). Näyttöön perustuvaan käytäntöön on kohdistunut myös kritiikkiä. Esimerkiksi saadaanko tutkimuksilla riittävän luotettavaa tietoa inhimillisten ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseksi, vai pitäisikö enemmän keskittyä tehokkuuden ja vaikuttavuuden sijaan siihen mikä on hyvää ja oikein. (Korteniemi & Borg 2008, 17-18.)

Tutkimustiedon hyödyntäminen saattaa vaatia resursseja, jos käytännön työntekijä ottaa osaa tiedon tuottamiseen tai sen testaamiseen käytännössä. Kulttuurien, kielen ja muiden tekijöiden yhteensovittaminen voi olla haastavaa. Jos näyttöön perustuva käytäntö vaatii olemassa olevien käytäntöjen muuttamista, on se aikaa vievää ja monimutkainen prosessi. Tällöin voidaan tarvita yksilöllisiä tukitoimintoja henkilökunnan jäsenelle, ja lisäksi koko organisaation tulee olla muutoksen tukena. Joissain tutkimuksissa estäväksi tekijäksi on todettu työntekijän kokemus siitä, ettei hänellä ole riittävästi auktoriteettia työpaikalla vallalla olevien käytäntöjen muuttamiseksi. (Korteniemi & Borg 2008, 47; Samuelsson & Wressle 2014, 176; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45; Karlsson & Törnquist 2007, 222.)

Tutkimustiedon hyödyntämisen esteitä on tutkimuksissa todettu olevan ainakin tiedon puute uusista tutkimuksista ja tutkimusten sopimattomuus käytännön työhön. Tutkimustiedon hyödyntämisen esteenä saattaa olla negatiivinen asenne: tutkimusta ei koeta tärkeänä käytännön työssä, tai sen koetaan uhkaavan asiantuntijan ammattitaitoa tai pätevyyttä. (Karlsson & Törnqvist 2007, 222; Samuelsson & Wressle 2014, 177; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 41.)

Tutkittaessa toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä on todettu ajanpuutteen olevan estävä tekijä. Lisäksi estäviä tekijöitä ovat olleet näytön puute ja taitojen puute, erityisesti tilastollisten menetelmien ja tutkimusten laadun arvioinnin suhteen – kuten aiemmissa muille ammattiryhmille tehdyissäkin tutkimuksissa. Tanskalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet kielen olevan esteenä näytön hyödyntämisessä, sillä suurin osa tutkimuksista julkaistaan muulla kuin äidinkielellä – myös Ruotsissa pitkään toimintaterapeuteina olleet raportoivat samasta esteestä. Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa pitkään työelämässä olleet toimintaterapeutit kokivat muita enemmän haluttomuutta muuttaa käytäntöjään tai kokeilla uusia asioita. Lyhemmän aikaa työelämässä olleet toimintaterapeutit raportoivat esteiksi liian vähäisen ajan uusien ideoiden käyttöönottoon ja etteivät tutkimusraportit ja -artikkelit ole vielä saatavilla. Tutkimuksissa estäviä tekijöitä ovat olleet myös ympäristön sopimattomuus tutkimustiedon soveltamiseksi ja se ettei toimintaterapeuteilla ole ollut lähipiirissä asiantuntevia kollegoja joiden kanssa voisi keskustella tutkimustiedosta. Toimintaterapeuteille tehdyissä kyselyissä alempi koulutustaso on korreloinut useampia haasteita tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen. Muita toimintaterapeuttien raportoimia esteitä ovat olleet tutkimusraporttien tai – artikkeleiden vaikea saatavuus, perhetilanne, vähäinen henkilökohtainen merkitys ja rahoituksen puute. (Wressle & Samuelsson 2014, 2; Samuelsson & Wressle 2014, 177; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45; Karlsson & Törnqvist 2007, 226.)

Fängen ja Dahlin Ivanoffin (2009) mukaan toimintaterapeuttien esimiehet harvoin kannustavat toimintaterapeutteja osallistumaan kursseille tai koulutuksiin, jotka parantaisivat toimintaterapeuttien tutkimukseen liittyviä taitoja (esimerkiksi

tutkimustulosten ymmärtäminen tai käyttöönotto). Heidän mukaansa tämä johduu siitä, että toimintaterapia-alalla tutkimuksellista toimintaa ei ole perinteisesti arvostettu, ja työpaikoilla käytännön (terapia)taidot ovat arvostetumpia tutkimuksellisiin taitoihin verrattuna. Tämän seurauksena riski siihen kasvaa, että toimintaterapia ei perustu ajankohtaiseen tutkimustietoon. Toimintaterapeutit eivät myöskään kovin usein keskustele tutkimukseen liittyvistä asioista tai tutkimuksesta nousseista muutostarpeista esimiestensä kanssa. Lisäksi toimintaterapeutit käyvät harvemmin yleistä keskustelua näyttöön perustuvasta käytännöstä; näyttöön perustuvaa käytäntöä toteutetaan eniten yksilöllisten asiakasinterventtioiden kohdalla. Kuitenkin käymällä yleisemmällä tasolla keskustelua olisi mahdollista määrittää ja vähentää tehottomien terapiamenetelmien käyttöä. Toimintaterapeuttien työn organisointi on saattanut olla esteenä tutkimustiedon hyödyntämiselle – erityisesti yksin työskentelevien toimintaterapeuttien kohdalla. (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 46; Wressle & Samuelsson 2014, 5; Kristensen 2012, 125.)

Walesissa, Pohjois-Irlannissa ja Skotlannissa tehdyn tutkimuksen mukaan toimintaterapeuttien haittana on edelleen kunnollisen tutkijan uran puuttuminen. Yliopistoissa on ollut vain muutamia vakituisia tutkijan virkoja, useimmiten tarjolla on ollut lyhytaikaisia sopimuksia. Vakituudesta työsuhteesta määräaikaiseen – ja mahdollisesti pienempipalkkaiseen - virkaan siirtyminen on koettu liian suureksi riskiksi useiden tutkimukseen osallistuneiden toimintaterapeuttien mielestä. Vaikka apurahoista on tullut helpommin saatavia, ei se ole ollut houkutteleva vaihtoehto vakituiseen palkkaan verrattuna. Toimintaterapeuttien kiinnostus tohtorinopintoihin on ollut vähäistä. (White ym. 2013, 7.)

Suomessa toimintaterapeuttien koulutus on ammattikorkeakoulutasoinen ja se vastaa alempaa korkeakoulututkintoa. Suomi on Pohjoismaista ainoa, joka ei järjestä toimintaterapia-alan yliopistokoulutusta, eikä Suomessa ole mahdollista opiskella toimintaterapiassa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Tämänhetkinen koulutusmalli rajoittaa toimintaterapia-alan koulutusta sekä ammatin kehittymistä Toimintaterapeuttiliiton puheenjohtajan mukaan. (Holmberg 2015.) Jy-

väskylän yliopistossa oli joitain vuosia mahdollisuus opiskella terveystieteiden maisteri- ja tohtoritutkinto toimintaterapia pääaineena, mutta koulutus lakkautettiin vuonna 2011. Koulutusohjelmassa oli haasteita yliopistolliset vaatimukset täyttävän henkilöstön rekrytoinnissa, lisäksi tieteellinen tutkimus toimintaterapiassa oli jäänyt vaatimattomaksi – koulutuksen tehokkuus ja tutkimukselliset näytöt eivät täyttäneet yliopiston odotuksia. (Jyväskylän yliopisto 2006.)

3 TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN TOIMINTATERAPIASSA

Bennett & Bennetin (2000, 173) mukaan näyttöön perustuvassa toimintaterapiaprosessissa tutkimustulosten hyödyntäminen asiakastyössä on yksi olennaisimmista seikoista. Tutkimustiedon hyödyntäminen on saanut kirjallisuudessa erilaisia merkityksiä, ja sen onkin todettu olevan monipuolinen ja vaikeaselkoinen käsite. Tutkimustiedon hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä *missä määrin asiantuntijat käyttävät ajankohtaista tutkittua tietoa käytännön työssä*. Kun tutkitaan ammattiryhmän tutkitun tiedon hyödyntämistä, voidaan saada selville kehittämistarpeita koko ammattiryhmän kehittämiseen liittyen. (Wressle & Samuelsson 2014, 1-3; Korteniemi & Borg 2008, 9; Strandberg ym. 2014, 55.)

Kun tutkimustiedon hyödyntämisestä puhutaan tuloksena, se tarkoittaa tutkimuksen tulosten soveltamista päivittäisessä työssä päätöksenteon ja toiminnan taustalla. Tutkimustiedon hyödyntäminen voi tarkoittaa sekä tutkimustulosten käyttöä että tutkimusmetodien hyödyntämistä päivittäisessä ongelmanratkaisussa. Suomessa on mahdollista hyödyntää muissa maissa toteutettujen tutkimusten tuloksia, erityisesti jos kyse on puhtaasti lääkkeiden käytöstä ja niihin liittyvistä toimenpiteistä. Kuitenkin ideaalisissa olosuhteissa toteutettujen tutkimustulosten siirrettävyys saattaa olla ongelmallista. Tutkimustiedon hyödyntäminen voi olla myös oma prosessinsa, jolloin kyseessä on sarja tapahtumia, jotka edeltävät käytännön sovellusta. (Strandberg 2014, 55-56.) Tutkimustiedon hyödyntämisen prosessi tarkoittaa käytännössä tutkimustulosten arvioimista ja tutkimustulosten käyttöönottoa käytännön työssä. Lisäksi tutkimustulosten hyödyntämistä käytännössä tulee arvioida. (Lyons ym. 2010, 201, Hackett ym. 2014, 480; Korteniemi & Borg 2008, 53, 55.)

Tutkimustiedon hyödyntämisen käsite kehittyy jatkuvasti. Se voidaan jakaa välineelliseen (instrumental), käsitteelliseen (conceptual) ja vakuuttavaan (persuasive) hyödyntämiseen. Välineellisellä tutkimustiedon hyödyntämisellä tarkoite-

taan tutkimustiedon käyttöä esimerkiksi suositusmuotoisena. Tällöin tutkimusten tuloksia hyödynnetään suoraan päätöksenteossa tai hoidon tai kuntoutuksen välineenä. Välineellinen tutkimustiedon hyödyntäminen voi olla sekä passiivista että aktiivista. Aktiivista tutkimustiedon hyödyntämistä on tarkoituksenmukainen tutkimustiedon hyödyntäminen intervention perustalla. Passiivista tutkimustiedon hyödyntämistä on esimerkiksi tutkimusnäyttöön perustuvien työpaikkakohtaisten ohjeistuksien noudattaminen. Käsitteellinen tutkimustiedon hyödyntäminen tarkoittaa tiedon hyödyntämistä laajemmassa mittakaavassa, esimerkiksi teorioiden muodostamisen tukena. Tähän liittyy myös kognitiivinen prosessi, missä tutkimustulokset muuttavat yksilön käsityksiä tai ymmärrystä. Vakuuttavaa tutkimustiedon hyödyntämistä käytetään perustelujen tukena ja muutostarpeen osoittajana, esimerkiksi lakien ja asetusten taustalla. (Wressle & Samuelsson 2014, 2; Strandberg 2014, 56, 61.)

Toimintaterapeutit käyttävät paljon menetelmiä, jotka ovat kehitetty tutkimuksen avulla. Toimintaterapeuttien on todettu arvostavan työssään tekemistä ("doing") ja käytännön tietotaitoa (practical knowledge) eniten. (Karlsson & Törnquist 2007, 222.) Toimintaterapeutit arvostavat tutkimukseen liittyviä toimia, erityisesti (tulevaisuuden) ammatin kehittymisen kannalta. Toimintaterapeutit pitävät tutkimusta tärkeänä ja arvostavat sen linkittämistä käytännön työhön. Kuitenkin tutkimustiedon hyödyntämisen on todettu vievän aikaa. (Samuelsson & Wressle 2014, 176, 178.) Lisäksi on näyttöä siitä, ettei saatavilla olevaa tutkimusnäyttöä hyödynnetä rutiininomaisesti toimintaterapeuttien käytännön työssä. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi standardoimattomien arviointimenetelmien käyttöä, tai että käytössä olevien interventiomenetelmien vaikuttavuus on huonosti tutkittua. (Thomas & Law 2014, 80).

Toimintaterapeuttien ammattieettisten ohjeiden (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2011) mukaan toimintaterapia perustuu "*vakiintuneeseen sekä hyväksytyyn näyttöön perustuvaan käytäntöön sekä tutkimustietoon*". Näyttöön perustuvaa toimintaterapiaa kuvataan suunnitelmalliseksi, tavoitteelliseksi ja kirjatuksi. Toimintaterapeuttien tulee seurata kuntoutusalan kehittymistä, jonka keinoiksi mainitaan esimerkiksi opiskelijoiden ohjaus, toimintaterapeuttien keskinäinen yh-

teistyö sekä yhteistyö kuntoutuksen asiantuntijoiden kanssa. Toimintaterapeuttien yleisten eettisten ohjeiden mukaan tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen ja toimintaterapia-alan kehittäminen ei ole pelkästään suotavaa, vaan välttämätöntä – ”tutkimus on jokaisen toimintaterapeutin asia”. (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2011; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, Lyons 2010, 206.) Suomalaisilla toimintaterapeuteilla on siis ammattieettinen velvollisuus etsiä ja käyttää asiakkaan tilanteeseen liittyvää tutkimustietoa, työskentelykonteksti ja terapeutin oma kliininen asiantuntemus huomioiden (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2010).

Toimintaterapeuttien tutkimustiedon käyttöä (research utilization) on tutkittu muun muassa Ruotsissa, Australiassa, Yhdysvalloissa ja Englannissa. Lisäksi Ruotsissa on tutkittu toimintaterapeuttien käsityksiä, asenteita, aikeita ja osallistumista tutkimukseen liittyen. Ajankohtainen tutkimustieto on tärkeä osa näyttöön perustuvaa käytäntöä, kun se yhdistetään ammatilliseen kokemukseen ja asiakkaan tarpeisiin. Tutkimustiedon hyödyntämistä tutkimalla voidaan mahdollistaa ja parantaa näyttöön perustuvan käytännön toteutumista käytännön työelämässä. (Wressle & Samuelsson 2014, 2,3; Karlsson & Törnquist 2007, 221; Samuelsson & Wressle 2014, 175; Fänge & Dahlin-Ivanoff 2009, 41.) Tutkijat ovat kannustaneet muidenkin maiden toimintaterapeuttiliittoja tutkimaan toimintaterapeuttien käsityksiä, asenteita ja käytäntöjä liittyen tutkimustiedon hyödyntämiseen (Thomas & Law 2014, 81).

3.1 Missä olosuhteissa näyttöön perustuva käytäntö ja tutkimustiedon hyödyntäminen toimivat?

Jotta näyttöön perustuva käytäntö tulisi osaksi päivittäistä ammatillista työtä, vaatii se panostusta sekä työntekijältä, työnantajalta, tutkimusyhteisöltä ja valtiollahinnolta. Työntekijöiltä edellytetään kykyä kriittiseen ajatteluun sekä kykyä ja halua hankkia ja arvioida tietoa kriittisesti. Näyttöön perustuvan työtavan käyttöönotto edellyttää työntekijöiltä itsereflektiota, suunnittelua ja toimintaa paikallisella tasolla pitkien ajanjaksojen aikana. Tutkimustiedon hyödyntämisen

lisääminen edellyttää usein muutoksia organisaatiotasolla sekä tutkimukseen liittyvää asenteellista muutosta; paikallisella kulttuurilla työpaikoilla on suuri merkitys. Tutkimustiedon korkeaan hyödyntämistasteeseen on yhdistetty mahdollisuus jatkuvaan kouluttautumiseen. (Korteniemi & Borg 2008, 46; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 46; Wressle & Samuelsson 2014, 2, 4; Kristensen ym. 2012, 119, 128.)

Näyttöön perustuvan käytännön toteutumista tukee johdon sitoutuminen asiaan, kehittämistyössä johtamisen organisointi ja vastuuhenkilöiden nimeäminen, ja se että työntekijöille on ilmaistu selkeästi mitä heiltä odotetaan. Tärkeää olisi olla tietoteknisiä järjestelmiä, jotka tukevat käytäntöjä (esim. asiakastietojärjestelmä), helpot väylät näyttöön perustuvan tiedon löytämiseen (esim. työpaikan omat tietopankit) ja koulutusta. Lisäksi näyttöön perustuvaa käytäntöä tukevia asioita ovat ajan järjestäminen tutkimustiedon lukemiselle ja siihen perehtymiseen, hyvät kirjastopalvelut ja internetpohjaiset lehdet, relevantin tiedon suodattaminen ja suuntaaminen kohderyhmälle, mahdollisuus vertaistuelliseen keskusteluun (esim. case-kokoukset näyttöön perustuviin käytäntöihin liittyen), yhteistyö eri verkostojen kesken (esim. tutkimusyksiköt, yliopistot, kumppanit) sekä tilan antaminen uusien asioiden luovalle kokeilulle. (Korteniemi & Borg 2008, 48-49.)

Tutkimustiedon hyödyntämistä tukevia mekanismeja asiakastyössä ovat tiedon jakaminen, vuorovaikutus, sosiaalinen vaikuttaminen, monimuotoinen tuki tutkimustiedon käyttöönottoon sekä kannustaminen ja kontrolli. Yksipuolinen tiedon jakaminen voi tukea asenteiden muutosta, mutta mahdollisuus keskustella tuloksista esimerkiksi konferensseissa on osoittautunut hyödylliseksi. Vuorovaikutuksen avulla tutkimuksia voidaan soveltaa organisaatiokohtaisesti, lisäksi käytännön työntekijät voivat osallistua tiedon tuottamiseen ja sen testaamiseen käytännössä. Sosiaalisella vaikuttamisella tarkoitetaan merkittäväksi koetun henkilön asenteita ja toimintaa: asiantuntijoiden tai kollegoiden esimerkki saattaa edistää tutkimustiedon käyttöönottoa. Monimuotoisessa tuessa pyritään luomaan konteksti, joka helpottaisi tutkimustiedon hyödyntämistä käytännössä. Kyse voi olla hyvien käytäntöjen vuorovaikutteisesta kouluttamisesta tai tekni-

sistä sovelluksista. Jonkin verran positiivisia kokemuksia on ollut lisäksi kannusteiden ja palkkioiden käytöstä, tosin pitkäkestoinen vaikutus on todettu vähäiseksi. Erilaiset muistutukset tai atk-ohjelmaan liitetyt hälytykset jotka kannustavat näyttöön perustuvaan käytäntöön ovat olleet vaikuttavia, mutta auditointien ja palautteiden vaikutukset ovat olleet ristiriitaisia tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen. (Korteniemi & Borg 2008, 47-48.)

3.2 Tutkimustiedon hyödyntäminen toimintaterapiassa - mikä toimii?

Useat tutkimukset ovat osoittaneet, että toimintaterapian tutkimuksen ja käytännön työelämän välillä on aukko (mm. Eriksson, Tham & Guidetti 2013, 253; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009; Karlsson & Törnqvist 2007, 226; Kristensen ym. 2012, 119). Tutkimusten käytännönläheisyyttä voidaan parantaa ottamalla käytännön työntekijöitä mukaan tutkimuksiin; dialogi, reflektointi ja vastuun jakaminen on tärkeä osa yhteistyötä. Tutkijoiden aktivoituminen käytännön työelämässä saattaisi tuoda tutkimuksia käytännönläheisemmäksi ja näin helpottaa tulosten hyödyntämistä. (Eriksson ym. 2013, 254, 259-260; Samuelsson & Wressle 2014, 180.)

Toimintaterapeuttien näyttöön perustuvaan käytäntöön liittyy läheisesti toimintaterapeuttien kliininen ammattitaito. Näyttöön perustuvaa käytäntöä voidaan tukea osallistumalla jatkuvaan koulutukseen, tutkimuksen tekoon ja ohjaamalla opiskelijoita. Australiassa tehdyssä tutkimuksessa edellä mainitut asiat olivat prioriteettina kollegoiden tuen kanssa päätöksiä tehdessä tutkimustietoon verrattuna. Kliinisen kokemuksen rooli on ollut merkittävä toimintaterapeuttien kyvyissä hyödyntää näyttöön perustuvaa työtettä. Australiassa tehdyssä tutkimuksessa lähes kaikki kyselyyn osallistuneet toimintaterapeutit arvioivat näyttöön perustuvan käytännön olevan tärkeää hyvässä terveydenhoidossa, mutta vain hieman yli puolet vastanneista (56%) käytti tieteellistä tietoa kliinisen päätöksenteon tukena. (Wressle & Samuelsson 2014, 2.) Useimmiten toimintaterapeuttien tutkimuksellisia toimenpiteitä ovat olleet tutkimusten lukeminen ja arvi-

ointi ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi sekä tutkimustulosten soveltaminen käytäntöön. (Samuelsson & Wressle 2014.)

Näyttöön perustuvan ja tutkimuksellisen työotteen lisääminen käytännön työssä edellyttää usein asenteellista muutosta ja toimintaterapeutin oman roolin uudelleen tarkastelua. (Eriksson 2013, 254; Kristensen ym. 2012, 119.) Jotta tutkimustiedon hyödyntäminen toimii käytännössä, tulee teorian ja tutkimustiedon olla yhteneväistä toimintaterapeuttien ammatillisen näkemyksen kanssa. Jos tutkimustieto koetaan tärkeäksi ja omaan työhön sovellettavaksi, voi se lisätä toimintaterapeuttien motivaatiota tutkimustiedon käyttöön. (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45.) Tutkimustiedon soveltaminen käytäntöön vaatii tarkkaa suunnittelua, ja yhteistyökumppanit tulisi ottaa mukaan jo aikaisessa vaiheessa (Clark, Park & Burke 2013, 191-192).

Uudessa Seelannissa toimintaterapeuteilla on ollut positiivinen asenne näyttöön perustuvaan käytäntöön liittyen, mutta viittaukset tutkimuskirjallisuuteen ovat olleet vähäisiä, kuten heidän luottamuksensa omiin tutkijan taitoihinsa. Ruotsalaisessa tutkimuksessa toimintaterapeuteilla on ollut luottamusta omiin taitoihin tulkita ja ymmärtää näyttöä ja seurata ohjeita, suurin vaikeus tutkimustiedon hyödyntämisessä on ollut ajanpuute. Korkeamman koulutuksen on todettu vähentävän tutkimustiedon hyödyntämisessä koettuja esteitä, tosin näyttö tästä ei ole kovin voimakasta. Toisaalta tutkimustiedon hyödyntäminen edellyttää kykyä lukea ja tulkita tutkimustuloksia sekä ymmärtää tilastollisia tuloksia. Näitä taitoja opitaan usein korkeamman tason koulutuksessa tai jatko-opinnoissa. Tutkimukseen liittyvän koulutuksen on ajateltu vähentävän negatiivista asennetta tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen. Britanniassa toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämisestä on tukenut työviikkoon sisällytetty aika tutkimukselliselle toiminnalle, tutkimukseen liittyvä koulutus ja lisähenkilökunta tutkimustulosten käyttöön otossa. (Wressle & Samuelsson 2014, 2; Samuelsson & Wressle 2014, 179; Lyons 2010, 207; Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45.)

Jotta tutkimustietoa ja näyttöä saadaan enemmän hyödynnettyä käytännön työelämässä, tarvitaan parempaa kommunikaatiota ja yhteistyötä sekä työntekijöi-

den että työnantajien välillä. Lisäksi jotta toimintaterapeutti voi käyttää näyttöön perustuvia menetelmiä asiakastyössä, tulee hänen olla tietoinen ajankohtaisesta tutkimusnäytöstä. Toimintaterapeutit tarvitsevat perustyöstä aikaa tutkimusten lukemiseen, koulutusta tutkimusten etsimiseen ja niiden laadun arvioimiseen, pääsyä tutkimustuloksiin / tietokantoihin, mentorointia ja työpaikan tukea tutkimusten soveltamiseen käytännössä. Toimintaterapeutteja tulisi rohkaista tutkimuksen tekemiseen käytännön työn ohella, jotta toimintaterapia alana voi kehittyä jatkossakin. Toimintaterapeuteilta toivotaan erityisesti tutkimuksia liittyen interventioiden vaikuttavuuteen. (Samuelsson & Wressle 2014, 180; Lyons ym. 2011, 185; Steultjens ym. 2005, 252.) Lisäksi Karlssonin ja Törnqvistin (2007, 228) tutkimuksessa suositeltiin, että toimintaterapeuteille tarjottaisiin helposti saatavilla olevia laadukkaita yhteenvetoja ajankohtaisista tutkimuksista.

Suomalaiset toimintaterapeutit pääsevät Toimintaterapeuttiliiton puolesta Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) -julkaisun koko artikkeleihin, ja lisäksi joidenkin toimintaterapeuttien työpaikat mahdollistavat tiedon saannin esimerkiksi tietopankkien tai laadukkaiden julkaisujen muodossa. Toimintaterapeuteilla jotka työskentelevät yliopistotasoisien kirjastojen läheisyydessä on mahdollisuus hyödyntää näitä palveluita. Kaikille Toimintaterapeuttiliiton jäsenille tulee Toimintaterapeutti –lehti paperiversiona kotiin ja/tai työpaikalle, joka on sisältänyt referointeja SJOT –julkaisun suosituimmista artikkeleista.

Skotlannissa, Pohjois-Irlannissa ja Walesissa esiteltiin jo vuonna 2002 toimenpide-ehdotuksia liittyen toimintaterapeuttien tutkimustoimintaan, ja tähän liittyen on tehty myös seurantatutkimusta. Infrastruktuurin merkitys oli suuri tutkimuksen teon mahdollistumiseksi toimenpide-ehdotuksissa, joita olivat mm. väylän mahdollistaminen tutkijan uralle, strategiset yhteistyösopimukset ammatin ulkopuolella sekä paikallinen ja kansallinen aktivoituminen tutkimuksen tekemisessä. College of Occupational Therapists (COT) teki tutkimukselliselle toiminnalle ja kehittämiselle oman strategian ja vision. COT näki pääroolinaan tutkimustoiminnan strategisen johtamisen, muun muassa muodostamalla yhteyksiä sidosryhmien (päätoksentekijät, rahoituskanavat) kanssa. Seurantatutkimuksessa

infrastruktuurin kehittymisellä oli ollut suurin merkitys toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan mahdollistamisessa. Yhteistyö muiden ammattiryhmien kanssa on tuonut paremman mahdollisuuden myös toimintaterapia-alan kehittymiseen. (White ym. 2013, 3, 7.) Thomasin ja Law'n (2014) mukaan moniammatillinen työtapa toteutuu hyvin toimintaterapeuteilla, mutta vain osa on erikoistunut esimerkiksi tiettyyn asiakasryhmään. Tiettyyn asiakasryhmään erikoistuminen mahdollistaa heidän mukaansa paremmin toimintaterapeuttien tietopohjan ja taitojen kasvamisen ja kehittymisen. (Thomas & Law 2014, 85.)

Tutkimustiedon hyödyntämisen esteiden tunnistaminen on tärkeää, jotta niitä voidaan vähentää tai poistaa kokonaan. Näihin liittyen strategian luominen on suositeltavaa, jotta näyttöön perustuva käytäntö voi toteutua. (Lyons 2010, 202, 205.)

3.3 Kenelle ja ketä varten näyttöön perustuva käytäntö ja tutkimustiedon hyödyntäminen toimivat?

Näyttöön perustuvan käytäntöä ja tutkimustiedon hyödyntämistä suositetaan, koska niiden avulla asiakkaat saavat parasta mahdollista hoitoa tai kuntoutusta ja terapian tulokset paranevat. Esimerkiksi näyttöön perustuvan käytännön avulla asiakkaiden kuntoutusta koskevien päätösten laadun on todettu paranevan. Tutkimustiedon hyödyntämisessä asiakkaita informoidaan näyttöön perustuvista menetelmistä ja käytännöistä. (Korteniemi & Borg 2008, 11, 22; Lyons ym. 2011, 178; Kristensen ym. 2012, 119.) Kuntoutujan sitoutumista kuntoutumiseen voidaan lisätä tarjoamalla tietoa. Tiedon tarjoaminen voi liittyä yleisesti kuntoutuspalveluihin, ja erityisen tärkeää on tarjota kuntoutujalle ja hänen perheelleen tietoa liittyen yksilölliseen kuntoutusprosessiin. (Paltamaa, Karhula, Suomela-Markkanen, Autti-Rämö 2011, 229.)

Näyttöön perustuvan työtavan on osoitettu olevan hyödyllistä toimintaterapeuttien ja heidän asiakkaidensa päivittäisessä vuorovaikutuksessa (Eriksson ym. 2013, 253). Tutkimustulosten hyödyntämisessä on tärkeä huomioida asiakkai-

den arvot. Näyttöön perustuvan työtavan ei siis tule perustua pelkästään tutkimukseen, vaan myös asiakkaan äänen tulee kuulua (asiakaslähtöisyys). (Korteniemi & Borg 2008, 10-11; Wressle & Samuelsson 2014, 7.) Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa toimintaterapeutit toteuttivat näyttöön perustuvaa työtapaa eniten yksilöllisten asiakasinterventioihin liittyen (Wressle & Samuelsson 2014, 4-5).

Näyttöön perustuvan käytännön avulla eri ammatit voivat kehittyä, ja lisäksi sen avulla toiminta saadaan entistä näkyvämmäksi. Ammatillinen asiantuntijuus kehittyy ja paranee, jonka seurauksena ammatillinen päätöksenteko tulee tehokkaammaksi ja vaikuttavammaksi. (Korteniemi & Borg 2008, 12, 22.) Toimintaterapeutit ovat arvioineet ammatillisen pätevyyden olevan tärkeää, jotta voi osallistua tutkimukselliseen toimintaan. Tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen on lisännyt toimintaterapeuttien ammatillisen pätevyyden tunnetta. Lisäksi toimintaterapeutit pitävät tärkeänä tutkimukselliseen toimintaan osallistumista, jotta oma ammatti voi kehittyä edelleen. (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 43, 44-45.)

Erikssonin ym. (2013) tutkimuksessa tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen vahvisti toimintaterapeuttien näkemystä siitä, että he olivat jo toimineet oikein käytännön asiakastyössä. Tutkimusprojektiin osallistuneet toimintaterapeutit toivoivat hyötyvänsä projektista saamalla lisää ammatillista tietoa ja kokemuksia, jakamalla kokemuksia kollegoiden kanssa ja mahdollisesti muuttamalla omaa ammatillista roolia ja työtapaa. (Eriksson ym. 2013, 257-258.)

Tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen vaatii toimintaterapeuteilta taitoja, jotta esimerkiksi tutkimusmetodeja käytetään luotettavasti. Tutkimukseen liittyvien taitojen omaksuminen kehittää kykyä ottaa uutta tutkimustietoa käyttöön. Tämän seurauksena toiminnasta tulee tehokkaampaa ja vaikuttavampaa, mikä taas säästää aikaa. Tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen on nähty palkitsevana ja oman työn laatua parantavana. (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 44, 45.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Toimintaterapeutit tulevat jatkossa tarvitsemaan yhä suuremmissa määrin tutkimusosaamista. Tutkimuksen avulla voidaan perustella klinisen työn hyötyä ja tutkimusosaaminen mahdollistaa näyttöön perustuvien työtapojen kehittämistä. (Hautala, Hämäläinen, Mäkelä & Rusi-Pyykönen 2011, 342.) Tutkimalla ammattiryhmien tutkimustiedon hyödyntämistä voidaan mahdollistaa ja parantaa näyttöön perustuvan käytännön toteutumista käytännön työelämässä. (Wressle & Samuelsson 2014, 2,3; Karlsson & Törnquist 2007, 221.)

4.1 Suomen Toimintaterapeuttiliitto ja tutkimustiedon hyödyntäminen

Opinnäytetyö tehtiin Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:n toimeksiantona. Toimintaterapeuttiliiton tehtävänä on toimia toimintaterapeuttien ja toimintaterapia-alan edunvalvojana. Se vaikuttaa toimintaterapeuteille tärkeisiin työelämän asioihin sekä valvoo ja kehittää toimintaterapeuttikoulutusta. Toimintaterapeuttiliitto pyrkii vahvistamaan toimintaterapeuttien ja toimintaterapian yhteiskunnallista asemaa. Jäsenmäärän kasvu ja jäsenten pysyvyys on liitolle merkityksellistä. Toimintaterapeuttiliiton arvot ovat jäsenlähtöisyys, avoimuus ja yhteenkuuluvuus. (Suomen Toimintaterapeuttiliitto 2015a; Suomen Toimintaterapeuttiliitto 2015b.)

Toimintaterapeuttiliitto on tarjonnut strategiaan, visioon ja arvioihin liittyvänä toimenpiteenä jäsenilleen jäsenetuna vuonna 2015 sekä osan vuodesta 2014 Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) -julkaisun. Jäsenedun tarkoitus on tuoda kokonaisvaltaista lisäarvoa jäsenkunnalle. Tavoitteena on, että toimintaterapeutit ymmärtävät tieteellisen tutkimuksen merkityksen alalle ja jäsenten osaaminen kasvaa. Parhaimmillaan lehden lukeminen kannustaa ja rohkaisee ammatillista kasvua ja keskustelua, ja sitä kautta kasvattaa ammatti-identiteettiä. Laajemmin ajateltuna jäsenetu vahvistaa toimintaterapeuttien ammatillista asemaa kasvattamalla jäsenten ammatillista asemaa ja lisäämällä tie-

teellisten tekstien lukemista. (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2015b.) Jäsenedun on tilannut noin 10 % Toimintaterapeuttiliiton jäsenistä, mutta kaikki eivät ole ottaneet sitä käyttöön.

Laadukkaita tutkimuksia on mahdollista löytää esimerkiksi vertaisarvioituista julkaisuista (Bennett & Bennett 2000, 175). SJOT on laadukas toimintaterapia-alan tieteellinen julkaisu impact-pisteillä (1.09) mitattuna. Julkaisun julkaisija ja omistaja on SJOT -säätiö, jonka ovat perustaneet Pohjoismaiset toimintaterapeuttiliitot. Hallituksessa toimintaterapeuttiliittoja edustavat kansallisten liittojen puheenjohtajat. Julkaisun tavoitteena on rohkaista tieteellistä tutkimusta ja se tarjoaa kanavan toimintaterapia-alan tutkimustiedon julkaisemiseksi. SJOT julkaisee artikkeleita englanninkielellä ja tutkimusartikkelit käyvät läpi vertaisarvioinnin (referee). SJOT:in artikkeleista 64 % tulee pohjoismaista, joten se sopii hyvin tiedonlähteeksi suomalaisille toimintaterapeuteille. Osa julkaisuista tulee myös Suomesta ja julkaisun tekemiseen osallistuu suomalaisia toimintaterapeutteja. (Informa healthcare 2013; ResearchGate 2015.) Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa SJOT oli toimintaterapeuttien eniten lukema julkaisu vuosina 1997 ja 2003 – sitä luettiin jopa ruotsinkielistä ”Arbetsterapeuten” lehteä enemmän. Selittävänä tekijänä lienee se, että Ruotsin Toimintaterapeuttiliitto (Swedish Association of Occupational Therapy) on tarjonnut sen jäsenetuna jäsenilleen. (Karlsson & Törnqvist 2007, 228.)

Toimintaterapeuttiliiton SJOT -jäsenetukampanjan tuloksia on tarkoitus mitata sekä määrällisesti, että laadullisesti. Määrällisinä tavoitteina on, että kaikki ostetut lisenssit (500 kpl) tulevat käyttöön, ja että 80 % jäsenedun tilanneista hyödyntää sitä. Laadullisia tavoitteita ei ole tarkemmin määritelty, mutta niitä mitataan mahdollisesti jäsenkyselyn avulla vuoden 2015 lopussa tai koulutuspäivien yhteydessä. (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2015b.)

Toimintaterapeuttiliitto haluaa tuoda toimintaterapiaa entistä enemmän tunnetuksi juuri tutkimukseen perustuvana ammattina. Suomessa ei ole toistaiseksi tietoa siitä, minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät tutkimustietoa omassa työssään.

4.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämä opinnäytetyön pyrkii tuottamaan tutkimustietoa suomalaisten toimintaterapeuttien tieteellisen tutkimustiedon (näytön) käytöstä ja hyödyntämisestä käytännön työelämässä. Toimintaterapeuttiliitto on kiinnostunut erityisesti siitä, miten se liittona voi edistää jäseniensä tutkimuksen käyttöä. Opinnäytetyön tavoitteena on laatia Toimintaterapeuttiliitolle kehittämissuositukset asiasta. Lisäksi Toimintaterapeuttiliitto on kiinnostunut tietämään miten hyödylliseksi ja tarpeelliseksi jäsenetu (SJOT) on koettu, ja mitkä asiat siihen ovat vaikuttaneet. Opinnäytetyön avulla kartoitetaan SJOT -julkaisun tulevaisuutta liiton jäsenetuna, ja opinnäytetyön tarkoituksena on laatia kehittämissuositukset myös SJOT – julkaisun käyttöön liittyen.

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

- Selvittää millä keinoilla toimintaterapeuttiliitto voi edistää tutkimuksen hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työssä
 - o Selvittää, minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät tieteellistä tutkimusta (näyttöä) omassa työssään
 - o Selvittää, mitkä asiat mahdollistavat ja / tai estävät suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä
 - o Selvittää, mitä kanavia suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät tiedon etsimisessä (tietokannat, paperilehdet)
 - o Selvittää, minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit itse osallistuvat tutkimukselliseen toimintaan, sekä minkälaiset tekijät siihen vaikuttavat mahdollistavasti ja/tai estävästi

- Selvittää minkälaisena suomalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet SJOT -julkaisun käytön ja miten hyödylliseksi jäsenetu on koettu
 - o Kehittää mittari Toimintaterapeuttiliiton jäsenetukampanjan (SJOT) tulosten mittaamiseen
 - o Selvittää, miten suomalaiset toimintaterapeutit voisivat paremmin hyödyntää SJOT -julkaisua ja tutkimustietoa oman työnsä tukena, ja laatia Suomen Toimintaterapeuttiliitolle kehitysehdotus asiasta

5 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN REALISTISEN ARVIOINNIN MUKAAN JA TUTKIMUSMENETELMÄT

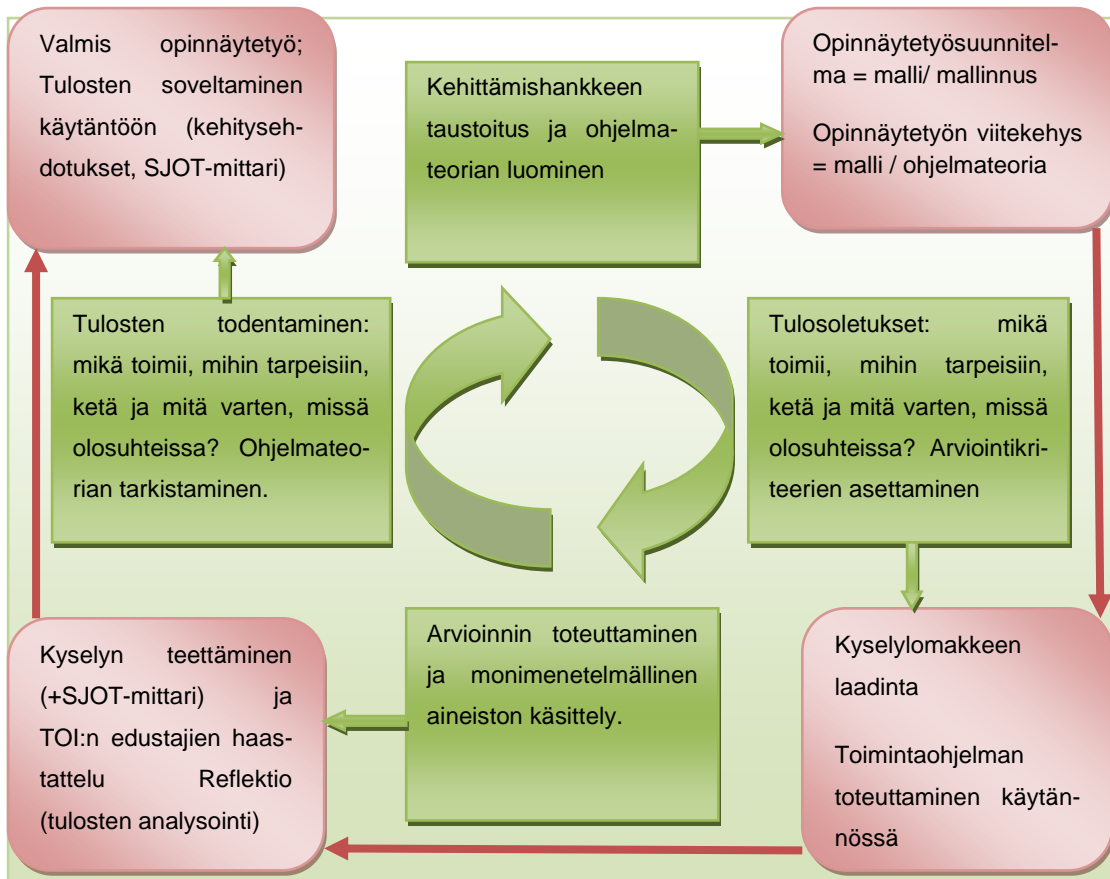
Opinnäytetyö toteutettiin realistisen arvioinnin periaatteiden mukaisesti. Arviointitutkimuksessa keskeistä on tutkimuksen käytettävyys ja hyödynnettävyys arvioinnin tilaajan kannalta. Arviointi tähtää muutokseen ja sen tehtävä on arvottaa tutkittua toimintaa. Arviointitutkimusta käytetään pääasiassa kehittämistyön tukena. Tieteelliseen tutkimukseen verrattuna arviointitutkimus pyrkii hyödyllisyyteen. (Kivipelto 2008, 9, 11-12.) Tässä opinnäytetyössä tilaajana oli Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry ja opinnäytetyön pyrkimykset on esitetty edellä kappaleessa neljä.

Realistinen arviointi perustuu päättelyyn, jossa teoreettinen ajattelu ja käytännön havainnot vuorottelevat. Arvioinnin avulla pyritään saamaan tietoa asioista jotka toimivat tai eivät toimi, asioista joihin voi vaikuttaa ja siitä miten vaikutukset näkyvät. Realistinen arviointi käsittää maailman systeemeinä. Systeemeissä realistinen arviointi tutkii tulosten ohella niitä toimintoja ja mekanismeja joilla tulokset on saatu aikaan. Lisäksi se tutkii konteksteja, joissa prosessit käynnistetään ja interventioiden sisältöjä. Realistisessa arvioinnissa käsitellään kokonaisvaltaisesti arviointikohteiden osatekijöitä, sisältöjä ja niiden välisiä suhteita. Käytännön suorituksia pyritään arvioimaan tosiasioiden mukaisesti ja näkyviin pyritään nostamaan ne tekijät, jotka parantavat tai huonontavat systeemin tehokkuutta. (Anttila 2007, 61, 64, 68-69.)

Realistisen arvioinnin näkökulmasta maailma on avoin systeemi, eli erilaisten kontekstien, toimintojen ja tulosten yhdistelmä (Context – Mechanism - Outcome - Configurations, CMOC). Konteksti (Context) käsittää olosuhteet, jotka tarvitaan joidenkin toimintojen toteuttamiseksi, jotta saadaan aikaan tarkoitettuja tuloksia (esim. organisaatio, materiaalit, työympäristö, taloudelliset tekijät). (Anttila 2007, 69.) Tässä opinnäytetyössä kontekstit liittyvät olosuhteisiin, joissa näyttöön perustuva käytäntö ja tutkimustiedon hyödyntäminen voivat toteutua. Esimerkiksi useat tutkimukset ovat osoittaneet johdon tuella olevan merkitystä

siinä, miten tutkimustietoa hyödynnetään käytännön työssä. Toiminnot (Mechanism) tarkoittavat toimintoja, joiden tarkoituksena on tuottaa tiettyjä tuloksia tietyssä kontekstissa (Anttila 2007, 69). Opinnäytetyön näkökulmasta toiminnot ovat niitä menetelmiä, joiden avulla näyttöön perustuvaa käytäntöä toteutetaan. Tutkimusten etsintä ja laadun arviointi ovat esimerkkejä menetelmistä. Tulokset (Outcome pattern) – käsitteessä arvioidaan millaisia käytännöllisiä tuloksia ja niiden vaikutuksia seuraa tarkoituksenmukaisista toiminnoista asianomaisessa kontekstissa (Anttila 2007, 69). Näyttöön perustuvan käytännön ja tutkimustiedon hyödyntämisen mahdollisia tuloksia voi toimintaterapiassa ajatella olevan toimintaterapian laadukkuuden parantuminen. Toimintaterapian laatu voi parantua esimerkiksi käyttämällä asiakkaiden kanssa tutkitusti vaikuttavia ja tehokkaita interventiomenetelmiä. Hahmottuminen (Configuration) käsittelee sen, miten kokonaisuus hahmottuu. Lisäksi realistiseen arviointiin liittyy kiinteästi käsitteet malli ja mallinnus. Mallintaminen on sen kuvaamista, miten kehitetään ja muutetaan kohdetta sen omassa kontekstissa tietoisesti valittujen ja vaikuttavien toimenpiteiden avulla arvioimalla niiden vaikutusta mahdollisimman tasapainoisesti. Siinä esitetään yhteys (ohjelma)teorian, kontekstin, toimenpiteiden ja tulosten välillä. (Anttila 2007, 69.) Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä esitellään miten tutkimustiedon hyödyntäminen hahmottuu yleisesti ja toimintaterapian näkökulmasta (ohjelmateoria).

Realistisessa arvioinnissa malleja käytetään pelkistämään monimutkaisia kokonaisuuksia esittämällä ne esimerkiksi visuaalisesti. Malli on hyvä rakentaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Näin saadaan parhaiten jo alusta lähtien mukaan erilaiset näkemykset, joita voidaan hyödyntää kehittämistyön tulosten saavuttamisen kriteereiden määrittelyssä. (Anttila 2007, 76-78, 81.) Opinnäytetyösuunnitelma tehtiin yhteistyössä opinnäytetyön tilaajan kanssa. Kuvassa 2 (sivulla 34) on esitetty miten opinnäytetyö eteni opinnäytetyösuunnitelmassa Anttilan kuvaaman realistisen arvioinnin mukaisesti.

Kuva 2. Opinnäytetyön mallinnus realistisen arvioinnin mukaan opinnäytetyösuunnitelmassa (mukailien Anttila 2007, 70).

Realistisessa arvioinnissa jokaista kehittämiskohdetta tarkastellaan kehittämistavoitteen ja asiayhteyden mukaisesti seuraavin kysymyksin: *Mikä toimii? Kelle (mille taholle) se toimii? Ketä ja mitä varten se toimii ja mihin tarpeisiin se vastaa? Missä olosuhteissa se toimii?* Kehitettävästä kohteesta luodaan jo ennakkoon tietty näkemys, jota voidaan täydentää esimerkiksi tutkimustiedolla. Tätä ennakkotietoa kutsutaan ohjelmateoriaksi. Realistinen arviointi kohdistuu tämän lähtökohdan – eli ohjelmateorian – testaamiseen ja jatkuvaan kehittämiseen. Kiinnostuksen kohteina ovat kehittämistoimintaan sisältyvät toimenpiteet eli interventiot ja niiden vaikutukset. (Anttila 2007, 69, 70.) Realistisen arvioinnin kysymykset ohjasivat opinnäytetyön teoreettisen viitekehäksen muodostamista, ja kirjallisuuden ja aiempien tutkimusten avulla pyrittiin vastaamaan niihin kysymyksiin. Taustateoriaa haettiin toimintaterapia-alan tutkimuksista useista ammattikorkeakoulun sähköisistä tietokannoista ja julkaisuista. Taustateorian pe-

rusteella luotiin ehdotus kyselylomakkeesta jolla pyrittiin vastaamaan opinnäytetyön tutkimusongelmiin.

Realistisen arvioinnin menetelmiä ovat sekä määrälliset että laadulliset menetelmät. Näiden arviointimenetelmien avulla voidaan saada selville kehittämis-kohteiden soveltuvuus ja hyödynnettävyys pelkkien tulosten selvittämisen lisäksi. Realistinen arviointi hyödyntää monia erilaisia tieteellisiä näkemyksiä ja tuloksia soveltamalla niitä suoraan käytäntöön, se on monimenetelmäinen lähestymistapa. Realistisen arvioinnin tekijä ei ole pelkästään tutkija, vaan hän yrittää myös vaikuttaa todellisuuteen. (Anttila 2007, 72-73.) Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin sekä määrällisiä (Internet – kysely) että laadullisia (Internet-kyselyn avoimet kysymykset, haastattelu) menetelmiä, joten aineisto on kaksijakoinen. Opinnäytetyön eteneminen on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1. Opinnäytetyön eteneminen ajallisesti. (jatkuu sivulle 36)

Ajallinen jatkumo	Opinnäytetyön vaihe	Toimenpiteet
Alkuvuosi 2015	Opinnäytetyön alustavaa ideointia ja pohdintaa	Yhteydenotto sidostahoihin (koulu, TOI)
Kevät 2015	Opinnäytetyösuunnitelman teko (ohjelmateorian luominen)	Suunnitelman kirjoittaminen Yhteistyöpalaverit (Skype ja TOI:n tiloissa Helsingissä)
Kesä 2015	Opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen kerääminen (realistisen arvioinnin ohjaamin kysymyksin)	Opinnäytetyön kirjoittamista Palaute sähköpostitse
Kesä 2015	Kyselylomakkeen ja saatekirjeen laadinta	Esittely sidosryhmille, lomakkeen muokkaus palautteiden perusteella
Syysy 2015 (Syyskuu)	Internet-kyselyn toteuttaminen	Kyselyn luominen webropol –ohjelmalla, kyselyn lähettäminen jäsenistölle (TOI) ja muistutusviestin

		lähettäminen ohjaus ohjelman käyttöön (amk opettaja)
Syksy 2015 (Lokakuu)	Kyselyn aineiston analysointi	Aineiston analysointime- netelmät (webropolin oma analysointi, SPSS)
Syksy 2015 (Marraskuu)	TOI:n edustajien / edustajan haastattelu + aineiston analy- sointi	Raakatulosten esittäminen Skypen avulla Erillinen haastattelu kehi- tysehdotuksiin liittyen
Syksy / loppuvuosi 2015 (Marras-Joulukuu)	Opinnäytetyön kirjoittaminen: tulokset ja kehitysehdotukset	Tulosten analysointi ja pohdinta
Joulukuu 2015	Valmis opinnäytetyö	

5.1 Internet - kysely toimintaterapeuteille

Kyselytutkimuksessa pyritään saamaan tietyn kriteerein valitulta kohderyhmältä vastauksia samoihin kysymyksiin. Kyselyaineistoja tulkitaan ja analysoidaan tarkemmin, pelkkä vastausmäärien toteaminen ei ole riittävää. Johtopäätökset perustetaan tilastollisesti osoitettuihin todennäköisyyksiin tiettyjen marginaalien osoittamissa rajoissa. (Anttila 2007, 115.) Toimiva kyselylomake perustuu arviointiongelmaan, eli opinnäytetyön tutkimusongelmiin. Kyselylomakkeen ei tulisi olla liian pitkä, sillä se saattaa vähentää vastaamisalttiutta – kuitenkin valmiit vastausvaihtoehdot mahdollistavat runsaan määrän kysymyksiä ilman, että kyselystä tulee liian pitkä. (Virtanen 2007, 157; Robson 2001, 128; Valli, 2001, 100–101.)

Opinnäytetyössä käytettävä kyselylomake (liite1) rakennettiin vasta teoreettisen viitekehyksen luomisen jälkeen, jotta lomakkeen avulla saatiin vastaukset oikeisiin kysymyksiin. Kyselylomakkeessa hyödynnettiin aikaisempia toimintaterapeuteille tehtyjä kyselyitä (esimerkiksi Wressle & Samuelsson 2014; Samuels-

son & Wressle 2014). Vaikka valmiin ja jo tutkitun mittarin käyttö olisi lisännyt mittarin luotettavuutta, tässä opinnäytetyössä ei voitu suoraan käyttää valmista mittaria koska se ei olisi vastannut tutkimuskysymyksiin. Kyselyyn lisättiin avoimia kysymyksiä joiden avulla pyrittiin saamaan toimintaterapeuteilta kehitysehdotuksia tutkimustiedon hyödyntämiseen käytännön työelämässä, sekä miten he kokevat että ammattiliitto voisi heitä siinä tukea. Kysely sisälsi myös erityisesti jäsenetukampanjaa mittaavan osion, josta käytetään termiä ”SJOT-mittari”. Kyselyyn vastaamisen edistämiseksi kyselyn yhteyteen tehtiin saatekirje (liite2), jossa pyrittiin kannustamaan kyselyn vastaamiseen.

Kyselylomake rakentui seitsemästä eri osa-alueesta, jotka on eritelty taulukossa 2. Vastaamista joka kohtaan ei tehty pakolliseksi, jotta vastaajat eivät jättäisi kyselyn tekoa kesken pakollisten kysymysten vuoksi. Kyselylomakkeen määrälliset asteikot rakennettiin niin, että niistä saataisiin myös keskiarvolliset tulokset ja ne olisivat näin vertailukelpoisia keskenään.

Taulukko 2. Internet – kyselyn osa-alueet ja sisältö. (jatkuu sivulle 38)

Kyselyn osa-alue	Kysymysten tyyppi	Arvioinnin tyyppi
Taustamuuttajat	Monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä (6 kpl)	Rastitaan vaihtoehdot, sanallinen kuvaus
Tutkimustiedon hyödyntäminen: oma toiminta	Väittämiä (15 kpl)	1 (olen täysin eri mieltä) – 5 (olen täysin samaa mieltä)
Tutkimustiedon hyödyntäminen: Omat taidot ja asenteet	Väittämiä (22 kpl)	1 (olen täysin eri mieltä) – 5 (olen täysin samaa mieltä)
Tutkimustiedon hyödyntäminen: Tiedon saanti	Monivalintakysymyksiä Avoimia kysymyksiä	Rastitaan kanavat, joista tietoa haetaan, sanallinen
Tutkimustiedon hyödyntäminen: SJOT (”SJOT -mittari”)	Avoimia kysymyksiä ja väittämiä	Sanallinen, rastit
Tutkimustiedon hyödyntäminen	Väittämiä (14 kpl)	1 (olen täysin eri mieltä) –

täminen: Organisaationäkökulma		5 (olen täysin samaa mieltä)
Tutkimustiedon hyödyntäminen: Kehittämisenäkökulma	Väittämiä ja avoin kysymys	Rastit, sanallinen

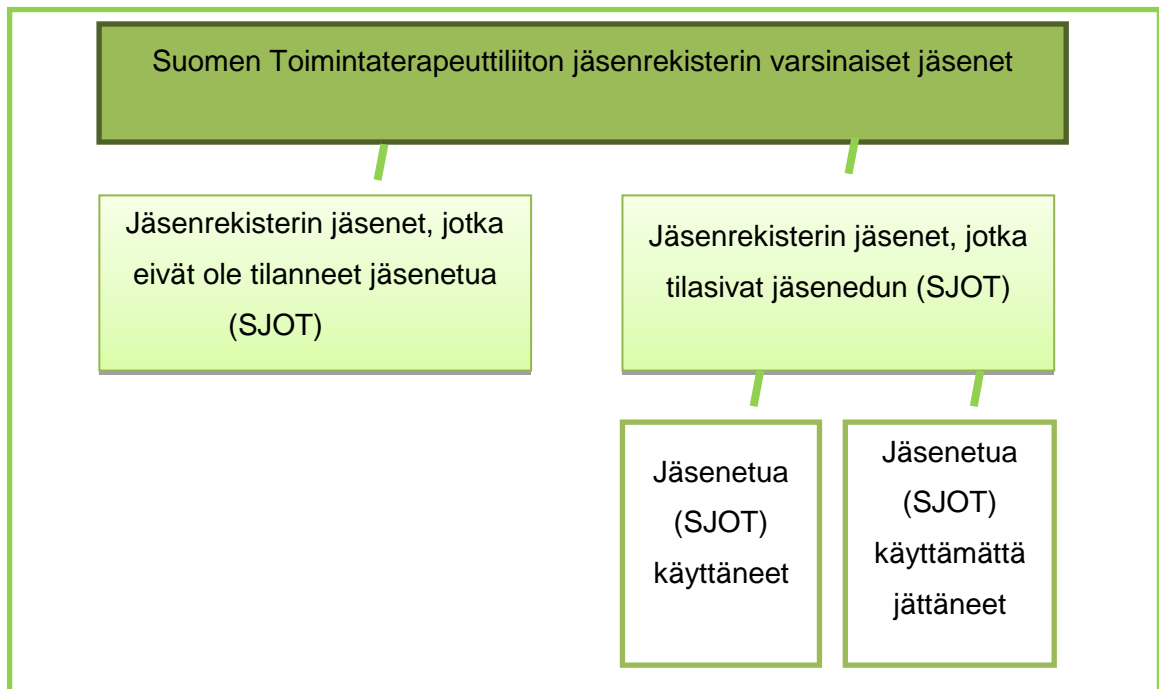
SJOT -mittarissa vastaajat kategorioituivat neljään eri vaihtoehtoon (kuva 3), jonka jälkeen jokaiseen kategoriaan oli määritelty omat kysymykset.

Olen tilannut SJOT -julkaisun TOI:n jäsenetuna ja lukenut julkaisua.   → Arvioi SJOT -julkaisua (adjektiivit). → Kerro miten olet hyödyntänyt SJOT -julkaisua (valmiit vaihtoehdot). → Koetko, että jäsenedusta on ollut sinulle hyötyä (valmiit vaihtoehdot)? → Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi kehittää SJOT –julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?
Olen tilannut SJOT -julkaisun TOI:n jäsenetuna, mutta en ole lukenut sitä.   → Miksi et ole lukenut SJOT -julkaisua (valmiit vastausvaihtoehdot)? → Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi kehittää SJOT –julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?
En ole tilannut SJOT -julkaisua TOI:n jäsenetuna, enkä ole lukenut julkaisua.   → Miksi et ole tilannut julkaisua jäsenetuna (valmiit vastausvaihtoehdot)? → Mikä voisi kannustaa tilaamaan jäsenedun? → Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi kehittää SJOT –julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?
En ole tilannut SJOT -julkaisua TOI:n jäsenetuna, mutta olen lukenut julkaisua muuta kautta.   → Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi

kehittää SJOT – julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?

Kuva 3. SJOT -mittarin rakentuminen.

Sähköiset kyselyt voidaan tehdä joko sähköpostivälitteisenä tai nettikyselynä. Nettikyselyä suositaan, sillä aiempien tuloksien perusteella ihmiset vastaavat melko nopeasti tai välittömästi nettikyselyihin. (Anttila 2007, 116.) Tässä opin- näytetyössä kysely tehtiin Internet -kyselynä (Webropol) kaikille suomalaisille toimintaterapeuteille (n=2094), jotka kuuluvat Suomen Toimintaterapeuttiliiton varsinaiseen jäsenrekisteriin (kuva 4). Kysely lähetettiin liiton jäsenrekisterin kautta sähköpostitse. Kyselyn ulkopuolelle jäivät toimintaterapeuttiliittoon kuu- lumattomat toimintaterapeutit, toimintaterapeuttiopiskelijat sekä eläkeläiset.

Kuva 4. Kyselylomakkeen vastaajat.

Kysely lähti 2094 toimintaterapeutille, ja kyselystä lähetettiin muistutusviesti. Kysely oli auki 12 päivää, jona aikana vastauksia saatiin 186 kpl. Näin ollen otos jäi varsin pieneksi siihen nähden, kuinka monelle kysely lähetettiin; vain 4,5 % vastasi kyselyyn. Kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kysymyk-

seen, sillä kysymyksiä ei tehty vastaajille pakolliseksi. Taulukossa 3 on esitelty vastaajien taustamuuttujia.

Taulukko 3. Internet -kyselyn vastaajien taustamuuttujat.

Taustamuuttujat	n (%)	ka	md	mo
Ikä	182 (100)	41,8	42	30
- ≥ 29 v.	23 (13)			
- 30-39 v.	55 (30)			
- 40-49 v.	55 (30)			
- 50-59 v.	40 (22)			
- 60 v. ≤	9 (5)			
Valmistumisvuosi	185 (100)	2002	2004	2012
- 70 –luku	7 (4)			
- 80 –luku	18 (10)			
- 90 –luku	36 (19)			
- 00 –luku	78 (42)			
- 10 –luku	46 (25)			
Nykyinen koulutustaso	186 (100)			
Toimintaterapeutti (opistotaso)	32 (17)			
Toimintaterapeutti (Amk)	123 (66)			
Toimintaterapeutti (Yamk)	15 (8)			
Maisteri	13 (7)			
Tohtori	-			
Joku muu	3 (2)			
Työskentelysektori	186 (100)	<i>Prosenttiosuuksia ei voida laskea</i>		
Julkinen sektori	130			
Yksityinen sektori	30			
Kolmas sektori (järjestöt, yhdistykset ym.)	15			
Yrittäjä	19			
Opiskelija	4			
Työskentelynimike	185 (100)	<i>Prosenttiosuuksia ei voida laskea</i>		
Toimintaterapeutti	155			
Vastaava toimintaterapeutti	6			
Ohjaaja	6			
Esimies	3			
Johtaja	-			
(Ammatillinen) opettaja	1			
Muu	21			

Suurin osa vastaajista (59 %) oli 30–49 -vuotiaita. Ikä ei kuitenkaan kerro vastaajien työkokemuksesta toimintaterapian alalla. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat naisia. Suurin osa vastaajista (42 %) oli valmistunut 2000-luvulla, lisäksi 2010-luvulla valmistuneita oli 25 %, jossa huomioitavaa on että ajanjaksoa on vielä puolet edessä. Vastaajista 66 % oli valmistunut toimintaterapeutiksi ammattikorkeakoulusta; toiseksi eniten vastauksia tuli opistotason koulutuksen käyneiltä. Yamk -tutkinnon suorittaneita ja maistereita oli lähes yhtä paljon vas-

taajista. Suurimmaksi osaksi (130/186) kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit työskentelivät julkisella sektorilla; 30 yksityisellä sektorilla, 19 yrittäjänä ja 15 kolmannella sektorilla. Tämä määrä vastaa melko hyvin toimintaterapeuttien jakaumaa Toimintaterapeuttiliiton jäsenistössäkkin. Työskentelysektorin suhteen ei voitu laskea prosenttiosuuksia, sillä osa toimintaterapeuteista oli vastannut useampaan kuin yhteen kohtaan – sama koski työskentelynimikettä.

5.2 Haastattelu

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, joka tarjoaa rungon haastattelun kululle. Teemahaastattelussa pyritään saamaan tarkoituksenmukaista tietoa haastattelijan antamista teemoista. (Anttila 2007, 124, 125.)

Sähköisen kyselyn jälkeen alustavat tulokset esiteltiin toimintaterapeuttiliiton edustajalle (toiminnanjohtajalle) Skype palaverin kautta, mutta se ei ollut varsinaisen haastattelu. Aineiston analysoinnin ja alustavien kehitysehdotusten luomisen jälkeen toimintaterapeuttiliiton edustajia (puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja) haastateltiin Skypen välityksellä teemahaastattelun periaatteilla marraskuussa 2015. Teemahaastattelun runko esitellään liitteessä 3. Haastattelun avulla pyrittiin saamaan syventävää ja tarkentavaa tietoa liittyen tutkimusongelmiin ja kyselylomakkeesta saatuihin tietoihin suhteessa opinnäytetyön tilaajan kokemuksiin ja ajatuksiin.

5.3 Aineiston analysointi

Toimintaterapeuteille suunnattu kysely oli suurimmaksi osaksi luonteeltaan määrällinen, Toimintaterapeuttiliiton edustajien haastattelu taas laadullinen aineistonkeruumenetelmä. Anttilan (2007) mukaan määrällisissä menetelmissä aineiston laajuus tulisi olla riittävä, jotta sen tilastollinen käsittely onnistuu. Määrällisen aineiston analyysissä hyödynnetään tilastollisia menetelmiä, jotka perustuvat varianssi- ja korrelaatio-ominaisuuksiin. Tulosten merkitsevyys arvioidaan tilastolliseen merkitsevyystestaukseen perustuen. (Anttila 2007, 106.)

Kyselylomakkeen avulla saadut määrälliset tiedot analysoitiin käyttämällä Webropolin omaa tulosten analysointi ohjelmaa, sekä tilasto-ohjelmalla (IBM SPSS Statistics 22). Tuloksissa haluttiin saada selville kaikille vastaajille yhteisiä mielipiteitä ja tilasto-ohjelman avulla muuttujia ristiintaulukoitiin jotta saatiin mm. korrelaatiokertoimet, summanmuuttujat ja p-arvot. Koska aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu eroavaisuuksia tutkimustiedon hyödyntämisessä muun muassa työssäolovuosiin tai koulutustasoon liittyen, haluttiin tässäkin tutkimuksessa vertailla näitä asioita keskenään.

Kaikkia tutkimustiedon hyödyntämisen osa-alueita (oma toiminta, asenteet ja organisaationäkökulma) verrattiin suhteessa vastaajien koulutustasoon ja valmistumisvuoteen. Kustakin osa-alueesta tarkasteltiin kaikkia väittämiä vastaajien koulutustason ja toimintaterapeutiksi valmistumisen näkökulmasta, mutta tarkempaan tarkasteluun tässä tutkimuksessa nostettiin ne osiot, joista löytyi eroavaisuuksia vastaajien kesken tai tilastollista merkitsevyyttä. Tulosten vertailun helpottamiseksi 1970- ja 1980-luvuilla valmistuneet yhdistettiin yhteiseksi luokaksi. Koulutustason kohdalla aineistosta poistettiin kolmen vastaajan tulokset, jotka olivat valinneet korkeimmaksi koulutukseksi ”joku muu” – kohdan. Yamk- ja maisterin tason koulutuksen käyneiden määrä oli huomattavasti pienempi muihin koulutustasoihin (Opistotaso, Amk) verrattuna, mikä on hyvä huomioida tuloksia tarkastellessa.

Laadullisia aineistoja on mahdollista työstää useilla eri tavoilla. Aineisto voidaan esimerkiksi jakaa osiin teoreettisten käsitteiden mukaisesti. Laadullisen aineiston analyysi on aina kielelliseen muotoon tyypitetyn aineiston tulkintaa, jolloin pääasiallisina tekniikoina käytetään aineiston luokittelua ja pelkistämistä – tai teemoitteluja ja tyypittelyä, kuten niitä joskus kutsutaan. Aineiston luokittelu tarkoittaa samankaltaisuuksien etsimistä esimerkiksi haastatteluaineistosta. (Räsänen 2005, 95.)

Kyselylomakkeen laadullisten vastausten analysoinnissa hyödynnettiin laadulliselle aineistolle tyypillistä vastausten luokittelua eli teemoitteluja. Webropol – kyselyllä saadut avoimet vastaukset oli helppo siirtää suoraan Word-ohjelmaan (litterointi). Avoimet vastaukset luettiin muutamia kertoja sellaisenaan, jonka

jälkeen vastaukset järjesteltiin eri teemoihin vastausten samankaltaisuuden mukaan leikkaamalla ja liimaamalla. Jälleen vastauksia käytiin läpi useaan kertaan, jotta aineistosta ei jäisi olennaisia osia huomaamatta ja vastauksia analysoitiin aineistolähtöisesti. Tämän jälkeen aineistosta etsittiin lisäksi yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ohjelmateoriaan (opinnäytetyön teoreettinen viitekehys) liittyen. Näin ollen aineiston analyysin avulla tarkastettiin ohjelmateoria, joka tässä opinnäytetyössä esitetään kyselyn vastauksista tehtynä yhteenvetona johtopäätökset – kappaleessa.

Haastattelujen jälkikäsitteily on usein työlästä. Aineiston keruussa on hyvä hyödyntää ääni- ja/tai videonauhoitusta tai valokuvausta. Nauhat litteroidaan joko kokonaan tai osittain, riippuen tutkimusongelmasta. Haastatteluaineistoa voidaan analysoida usealla tavalla, esimerkiksi luokittelevalla sisällönanalyysillä tai etnografisena analyysinä. (Anttila 2007, 127-128.)

Haastattelu nauhoitettiin haastateltavien luvalla. Haastatteluaineisto kuunneltiin muutamia kertoja. Tämän jälkeen aineisto litteroitiin osittain Word-ohjelmalla, sillä aineiston tarkkaa ja yksityiskohtaista litterointia ei nähty tarpeellisena. Osittainen litterointi tehtiin kuitenkin tarkasti, eikä esimerkiksi haastateltavien puhetta muutettu lainkaan, eikä litteroinnissa käytetty symboleita. Litteroinnin jälkeen aineisto luettiin muutamia kertoja läpi ja sitä järjesteltiin uudelleen analysointia varten nostoen esiin haastattelusta muodostuneita teemoja.

6 TULOKSET

6.1 Kyselylomakkeen tulokset

Webropol – kyselyllä saadut tulokset on esitetty tässä kappaleessa kyselylomakkeen osa-alueiden mukaisesti. Taulukoissa kaikki prosenttiluvut on pyöristetty puolen desimaalin tarkkuudella.

6.1.1 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Oma toiminta

Yhteensä 185 vastasi kyselyn omaan toimintaan liittyvään osa-alueeseen, mutta kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kohtaan. Yhteenvedo vastauksista on taulukossa 4. Taulukko on rakennettu väittämien paremmuusjärjestykseen keskiarvon mukaan. Taulukossa on nähtävillä kuinka paljon vastauksia mikäkin väittämä sai, kuinka monta prosenttia vastauksista sijoittui 4-5 asteikolle (samaa mieltä – täysin samaa mieltä). Arvioinnissa 1 ja 2 tarkoitti että toimintaterapeutti oli eri mieltä väittämän kanssa ja 4 ja 5 vastanneet olivat samaa mieltä. 3 oli nimetty ”siltä väliltä”. Lisäksi taulukkoon on merkitty vastausten keskiarvo (ka) ja mediaani (md)

Taulukko 4. Vastaukset / Oma toiminta.

	Yhteensä vastauksia	Yhteensä 4-5 vastauksia (%)	Ka	Md
Käyttämäni arviointimenetelmät perustuvat tutkittuun tietoon.	183	85	4,19	4
Osallistun säännöllisesti koulutuksiin ammattitaitoni ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.	184	78	4,03	4
Käytän tutkittua tietoa oman työni perustelemiseksi.	184	73	3,92	4
Sovellan tutkimustuloksia käytännön työhön.	184	69	3,78	4
Käyttämäni toimintaterapiainterventiot perustuvat tutkittuun tietoon.	183	66	3,75	4
Haen tutkittua tietoa käytännön ongelman ratkaisuun työssäni.	178	62	3,65	4
Minulla on hyvä ammatillinen tukiverkosto, jonka kanssa voin keskustella ajankohtaisesta tutkimustiedosta.	184	55	3,51	4

Luen (ja arvioin) toimintaterapiain tutkimusartikkeleita ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi.	184	47	3,34	3
Keskustelen tutkimustuloksista kollegoideni kanssa.	184	47	3,33	3
Kannustan toisia (esimerkiksi kollegat) lukemaan tutkimusartikkeleita.	185	44	3,29	3
Keskustelen tutkimustuloksista ja/tai esille nousseista muutostarpeista esimieheni kanssa.	179	43	3,17	3
Kerron työyhteisössäni toimintaterapiasta tieteelliseen tutkimukseen viitaten.	183	32	2,99	3
Olen osallistunut tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen.	184	41	2,98	3
Keskustelen tutkimustuloksista asiakkaideni kanssa.	182	27	2,93	3
Olen aikeissa osallistua tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen.	184	23	2,67	3

Oman toiminnan osa-alueelta tarkempaan tarkasteluun valikoitui yhdeksän väitettä, jotka ristiintaulukoitiin koulutustason ja valmistumisvuoden näkökulmasta. Oman toiminnan vertailutaulukko on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Vertailutaulukko: Oma toiminta. (jatkuu sivulle 46)

OMA TOIMINTA - Täysin eri tai eri mieltä - Siltä väliltä - Täysin samaa tai samaa mieltä	Valmistumisvuosi				Koulutustaso			
	1970- ja 1980-l. n (%)	1990-l. n (%)	2000-l. n (%)	2010-l. n (%)	Opistotaso n (%)	Amk n (%)	Yamk n (%)	Maisteri n (%)
Käyttämäni toimintaterapiain- terventiot perustuvat tutkit- tuun tietoon. P-arvo -valmistumisvuosi .875 - koulutustaso .643	1 (4) 8 (32) 16 (64)	2 (6) 8 (23) 25 (71)	4 (5) 23 (29) 52 (66)	2 (4) 18 (38) 27 (57)	1 (3) 10 (31) 21 (66)	7 (6) 41 (33) 75 (61)	0 (0) 3 (20) 12 (80)	1 (8) 2 (15) 10 (77)
Käyttämäni arviointimenetel- mät perustuvat tutkittuun tietoon. P-arvo -valmistumisvuosi .028 - koulutustaso .704	0 (0) 8 (32) 17 (68)	0 (0) 3 (9) 32 (91)	0 (0) 14 (18) 65 (82)	2 (4) 4 (9) 41 (87)	0 (0) 8 (25) 24 (75)	2 (2) 18 (14) 103 (84)	0 (0) 2 (13) 13 (87)	0 (0) 1 (8) 12 (92)
Sovellan tutkimustuloksia käytännön työhön. P-arvo -valmistumisvuosi .921 - koulutustaso .261	1 (4) 7 (28) 17 (68)	4 (11) 7 (20) 24 (69)	5 (6) 21 (27) 53 (67)	3 (6) 11 (23) 33 (70)	3 (9) 10 (31) 19 (60)	9 (7) 32 (26) 82 (67)	0 (0) 1 (7) 14 (93)	0 (0) 2 (15) 11 (85)
Käytän tutkittua tietoa oman työni perustelemiseksi. P-arvo	1 (4) 9	4 (11) 7	2 (3) 19	2 (4) 7	4 (13) 9	5 (4) 28	0 (0) 1	0 (0) 3

-valmistumisvuosi .200 - koulutustaso .166	(36) 15 (60)	(20) 24 (69)	(24) 58 (73)	(15) 38 (81)	(28) 19 (59)	(23) 90 (73)	(7) 14 (93)	(23) 10 (77)
Luen (ja arvioin) toimintaterapian tutkimusartikkeleita ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi. P-arvo -valmistumisvuosi .876 - koulutustaso .350	6 (24) 10 (40) 9 (36)	7 (20) 12 (34) 16 (46)	16 (20) 27 (34) 36 (46)	10 (21) 12 (26) 25 (53)	9 (28) 13 (41) 10 (31)	26 (21) 41 (33) 56 (46)	2 (13) 3 (20) 10 (67)	2 (15) 3 (23) 8 (62)
Keskustelen tutkimustuloksista kollegoideni kanssa. P-arvo -valmistumisvuosi .983 - koulutustaso .991	5 (20) 10 (40) 10 (40)	8 (23) 11 (31) 16 (46)	14 (18) 27 (34) 38 (48)	8 (17) 17 (36) 22 (47)	6 (19) 12 (38) 14 (43)	23 (19) 43 (35) 57 (46)	2 (13) 5 (33) 8 (54)	3 (22) 5 (39) 5 (39)
Keskustelen tutkimustuloksista asiakkaideni kanssa. P-arvo -valmistumisvuosi .173 - koulutustaso .727	5 (20) 12 (48) 8 (32)	13 (37) 10 (29) 12 (34)	18 (23) 43 (54) 18 (23)	17 (36) 19 (40) 11 (24)	10 (31) 14 (44) 8 (25)	36 (29) 56 (46) 31 (25)	3 (20) 6 (40) 6 (40)	3 (23) 7 (54) 3 (23)
Osallistun säännöllisesti koulutuksiin ammattitaitoni ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. P-arvo -valmistumisvuosi .567 - koulutustaso .442	2 (8) 1 (4) 22 (88)	2 (6) 5 (14) 28 (80)	6 (8) 12 (15) 61 (77)	5 (11) 10 (21) 32 (68)	4 (13) 4 (12) 24 (75)	10 (9) 19 (15) 94 (76)	0 (0) 1 (7) 14 (93)	1 (8) 4 (31) 8 (61)
Olen osallistunut tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen. P-arvo -valmistumisvuosi .092 - koulutustaso .011**	8 (32) 1 (4) 16 (64)	14 (40) 8 (23) 13 (37)	34 (43) 12 (15) 33 (42)	24 (51) 10 (21) 13 (28)	16 (50) 4 (13) 12 (37)	60 (49) 20 (16) 43 (35)	0 (0) 4 (27) 11 (73)	3 (23) 2 (15) 8 (62)
** P-arvo on merkittävä 0,01 merkitsevyystasolla * P-arvo on merkittävä 0,05 merkitsevyystasolla								

Kyselyyn vastanneista 85 % arvioi käyttävänsä *tutkittuun tietoon perustuvia arviointimenetelmiä*, ja keskiarvollisesti (ka 4,19) väittämä arvioitiin korkeimmaksi. Valmistumisvuodella oli merkitystä tutkittuun tietoon perustuvien arviointimenetelmien käytössä, sillä vain 68 % 1970- ja 1980 – luvuilla valmistuneista koki käyttävänsä tutkittuun tietoon perustuvia arviointimenetelmiä. Toisaalta hyvänä tuloksena voidaan pitää sitä, ettei kukaan (paitsi 4 % 2010 – luvulla valmistuneista) kokenut ettei käyttäisi tutkittuja arviointimenetelmiä. Tutkittuun tietoon perustuvien arviointimenetelmien käytön voisi nähdä lisääntyneen vuosien varrella vertailutaulukon perusteella. Koulutustason näkökulmasta vastaukset olivat

myös hyviä, tosin opistotason toimintaterapeutit käyttivät tutkittuun tietoon perustuvia arviointimenetelmiä muita vähemmän.

Ruotsissa toimintaterapeutit ovat toteuttaneet näyttöön perustuvaa käytäntöä eniten asiakasinterventioihin liittyen (Wressle & Samuelsson 2014, 4-5), ja myös kyselyyn vastanneilla suomalaisilla toimintaterapeuteilla asiakasinterventio oli melko korkealla tutkimustiedon hyödyntämisessä. Lisäksi arviointimenetelmien käytön voi ajatella liittyvän asiakasinterventioihin. *Tutkittuun tietoon perustuvia toimintaterapiainterventioita* käytettiin vähemmän arviointimenetelmiin verrattuna, sillä vain 66 % vastaajista oli samaa mieltä väittämän kanssa. Verrattaessa interventiomenetelmien käyttöä valmistumisvuoden näkökulmasta, jää 2010-luvulla valmistuneiden vastaava prosenttiluku (57 %) pienimmäksi muihin verrattuna. Myös koulutustason näkökulmasta väittämän taso on korkea, mutta Yamk- ja maisterin tutkinnon suorittaneiden kohdalla taso on parempi kun tarkastellaan samaa tai täysin samaa mieltä olevien prosenttilukuja.

Useimmat toimintaterapian arviointimenetelmät perustuvat teoreettisiin viitekehyskehyksiin ja niiden käytettävyydestä löytyy tutkimustietoa – näin ollen ei ole yllättävää, että myös kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit arvioivat kohdan korkeaksi. Useista arviointimenetelmistä on saatavilla myös suomenkieliset versiot, ja niitä on tutkittu tällöin myös suomalaisessa kulttuurissa. Oletettavasti suomenkielisten arviointimenetelmien saatavuus lisää niiden käytettävyyttä – eli suomenkielisten tutkittujen arviointi (ja interventio) menetelmien saatavuus lisää toimintaterapeuttien mahdollisuuksia näyttöön perustuvan käytännön toteuttamiselle.

Koulutukseen osallistuminen tukee toimintaterapeuttien näyttöön perustuvaa käytäntöä (mm. Wressle & Samuelsson 2014, 2), joten on hyvä että myös kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit arvioivat osallistuvansa säännöllisesti koulutuksiin (78 % koki osallistuvansa säännöllisesti koulutuksiin). *Säännölliseen koulutukseen osallistuminen* vaikutti vastaajilla lisääntyvän työkokemuksen myötä; 88 % 1970- ja 1980 – luvuilla valmistuneista kertoi osallistuvansa säännöllisesti koulutukseen, kun taas vastaava lukema 2010-luvulla valmistuneilla oli 68 %. Koulutustasoa tarkastellessa Yamk – tason toimintaterapeutit osallistuivat

eniten säännölliseen koulutukseen (93 %) Jatkuvan kouluttautumisen voikin ajatella olevan toimintaterapeuteilla elinehto ammatillisen kehittymisen kannalta, sillä uutta tutkimustietoa tulee jatkuvasti. Kouluttautuminen nousi vastaajilla esiin myös avoimissa vastauksissa, joissa kysyttiin kehitysehdotuksia (ks. kapale 6.1.6).

Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien oma toiminta tutkimustiedon hyödyntämisessä vaikuttaa taulukon valossa melko hyvältä, sillä useimpien vastausten keskiarvot nousevat yli kolmen. 69 % vastaajista koki *soveltavansa tutkimustuloksia käytäntöön*. Tutkimustulosten soveltamisessa käytännön työhön ei vaikuttanut olevan juurikaan eroja vastaajien valmistumisvuoden suhteen. Koulutustaustan näkökulmasta parhaat tulokset oli Yamk – koulutuksen käyneillä, jonka jälkeen tuli maisteritason koulutuksen käyneet. Huomioitavaa on, ettei kukaan Yamk- tai maisteritason toimintaterapeuteista ollut väittämän kanssa eri mieltä. Opistotason toimintaterapeutit sovelsivat vähiten tutkimustuloksia käytännön työhön kollegoihinsa nähden, mutta lukemat olivat heidänkin kohdallaan kohtalaisen hyviä (59 % koki soveltavansa tutkimustuloksia käytäntöön).

73 % vastaajista arvioi käyttävänsä tutkittua tietoa oman työnsä perustelemiseksi. *Tutkitun tiedon käyttö oman työn perustelemiseksi* vaikuttaa selvästi lisääntyvän valmistumisvuosiin nähden siten, että myöhemmin valmistuneet perustelevala työtään tutkitun tiedon avulla enemmän. Vertailtaessa asiaa koulutustasosta katsottuna Yamk – koulutuksen käyneet perustelivat eniten työtään tutkittuun tietoon perustuen. 47 % kyselyyn vastanneista *keskusteli kollegoidensa kanssa tutkimustuloksista*, eikä vastaajien valmistumisvuodella vaikuttanut juurikaan olevan siihen merkitystä. Koulutustason suhteen Yamk- koulutuksen käyneet vaikuttivat keskustelemaan eniten kollegoidensa kanssa tutkimustuloksista; väittämän kanssa oli samaa tai täysin samaa mieltä 53 % vastaajista. Vähiten tutkimustuloksista kollegoiden kanssa keskustelivat maisterin koulutuksen käyneet (39 %). *Esimiehen kanssa tutkimustuloksista ja mahdollisista muutostarpeista keskusteli* 43 % vastaajista. Aikaisemmissakin tutkimuksissa on todettu, etteivät toimintaterapeutit kovin usein keskustele esimiestensä kanssa muu-

tostarpeista (Wressle & Samuelsson 2014, 5). Vielä harvempi *kertoi työyhteisössään toimintaterapiasta tutkimukseen viitaten* (32 %).

Alle puolet (47 %) vastaajista kertoi *lukevansa ja arvioivansa toimintaterapian tutkimusartikkeleita* ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi. 2010-luvulla valmistuneet toimintaterapeutit arvioivat lukevansa ja arvioivansa toimintaterapian tutkimusartikkeleita muita enemmän ja samaa mieltä olevien osuus kasvaa tasaisesti valmistumisvuoden myötä. Ajankohtaisen tiedon päivittäminen tutkimusartikkeleita lukemalla vaikuttaa siis kasvavan mitä vähemmän toimintaterapeutin valmistumisesta on aikaa. Myös koulutustasolla näyttää olevan asiaan vaikutusta siten, että korkeamman koulutuksen käyneet lukivat tutkimusartikkeleita enemmän. Väittämän kanssa samaa tai täysin samaa mieltä olevissa oli noin 30 %:n ero opistotason ja korkeamman koulutuksen (Yamk, maisteri) välillä.

Alhaisimmat keskiarvot saivat seuraavat väittämät: ”*Olen aikeissa osallistua tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen*” (ka 2,67), ”*Olen osallistunut tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen*” (ka 2,98), ”*Keskustelen tutkimustuloksista asiakkaideni kanssa*” (ka 2,93) ja ”*Kerron työyhteisössäni toimintaterapiasta tieteelliseen tutkimukseen viitaten*” (ka 2,99). Kyselyn vastauksista on pääteltävissä, että toimintaterapeutit saattavat perustella omaa työtään tutkimustietoon viitaten, mutta yleisemmällä tasolla toimintaterapiasta ja siihen liittyvästä tutkimuksesta ei keskustella yhtä paljon työpaikoilla.

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit eivät suuremmaksi osaksi olleet *osallistuneet tutkimukselliseen toimintaan* (41 % oli osallistunut), eikä heillä siihen näyttänyt olevan *aikomuksiakaan* – vain 23 % ilmaisi kiinnostusta tutkimuksen tekemiseen. Tutkimukselliseen toimintaan osallistuminen näytti lisääntyvän työkokemuksen myötä; 64 % 1970- ja 1980 – luvuilla valmistuneista oli osallistunut tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen, ja vastaava luku 2010 – valmistuneilla oli 28 %. Tämän suhteen suhdanne tosin ei ollut täysin lineaarinen, sillä 2000 – luvulla valmistuneet olivat osallistuneet tutkimukselliseen toimintaan 1990-luvulla valmistuneita enemmän. Onkin yleisesti tunnettua, että suomalaisesta viitekehuksesta toimintaterapian tutkimuksia ei juuri ole, tai aina-

kin se on huomattavasti vähäisempää esimerkiksi muihin pohjoismaihin verrattuna. Tämä voi osaltaan johtua siitä, että muissa pohjoismaissa toimintaterapeuttien koulutus on yliopistopohjaista, toisin kuin Suomessa. Aiemmissä muissa maissa tehdyissä tutkimuksissa pitkään samassa työssä olleet toimintaterapeutit ovat olleet sitoutuneempia tutkimuksen tekoon (Karlsson & Törnquist 2007, 228).

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit keskustelevat jonkin verran tutkimustuloksista kollegoiden tai työtovereiden kanssa, mutta asiakkaiden kanssa niistä ei keskustella samalla tasolla. Taulukosta 4 (sivulla 44) on nähtävissä, että vain 27 % toimintaterapeuteista *keskusteli tutkimustuloksista asiakkaidensa kanssa*. Asiakkaidensa kanssa tutkimustuloksista keskusteli hieman enemmän pidempään työelämässä olleet toimintaterapeutit; 1970-1990 -luvulla valmistuneista hieman yli 30 % koki keskustelewansa tutkimustuloksista asiakkaidensa kanssa, kun taas 2000-luvun jälkeen valmistuneista vastaava luku oli vain hieman yli 20 % vastaajista. Koulutustason suhteen vastaava luku oli noin 25 % opistotason, Amk -tason ja maisteritason koulutuksen käyneiden kohdalla. Yamk -tutkinnon suorittaneissa vastaava osuus oli 40 %, eli huomattavasti enemmän. Tutkimustietoa toki hyödynnetään asiakkaiden kanssa arviointimenetelmien ja interventioiden suhteen, mutta niistä ei välttämättä keskustella asiakkaiden kanssa. Tämä on hieman ristiriitaista toimintaterapian peruseriaatteen, asiakaslähtöisyyden, kanssa. Hautalan ym. (2011, 93, 113) mukaan asiakkaan vallan lisäämiseksi ja päätöksenteon tueksi hänen tulisi saada luotettavaa tietoa esimerkiksi sairaudestaan, kuntoutusmahdollisuuksistaan tai ennusteestaan – jotka kaikki perustuvat tutkimustietoon, jos toteutetaan näyttöön perustuvaa työtettä.

6.1.2 Tutkimustiedon hyödyntäminen: omat taidot ja asenteet

Kaikki vastaajat (186) vastasivat kyselyn omiin taitoihin ja asenteisiin liittyvään osa-alueeseen, mutta kaikki eivät vastanneet jokaiseen kohtaan. Yhteenveto vastauksista löytyy taulukosta 6 (sivulla 51). Taulukko on rakennettu väittämien paremmuusjärjestykseen keskiarvon mukaan. Taulukossa on nähtävillä kuinka

paljon vastauksia mikäkin väittämä sai, kuinka monta prosenttia vastauksista sijoittui 4-5 asteikolle (samaa mieltä – täysin samaa mieltä). Lisäksi taulukkoon on merkitty vastausten keskiarvo (ka) ja mediaani (md).

Taulukko 6. Vastaukset / Omat taidot ja asenteet.

	Yhteensä	Yhteensä 4-5 vastauksia (%)	Ka	Md
Tutkimustiedon hyödyntäminen lisää ammatillista pätevyyttäni.	185	95	4,52	5
Asiakkaani hyötyvät siitä, että työni perustuu tutkittuun tietoon.	185	90	4,38	4
Tutkittu tieto lisää ymmärtämystäni liittyen asiakkaisiin.	183	87	4,34	4
Olen valmis kokeilemaan uusia ideoita työssäni tutkittuun tietoon perustuen.	185	92	4,31	4
Tutkitun tiedon käyttö on tärkeä osa toimintaterapeutin työtä ja roolia.	185	88	4,31	4
Olen kiinnostunut ja motivoitunut käyttämään tutkittua tietoa työssäni.	184	83	4,17	4
Opiskelijoiden ohjaaminen on hyvä keino lisätä tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä.	183	72	3,87	4
Käytän tutkittua tietoa kun haluan kehittää käytännön työtä.	184	67	3,79	4
Kielitaitoni on riittävä, jotta voin lukea englanninkielisiä tutkimusartikkeleita.	185	65	3,77	4
Osaan etsiä ajankohtaista ja tarpeellista tutkimustietoa.	184	60	3,65	4
Minulla on hyvät tiedot ja taidot, jotta voin käyttää tutkittua tietoa työssäni.	184	61	3,64	4
Tiedonhankinta on keskeinen osa työtäni.	185	49	3,43	3
Osaan arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta.	185	47	3,37	3
Tutkimustulosten käyttöönotto vaatii usein olemassa olevien käytänteiden muuttamista.	184	42	3,33	3
Osaan tulkita tilastollisia taulukoita, joita esiintyy tutkimustuloksissa.	185	43	3,28	3
Toimintaterapeuttiliitto tukee jäseniensä tutkimustiedon käyttöä / hyödyntämistä.	180	36	3,22	3
Tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön.	185	32	3,19	3
Minulla on riittävät valtuudet muuttaakseni käytänteitä työpaikallani tutkimustiedon soveltamiseksi.	184	37	3,14	3
Tutkimustuloksia julkaistaan riittävän nopeasti.	184	16	2,77	3
Olen kiinnostunut toimimaan tutkijana.	185	32	2,71	3
Tutkittu tieto on riittävän helposti saatavilla.	184	14	2,45	2
Olen tietoinen rahoituskäytännöistä liittyen tutkimustoimintaan.	184	7	1,83	2

Omien taitojen ja asenteiden osa-alueelta tarkempaan tarkasteluun valikoitui 11 väittämää jotka ristiintaulukoitiin valmistumisvuoden ja koulutustason näkökulmista. Taitoihin ja asenteisiin liittyvä vertailutaulukko on esitetty taulukossa 7.

Taulukko 7. Vertailutaulukko: Omat taidot ja asenteet. (jatkuu sivulle 53)

OMAT TAIDOT JA ASEENTEET - Täysin eri tai eri mieltä - Siltä väliltä - Täysin samaa tai samaa mieltä	Valmistumisvuosi				Koulutustaso			
	1970- ja 1980-l. n (%)	1990-l. n (%)	2000-l. n (%)	2010-l. n (%)	Opistotaso n (%)	Amk n (%)	Yamk n (%)	Maisteri n (%)
Minulla on hyvät tiedot ja taidot, jotta voin käyttää tutkittua tietoa työssäni. P-arvo -valmistumisvuosi .251 - koulutustaso .002**	5 (20) 10 (40) 10 (40)	4 (11) 10 (29) 21 (60)	6 (7) 25 (32) 48 (61)	3 (6) 11 (24) 33 (70)	8 (25) 13 (41) 11 (34)	10 (8) 37 (30) 76 (62)	0 (0) 4 (27) 11 (73)	0 (0) 1 (8) 12 (92)
Osaan etsiä ajankoh- taista ja tarpeellista tutkimustietoa. P-arvo -valmistumisvuosi .352 - koulutustaso .004**	4 (16) 11 (44) 10 (40)	4 (11) 9 (26) 22 (63)	6 (8) 26 (33) 47 (59)	2 (4) 14 (30) 31 (66)	7 (22) 13 (41) 12 (37)	9 (7) 42 (34) 72 (59)	0 (0) 3 (20) 12 (80)	0 (0) 1 (8) 12 (92)
Kielitaitoni on riittävä, jotta voin lukea eng- lanninkielisiä tutkimus- artikkeleita. P-arvo -valmistumisvuosi .384 - koulutustaso .008**	5 (20) 6 (24) 14 (56)	7 (20) 8 (23) 20 (57)	10 (13) 16 (20) 53 (67)	2 (4) 12 (26) 33 (70)	9 (28) 9 (28) 14 (44)	14 (11) 31 (25) 78 (63)	1 (7) 2 (13) 12 (80)	0 (0) 0 (0) 13 (100)
Osaan tulkita tilastolli- sia taulukoita, joita esiintyy tutkimustulok- sissa. P-arvo -valmistumisvuosi .344 - koulutustaso .000**	9 (36) 6 (24) 10 (40)	8 (23) 14 (40) 13 (37)	11 (14) 32 (40) 36 (46)	9 (19) 18 (38) 20 (43)	13 (41) 7 (22) 12 (37)	23 (19) 56 (45) 44 (36)	1 (7) 5 (33) 9 (60)	0 (0) 2 (15) 11 (85)
Osaan arvioida tutki- musten laatua ja luotet- tavuutta. P-arvo -valmistumisvuosi .003** - koulutustaso .000**	10 (40) 8 (32) 7 (28)	5 (14) 18 (52) 12 (34)	9 (11) 26 (33) 44 (56)	4 (8) 20 (43) 23 (49)	13 (41) 14 (44) 5 (15)	15 (12) 51 (42) 57 (46)	0 (0) 4 (27) 11 (73)	0 (0) 3 (23) 10 (77)
Tutkimustiedon hyö- dyntäminen lisää am- matillista pätevyyttäni. P-arvo -valmistumisvuosi .154	1 (4) 1 (4) 23	0 (0) 4 (11) 31	0 (0) 4 (5) 75	1 (2) 0 (0) 46	1 (3) 2 (6) 29	1 (1) 6 (5) 116	0 (0) 0 (0) 15	0 (0) 0 (0) 13

- koulutustaso .771	(92)	(89)	(95)	(98)	(91)	(94)	(100)	(100)
Olen kiinnostunut ja motivoitunut käyttämään tutkittua tietoa työssäni.	0 (0)	0 (0)	4 (5)	2 (4)	0 (0)	6 (5)	0 (0)	0 (0)
P-arvo	4 (16)	9 (26)	7 (9)	7 (15)	8 (25)	17 (14)	0 (0)	1 (8)
-valmistumisvuosi .227	21 (84)	26 (74)	68 (86)	38 (81)	24 (75)	100 (81)	15 (100)	12 (92)
- koulutustaso .172								
Asiakkaani hyötyvät siitä, että työni perustuu tutkittuun tietoon.	1 (4)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (3)	1 (1)	0 (0)	0 (0)
P-arvo	4 (16)	5 (14)	5 (6)	4 (9)	6 (19)	8 (6)	2 (13)	2 (15)
-valmistumisvuosi 414	20 (80)	30 (86)	73 (93)	43 (91)	25 (78)	114 (93)	13 (87)	11 (85)
- koulutustaso .338								
Tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön.	4 (16)	5 (14)	12 (15)	9 (19)	5 (16)	23 (19)	2 (13)	0 (0)
P-arvo	17 (68)	19 (54)	40 (51)	20 (47)	20 (62)	64 (52)	7 (47)	3 (23)
-valmistumisvuosi .522	4 (16)	11 (32)	27 (34)	18 (38)	7 (22)	36 (29)	6 (40)	10 (77)
- koulutustaso .019**								
Tutkittu tieto on riittävän helposti saatavilla.	17 (68)	18 (52)	39 (49)	29 (62)	20 (63)	72 (59)	5 (33)	5 (39)
P-arvo	4 (16)	13 (37)	27 (34)	14 (30)	10 (31)	37 (30)	6 (40)	5 (39)
-valmistumisvuosi .447	4 (16)	4 (11)	13 (17)	4 (8)	2 (6)	14 (11)	4 (27)	3 (22)
- koulutustaso .256								
Olen kiinnostunut toimimaan tutkijana.	13 (52)	8 (23)	26 (33)	13 (28)	19 (59)	64 (52)	2 (13)	3 (23)
P-arvo	4 (16)	11 (31)	31 (39)	19 (40)	5 (16)	26 (21)	4 (27)	2 (15)
-valmistumisvuosi .929	8 (32)	16 (46)	22 (28)	15 (32)	8 (25)	33 (27)	9 (60)	8 (62)
- koulutustaso .012**								
** P-arvo on merkittävä 0,01 merkitsevyystasolla								
* P-arvo on merkittävä 0,05 merkitsevyystasolla								

Useat väittämät saivat yli neljän keskiarvon. Positiivisen asenteen on todettu edesauttavan tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä (mm. Karlsson & Törnqvist 2007,222). On selkeästi nähtävissä, että kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyvä asenne on positiivinen. Eniten sillä koetaan olevan vaikutusta ammatilliseen pätevyyteen; kyselyyn vastanneista 95 % koki tutkimustiedon hyödyntämisen *lisäävän omaa ammatillista pätevyyttään*. Valmistumisvuoden suhteen lähes kaikki vastaajaryhmät olivat yli 90 %:sti samaa tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Koulutustasonkin suhteen kaikkien asenne väittämän suhteen oli erittäin positiivinen, ja huomioitavaa on että Yamk- ja maisteritason suorittaneet olivat väittämän kanssa 100 %:sti samaa tai täysin samaa mieltä.

Toimintaterapeutit kokivat voimakkaasti tutkimustiedon hyödyttävän asiakkaita; sen avulla toimintaterapeutit saavat *lisää tietoa asiakkaista* (87 % samaa mieltä) ja *asiakkaat hyötyvät tutkitun tiedon käytöstä* (90 % samaa mieltä). Onkin mielenkiintoista, miksi kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit eivät keskustelleet tutkimustuloksista samalla tasolla asiakkaidensa kanssa. Valmistumisvuoden näkökulmasta kaikissa luokissa yli 80 % vastaajista arvioi asiakkaidensa hyötyvän siitä, että toimintaterapeutin työ perustuu tutkittuun tietoon. Tulokset olivat hyviä myös koulutustason näkökulmasta, tosin opistotason toimintaterapeuteista väittämän kanssa samaa tai täysin samaa mieltä oli alle 80 % vastaajista. Tällä kertaa Amk- tason toimintaterapeutit olivat kaikkein eniten samaa mieltä väittämän kanssa (93 %).

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit (88 %) kokivat *tutkimustiedon hyödyntämisen olevan osa toimintaterapeutin roolia*, mikä on ymmärrettävää sillä nyky-yhteiskunnassa näyttöön perustuva käytäntö saa koko ajan enemmän ja enemmän painoarvoa. Toimintaterapia on toiminnan teoriaan ja tutkimukseen perustuva ammatti (Hautala ym. 2011, 339, 342), mikä näkyy ainakin kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien asenteissa: toimintaterapeutit olivat *motivoituneita tutkimustiedon käyttöön* (83 %) ja he olivat valmiita *kokeilemaan uusia tutkittuun tietoon perustuvia innovaatioita* (92 %). Tutkittua tietoa käytettiin myös *käytännön työelämän kehittämisessä* (67 %), mikä nyky-yhteiskunnassa on hyvin tärkeää. Yamk – tason toimintaterapeuteista kaikki (100 %) olivat kiinnostuneita ja motivoituneita tutkitun tiedon käyttöön. Ainoastaan 5 % (6 vastaajaa) Amk – koulutuksen käyneistä arvioi ettei ole kiinnostunut ja motivoitunut tutkitun tiedon käyttöön. Valmistumisvuoden suhteen 1990 – luvulla valmistuneet olivat muita vähemmän kiinnostuneita ja motivoituneita tutkitun tiedon käyttämiseen työssään, mutta heistäkin 75 % oli väittämän kanssa samaa tai täysin samaa mieltä.

Suurin osa kyselyyn vastanneista toimintaterapeuteista (61 %) arvioi *omien tietojensa ja taitojensa* olevan melko hyvät, jotta he voivat käyttää tutkittua tietoa työssään. Tutkimustiedon käyttöä tukevissa tiedoissa ja taidoissa oli eroa valmistumisvuoden ja koulutustason vertailuissa. Tiedot ja taidot vaikuttavan ole-

van sitä parempia, mitä vähemmän aikaa valmistumisesta on kulunut. Koska samaa tai täysin samaa mieltä olevien osuus kasvaa tasaisesti valmistumisvuosiin nähden (käänteisesti), voidaan päätellä että kyseiset taidot eivät kasva työelämässä. Koulutustasolla oli tilastollista merkitystä toimintaterapeuttien tietoihin ja taitoihin niitä lisäävästi, mikä onkin loogista. Ero on merkittävä jo opistotason ja Amk -tason toimintaterapeuttien välillä (samaa tai täysin samaa mieltä olevissa 30 %:n ero). Aiemmissa toimintaterapeuteille tehdyissä tutkimuksissa koulutustasolla on ollut merkitystä tutkimustiedon hyödyntämisen haasteiden suhteen (Fänge & Dahlin-Ivanoff 2009, 45).

Vain 43 % koki osaavansa *tulkita tutkimustuloksissa esiintyviä tilastollisia taulukoita*, ja 47 % vastasi osaavansa *arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta*. Tilastollisten taulukoiden ymmärtäminen ja tutkimusten laadun ja luotettavuuden arviointi on koettu haasteelliseksi aiemmissa toimintaterapeuteille tehdyissä tutkimuksissa (mm. Samuelsson & Wressle 2014, 177, Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45). Valmistumisvuodella oli tilastollista merkitystä tutkimusten laadun ja luotettavuuden arvioinnissa. 1970 – ja 1980 – luvuilla valmistuneista 40 % oli sitä mieltä, etteivät he osaa arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta – parhaiten laatua ja luotettavuutta kokivat osaavansa arvioida 2000 – luvulla valmistuneet (56 %). Myös koulutustasolla oli tilastollisesti merkittävä vaikutus tutkimusten laadun ja luotettavuuden arviointiin sitä parantavasti – samaa tai täysin samaa mieltä olevissa oli huomattava ero (noin 60 %) opistotason ja korkeamman koulutuksen (Yamk ja maisteri) välillä. Opistotason toimintaterapeuteista suuri osa (40 %) olikin väittämän kanssa eri mieltä. Hyvänä asiana voidaan pitää sitä, että korkeampi koulutus vaikutti niin, ettei yksikään Yamk- tai maisteri tason koulutuksen käyneistä ollut väittämän kanssa eri tai täysin eri mieltä. Koulutustasolla oli tilastollista merkitystä myös tutkimuksissa esiintyvien taulukoiden tulkinnassa. Valmistumisvuodella ei juuri ollut merkitystä tilastollisten taulukoiden tulkinnan suhteen.

Kyselyyn vastanneista toimintaterapeuteista 60 % arvioi osaavansa *etsiä ajankohtaista ja tarpeellista tutkimustietoa*. Koulutustaso vaikutti tutkimustiedon etsimiseen; ero opistotason ja maisteritason koulutuksen välillä samaa tai täysin

samaa mieltä olevien suhteen oli noin 50 %. Valmistumisvuoden suhteen ero ei ollut samalla tavalla lineaarinen, mutta mitä kauemmin valmistumisesta oli, sitä haastavampaa tutkimustiedon etsiminen vaikutti olevan.

Kyselyyn vastanneista toimintaterapeuteista 65 % arvioi *kielitaitonsa riittäväksi englanninkielisten tutkimusartikkelien lukemiseen*, toisin kuin esimerkiksi tanskalaiset kollegansa (Karlsson & Törnquist 2007, 228). Siitä huolimatta suurin osa kyselyn avointen vastausten kehittämisehdotuksista liittyi englanninkielisten tutkimusartikkelien suomentamiseen tai suomenkielisten referaattien tekemiseen (ks. kappale 6.1.6). Tämä voi toki johtua ajanpuutteestakin; suomenkielisen tekstin lukeminen on nopeampaa englanninkieliseen (tutkimus)tekstiin verrattuna. Lisäksi jos joku on jo suomentanut englanninkielisen tutkimusartikkelin, on se useimmiten jo helpommin saatavilla. Kielitaidon suhteen valmistumisvuodella oli jonkin verran merkitystä, ja jälleen niin että mitä vähemmän valmistumisesta oli kulunut aikaa, sitä parempi kielitaito vaikutti olevan – tosin 1970- ja 1980 – luvuilla valmistuneiden vastaukset olivat hyvin samankaltaiset kuin 1990 – luvulla valmistuneiden. Koulutustasolla oli tilastollista merkitystä kielitaidon suhteen; kielitaito oli sitä parempi mitä korkeampi koulutus oli. Huomioitavaa kielitaidon suhteen on, että kaikki (100 %) maisteritason koulutuksen suorittaneista koki kielitaitonsa riittäväksi englanninkielisten tutkimusartikkeleiden lukemiseen.

Vain 32 % vastaajista koki että *tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön*. Pidempään työelämässä olleista toimintaterapeuteilla (1970- ja 1980 – luvuilla valmistuneet) vastaava luku oli vain 16 %. Vastaukset olivat muutoin hieman nousujohteisia, eli mitä vähemmän valmistumisesta oli kulunut, sitä paremmin tutkittu tieto koettiin olevan sovellettavissa käytännön työhön. Huomioitavaa kuitenkin on, ettei missään vastaajaryhmässä valmistumisvuosi huomioiden asiaa koettu kovin hyvänä, sillä 2010 – luvulla valmistuneistakin vain 38 % oli väittämän kanssa samaa tai täysin samaa mieltä. Koulutustason suhteen vastaukset erosivat toisistaan enemmän, ja mitä korkeampi vastaajan koulutus oli, sitä enemmän tutkimustieto koettiin olevan sovellettavissa käytännön työhön. Maisteritason toimintaterapeutit olivat kuitenkin ainoita, jotka olivat

enemmän samaa tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa ”siltä väliltä” väittämän sijaan.

Heikoimmin kyselyn tässä osiossa pärjäivät seuraavat väittämät: ”*Olen tietoinen rahoituskäytännöistä liittyen tutkimustoimintaan*” (ka 1,83), ”*Tutkittu tieto on riittävän helposti saatavilla*” (ka 2,45), ”*Olen kiinnostunut toimimaan tutkijana*” (ka 2,71) ja ”*Tutkimustuloksia julkaistaan riittävän nopeasti*” (ka 2,77). Ammattikorkeakoulussa tutkimusten rahoituskäytännöt liitetään usein projektiopintoihin, mutta niihin ei välttämättä paneuduta syvällisemmin. Tutkimukseen osallistuneiden toimintaterapeuttien tietämättömyys rahoituskäytännöistä on kuitenkin ymmärrettävää, sillä suurin osa ei ole itse osallistunut tutkimuksen tekemiseen työelämässä ollessaan, jolloin kyseistä asiaa olisi pitänyt tarkemmin selvittää.

Kyselyyn vastanneista vain 14 % vastasi *tutkitun tiedon olevan riittävän helposti saatavilla* ja 16 % koki että *niitä julkaistaan riittävän nopeasti*. Tämä kertoo samansuuntaisista tutkimustiedon hyödyntämisen esteistä mitä muissa maissa on osoitettu (mm. Samuelsson & Wressle 2014, 177). Tässä opinnäytetyössä vain 40 % raportoi työpaikkojensa puolesta heillä olevan *mahdollisuus päästä tietokantoihin tai ammatillisiin julkaisuihin*. Näin ollen tutkimukseen perustuvan tiedon saanti on useimmilla ollut SJOT -julkaisun varassa – mutta sitäkään ei moni jäsenistöstä ole hyödyntänyt. On siis ymmärrettävää, että tutkitun tiedon saatavuus on arvioitu melko huonoksi – joskin Googlen tai Google Scholarin kautta on nykyisin entistä helpompaa löytää jopa tutkittua tietoa, jos osaa niitä käyttää tarkoituksenmukaisesti. Tiedonhankintaa on tarkasteltu myös seuraavassa kappaleessa (6.1.3). Valmistumisvuodella ei vaikuttanut olevan juurikaan merkitystä sen suhteen, miten helposti tutkimustiedon koettiin olevan saatavilla; samaa tai täysin samaa mieltä olevien osuudet vaihtelivat 9 – 17 %:n välillä. Myöskään koulutustaso ei vaikuttanut tutkimustiedon saatavuuteen merkittävästi sitä lisävästi, mutta ero opistotason ja Yamk- tason toimintaterapeuteilla (samaa tai täysin samaa mieltä olevat) oli noin 20 % luokkaa. Näin ollen voidaan todeta, että tutkimustieto on hankalasti saatavissa huolimatta valmistumisvuodesta tai koulutustaustasta.

Valmistumisvuosi ei juuri vaikuttanut toimintaterapeuttien *kiinnostukseen tutkijana toimimiseen*, toisin kuin koulutustaso. Koulutustason voikin nähdä vaikuttavan kiinnostukseen tutkijana toimimiseen sitä lisäävänä, sillä yli 60 % Yamk- ja maisteritason koulutuksen käyneistä koki olevansa kiinnostunut toimimaan tutkijana.

6.1.3 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Tiedon saanti / hankinta

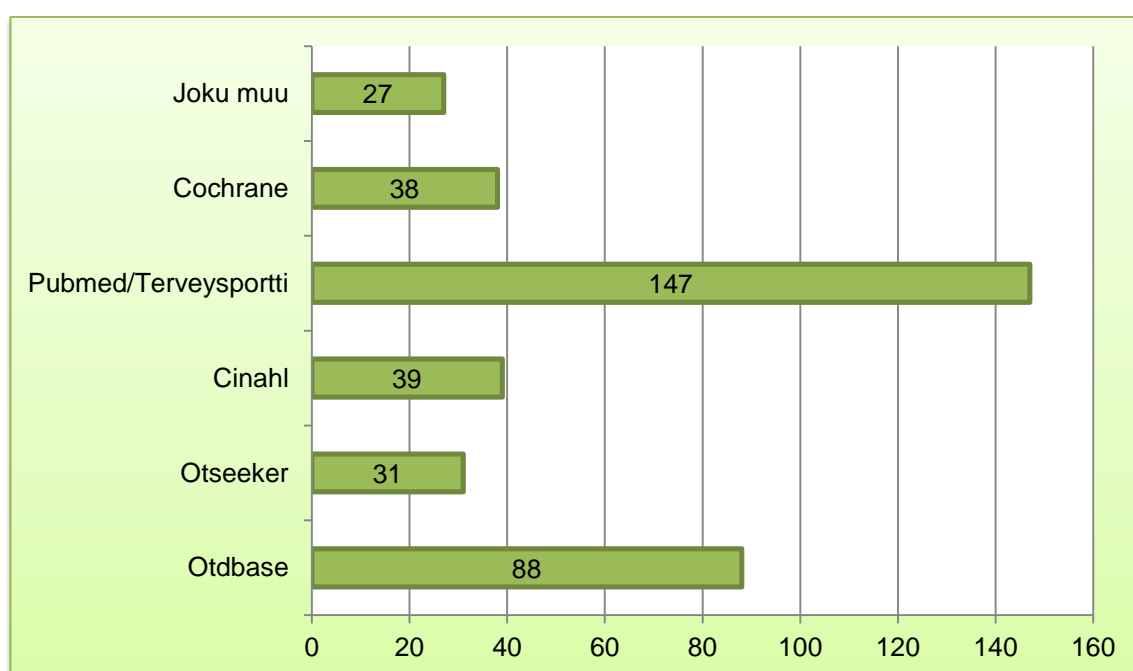
Yhteensä 185 kyselyyn vastanneista vastasi kyselyn tiedonhankintaan liittyvään osioon kertoen mitä lähteitä he käyttävät tutkitun tiedon etsimisessä / hankinnassa. Kyselyssä ei kysytty mitä lähteitä ensisijaisesti käytetään, vaan yleisesti eri tietolähteitä. Yksi vastaaja oli ilmoittanut, ettei etsi tutkittua tietoa.

Sähköisistä tietokannoista eniten vastauksia sai Pubmed / Terveysportti (147 kpl, eli 79,5 % vastanneista), jonka jälkeen toimintaterapeuttien oma Otdbase (88 kpl) tuli toisena. Sähköisten tietokantojen tarkat vastaukset näkyvät taulukossa 8 (sivulla 59). Joku muu sähköinen tietokanta – vastaus keräsi yhteensä 27 vastausta. Tämä sisälsi muun muassa 10 vastausta Googlen käyttöön (yleisimmin Google Scholar). Muita yksittäisiä sähköisiä tietokantoja joita mainittiin, olivat Science Direct, MedLine, Duodecim, Toimia, Ovid Medline, Melinda, DynaMed, Eric, Ebsco Host, PsycInfo ja Researchgate.

Pubmed on ilmainen koko artikkeleita sisältävä tietokanta, johon pääsee helposti esimerkiksi Googlen kautta. Onkin ymmärrettävää, että se on saanut toimintaterapeuttien tutkitun tiedon haussa suuren suosion, sillä se ei vaadi mitään käyttäjätunnuksia. Otdbase –tietokantaa on myös käytetty paljon, vaikka sitä kautta pääsee käsiksi vain abstrakteihin ja se vaatii käyttäjätunnukset. Toimintaterapeuttiliiton kautta liittoon kuuluvat toimintaterapeuttiliitot saavat käyttäjätunnukset itselleen, joten sen käyttö on mahdollista kaikille liittoon kuuluville toimintaterapeuteille – ja näin ollen kaikille tähän kyselyyn vastanneille. Sitä voi silti käyttää lähteenä tutkitun tiedon äärelle pääsyssä, ja se sisältää vain toimintaterapiaan liittyviä tutkimusartikkeleita. OTseeker tietokanta sisältää abstrakteja systemaattisista katsauksista, RCT tutkimuksista ja muista relevanteista toimin-

taterapia-alaan liittyvistä lähteistä, ja se on ilmaiseksi kaikkien saatavilla Internetissä. Tietokannan tavoitteena on parantaa toimintaterapia-alan tutkimustietoon pääsyä ja tukea näyttöön perustuvaa kliinistä päätöksentekoa (McCluskey, Bennett, Hoffmann & Tooth 2010, 106). Cinahl ja Cochrane sisältävät kokonaisia tutkimusartikkeleita, mutta niihin pääsy vaatii tunnukset joita suomalaisilla toimintaterapeuteilla ei ole ilman työpaikan sen mahdollistamista – tai lähellä olevaa kirjastopalvelua (esim. ammattikorkeakoulu, yliopisto).

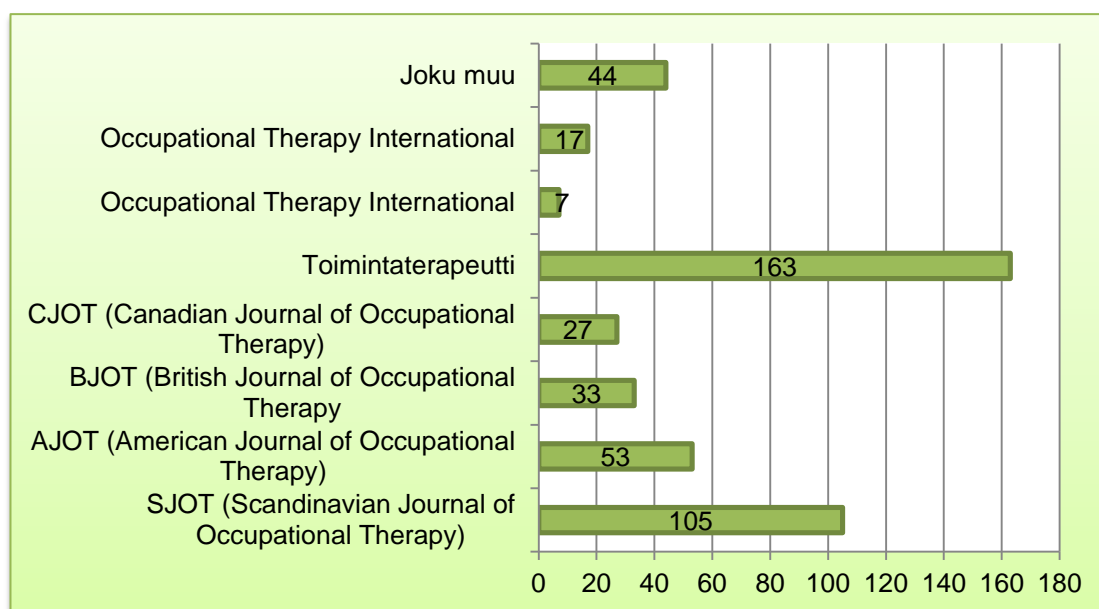
Taulukko 8. Toimintaterapeuttien sähköisten tietokantojen käyttö.

Ammatillisista lehdistä selkeästi eniten vastauksia keräsi suomalainen Toimintaterapeutti – lehti (163 kpl, eli 88 %). Toimintaterapeutti kuuluu jäsenetuna kaikille suomalaisille Toimintaterapeuttiliittoon kuuluville toimintaterapeuteille, joka saattaa selittää sen suosiota. Jäsenet saavat lehden paperiversiona kotiinsa. Lehti ei kuitenkaan juurikaan sisällä tutkittua tietoa, joskin siinä on kuluvan vuoden aikana julkaistu suomenkielisiä referaatteja SJOT – julkaisun suosituimmista artikkeleista. Seuraavaksi suosituin luettu lehti oli SJOT saaden 105 vastausta (57 % vastanneista). SJOT oli selkeästi suosituin muihin toimintaterapia-alan julkaisuihin, mitä voi selittää sen jäsenetuna oleminen. Suurin osa tämän opinnäytetyön vastaajista kertoikin lukeneensa julkaisua joko jäsenetuna

tai muuta kautta (ks. tarkemmin kpl 6.1.4). Näin ollen vastaajat eroavat ruotsalaisista kollegoistaan, jotka yhden tutkimuksen mukaan lukevat SJOT – julkaisua enemmän verrattuna ruotsinkieliseen ”Arbetstreapeuten” – lehteen. Tätä voi selittää Ruotsin yliopistotasoinen koulutusjärjestelmä tai se, että Ruotsalainen toimintaterapeuttiliitto on tarjonnut SJOT – julkaisun pidemmän aikaa suomalaiseseen verrattuna. Siten saattaa olla mahdollista, että myös Suomessa tilanne voi tulevaisuudessa vielä kääntyä, jos Toimintaterapeuttiliitto jatkaa SJOT – julkaisun tarjoamista jäsenetuna. Ammattilehtien tarkat vastaukset ovat taulukossa 9.

Taulukko 9. Toimintaterapeuttien ammatillisten lehtien käyttö.

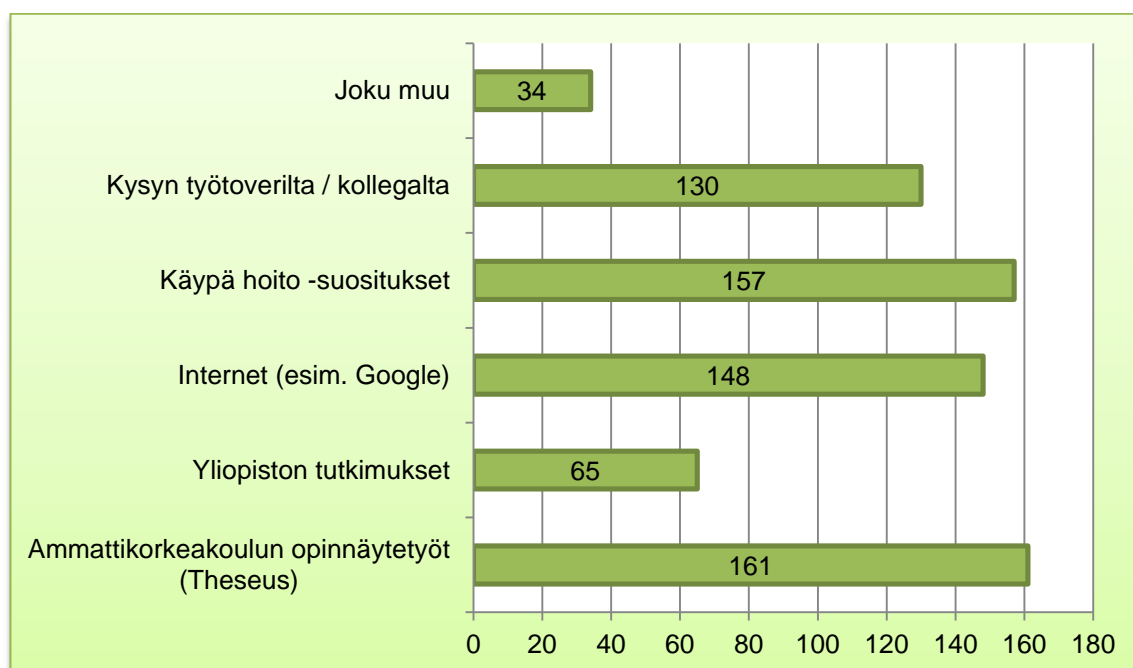
Joku muu lehti sai yhteensä 44 vastausta. Toimintaterapia-alan lehdistä mainittiin ruotsalaisten Arbetsterapeuten (4 kpl), Australian Journal of Occupational therapy (2 kpl) ja Occupational Therapy in Mental Health (4 kpl). Lisäksi suosituimpia lehtiä ”muut” kohdassa olivat Kuntoutus –lehti (6 kpl) ja muiden ammatti- ja asiakasalojen lehdet (muun muassa Lääkäri, Psykologi, Sairaanhoitaja, Fysioterapeutti, Gerontologia, Aivovamma, Aivoitus, Muisti, MS Journal).

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit käyttivät runsaasti myös **muita tietolähteitä**, jotka on eritelty taulukossa 10 (sivulla 61). Yleisimmin tietolähteenä käytettiin ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä (Theseus – palvelu, 161 kpl eli 87

% vastanneista). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ovat kaikille suomalaisille toimintaterapeuteille helposti saatavissa Internetin kautta. Useimmat opinnäytetyöt julkaistaan suomenkielellä ja ne ovat käytännönläheisiä, mikä varmasti puoltaa niiden käytettävyyttä käytännön työelämässä. Niiden hyvä puoli on myös se, että niitä julkaistaan nopealla tahdilla ja uusia julkaisuja tulee ympäri vuoden. Käytännönläheisyytensä puolesta ne siis sopivat tiedonlähteiksi toimintaterapeuteille, vaikka niitä ei luetakaan varsinaisiksi tieteellisiksi tutkimuksiksi.

Suosittuja tietolähteitä olivat myös Käypä hoito – suositukset (157 kpl, 85 % vastanneista) ja internet, josta esimerkkinä mainittu Google (148 kpl, 80 % vastanneista). Käypä hoito – suositukset ovat kaikille helposti saavutettavissa Internetin kautta, ja ne ovat suomenkielisiä. Suosituksista löytyy tietoa useimmista toimintaterapeuttien asiakasryhmistä, joten on hyvä että tutkimukseen vastanneet toimintaterapeutit raportoivat hyödyntävänsä suosituksia - lisäksi toimintaterapia on mainittu kuntoutusmuodoissa eri diagnooseihin liittyen. Myös Google sai suurta suosiota vastaajien keskuudessa, mikä johtunee sen helposta saatavuudesta. Kuitenkin jos etsitään tutkimustietoa, täytyy Googlea osata käyttää, jotta osaa suodattaa epäolennaiset hakutulokset relevanteista lähteistä.

Taulukko 10. Toimintaterapeuttien muiden tietolähteiden käyttö.

Yliopiston tutkimuksia pyydettiin tarkentamaan, ja kyselyyn vastanneet lukivat lähiammattikuntien ja kuntoutusalan ajankohtaisia töitä – sekä väitöskirjoja että pro gradu – tutkielmia. Yliopistoista mainittiin erikseen Jyväskylän yliopisto (4 kpl) ja Helsingin yliopisto (1 kpl), yksi vastaajista luki myös ruotsalaisten yliopistojen tutkimuksia.

Joku muu lähde sai 34 vastausta. Vastaukset pitivät sisällään muun muassa koulutuksen ja kurssit (7 kpl), kirjallisuuden (4 kpl), uutiset (2 kpl), työnohjauksen (2 kpl) ja ammattijärjestöt (2 kpl). Yksittäisiä vastauksia keräsivät myös Toimet, lääkäri, opiskelijat ja lehdet.

Kyselyn vastaajilta kysyttiin lisäksi, että *tilaako heidän työpaikkansa jotain ammatillista julkaisua*, johon pyydettiin tarkennusta. 57 vastasi tähän kohtaan, mutta näistä 12 totesi, ettei työpaikka tilaa mitään – viisi näistä mainitsi että toimintaterapia-alan julkaisuja on kuitenkin tilattu ennen. Yksi vastaajista kertoi toimintaterapia-alan julkaisujen lopettamisen johtuneen taloudellisista syistä. Eniten vastauksia tuli Toimintaterapeutti – lehteen (10 kpl) jonka jälkeen tulivat SJOT (9 kpl), American Journal of Occupational Therapy (AJOT, 8 kpl) ja British Journal of Occupational Therapy (BJOT, 6 kpl). 11 vastaajaa (eli 6 % vastaajista) kertoi heillä olevan työpaikkansa kautta pääsy useampiin julkaisuihin tai sähköisiin tietokantoihin. Työpaikat tilasivat myös Kuntoutus – lehteä (5 kpl), Arbetsterapeuten – lehteä (5 kpl) tai muita lähiammattikuntien lehtiä (muun muassa Psykologia ja Muisti – lehtiä, Cp-lehti).

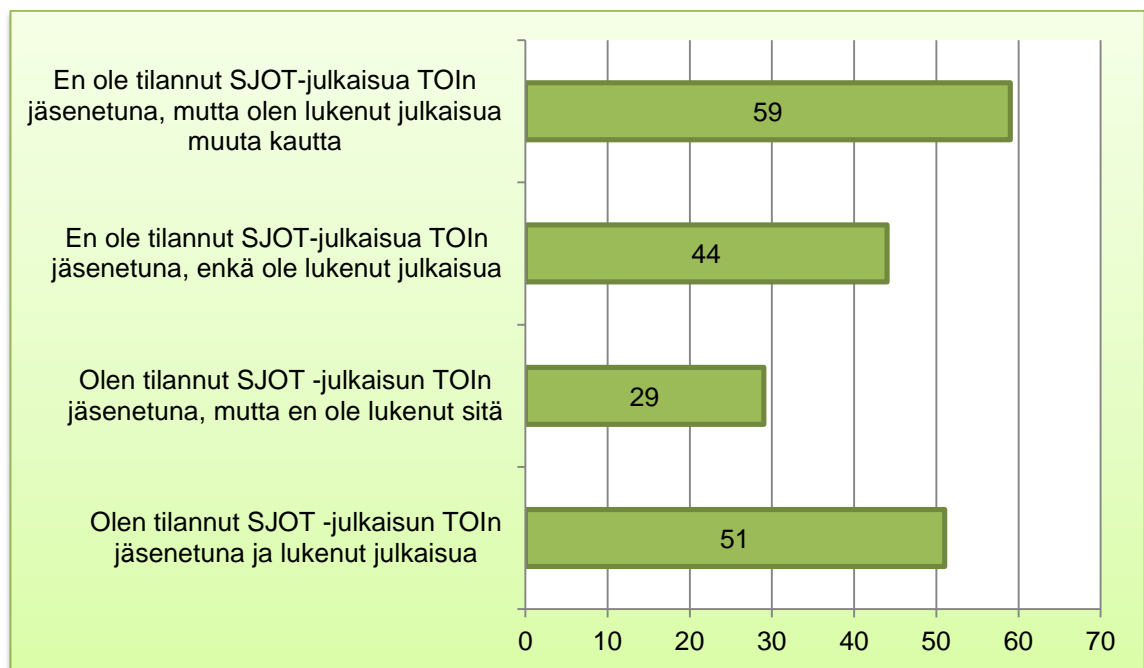
Näyttöön perustuvaa käytäntöä on todettu tukevan se, että tutkimustietoon pääsyyn on helpot väylät, joita ovat mm. tietopankit ja Internet-pohjaiset lehdet (Korteniemi & Borg 2008. 48–49). Suomalaisilla toimintaterapeuteilla on pääsy vain SJOT – julkaisuun ja Otdbaseen Toimintaterapeuttiliiton puolesta – muutoin toimintaterapeutit ovat yleisten tietolähteiden (esim. Pubmed, Google) varassa – joista ei välttämättä löydy relevanttia ja laadukasta toimintaterapiaan liittyvää tutkimustietoa. Tähän tutkimukseen vastanneista vain 6 %:lla oli työpaikkansa puolesta pääsy laajasti sähköisiin tietokantoihin, mikä on melko pieni osuus. Kyselyyn vastanneista kuitenkin suurin osa (60 %, ks. kappale 6.1.4) on

lukenut SJOT – julkaisua, joka tarjoaa laadukasta toimintaterapia-alan tutkimustietoa – joka on useimmiten hyvin sovellettavissa suomalaiseen kulttuuriin.

6.1.4 Tutkimustiedon hyödyntäminen: SJOT – julkaisun käyttö (”SJOT-mittari”)

Yhteensä 183 kyselyyn vastanneista vastasi SJOT – julkaisun käyttöön liittyviin kysymyksiin. Vastaukset jakaantuivat suhteellisen tasaisesti ja ne on esitelty tarkemmin taulukossa 11.

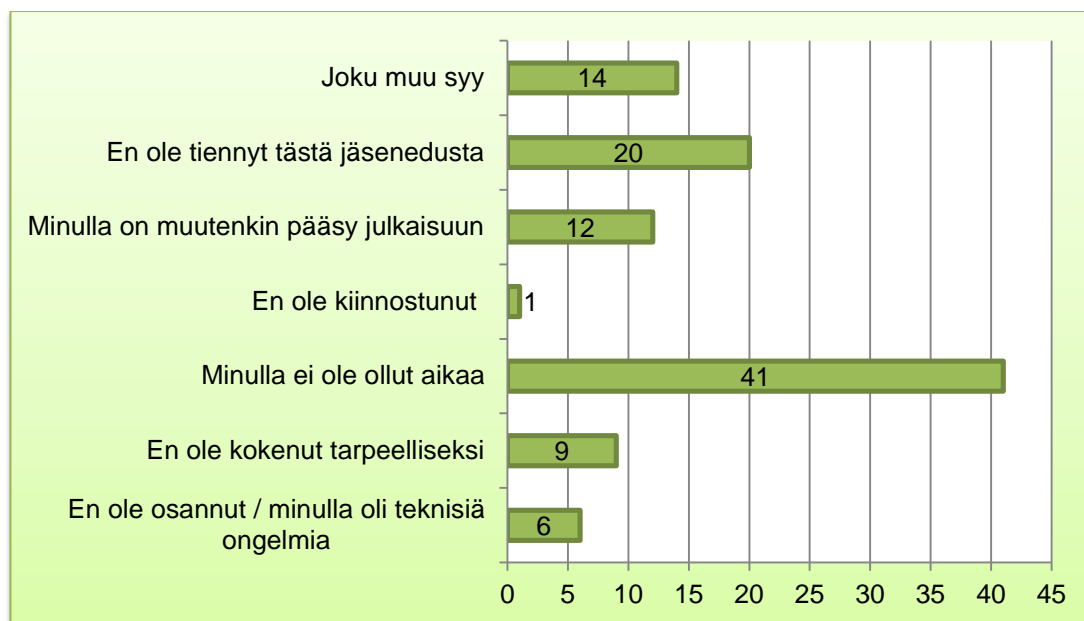
Taulukko 11. Toimintaterapeuttien SJOT – julkaisun käyttö.

Yhteensä 103 (56 % vastanneista) **ei ollut tilannut** SJOT -julkaisua, ja heiltä tiedusteltiin syytä tähän. Mahdolliset syyt oli jo valmiiksi lueteltu kyselylomakkeessa, ja taulukosta 12 (sivulla 64) näkee vastausten jakaantumisen. Selkeästi suurin syy jäsenedun tilaamattomuudelle oli ajanpuute (41 kpl, eli 40 %). Ajanpuute korreloi aiempia tutkimustuloksia, joissa on tutkittu esimerkiksi toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämisen esteitä (mm. Wressle & Samuelsson 2014, 2). Myöhemmissä avoimissa vastauksissa ajanpuute on myös mainittu, ja esille nousi työelämän ja työtahdin kiireisyys ajanpuutetta lisäävänä tekijänä. Kuten jo aiemmin on mainittu, yhteiskunta-ajattelu painottuu nykyisin enemmän

tehokkuuteen ja taloudellisuuteen (Korteniemi & Borg 2008, 12), mikä osaltaan selittää kiireen syntymistä. Toiseksi suurin syy (20 kpl eli 19 %) oli, ettei vastaaja ollut tiennyt jäsenedusta.

Taulukko 12. Toimintaterapeuttien syyt miksi ei ole tilannut SJOT – julkaisua.

Joku muu syy- kohtaan tuli 14 vastausta, mutta näistä neljä olisi voinut suoraan laittaa kohtaan ”Minulla ei ole ollut aikaa”. Neljä vastaajista koki, ettei oma kielitaito ole riittävä englanninkielisen julkaisun lukemiseen. Muut yksittäiset syyt olivat muun muassa hoitovapaalla oleminen, tiedon haku työhön liittyen muista tietolähteistä, tai ettei julkaisun sisällöstä ole ollut tietoa.

Niiltä vastaajilta, jotka **olivat tilanneet jäsenedun mutteivät lukeneet sitä** (29 kpl, eli 16 % vastaajista), tiedusteltiin tähän syytä. Suurin syy SJOT -julkaisun lukematta jättämiseen oli jälleen ajanpuute (20 kpl, eli 69 % vastaajista). Viisi vastaajista oli arvioinut teknisten ongelmien tai oman osaamisen puutteen olleen julkaisun lukemisen estävänä tekijänä, ja neljällä oli muita syitä. Muiksi syiksi mainittiin muun muassa kielitaidon puute ja julkaisun saaminen muuta kautta.

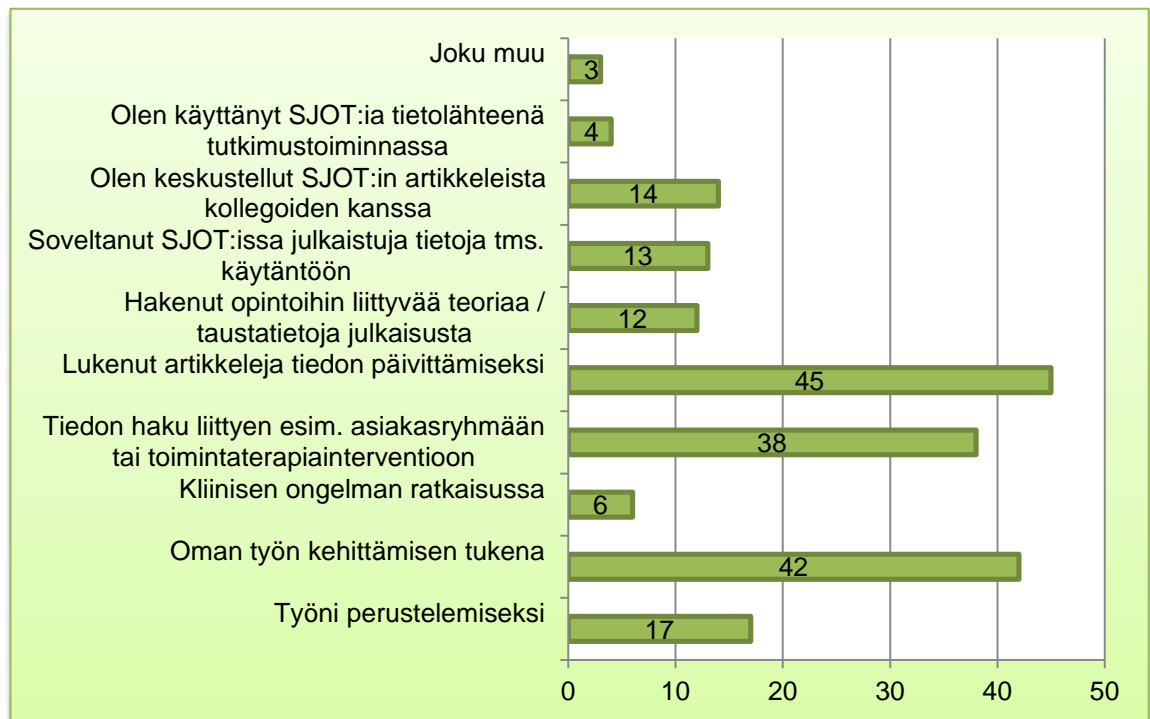
45 vastaajista kertoi mitkä asiat voisivat kannustaa heitä tilaamaan SJOT -jäsenedun. Vastaukset olivat teemoiteltavissa liittyen aikaan ja helppouteen.

Kahdeksan (18 %) vastaajista koki että julkaisu tulisi tilattua, jos työajalla olisi mahdollista lukea julkaisua. Helppoutteen liittyviä vastauksia oli yhteensä 18 (40 %). Näistä osa (13, eli 29 % vastaajista) toivoi että itse tilaamisen olisi hyvä olla helpompaa ja että selkeät ohjeet ja muistutukset helpottaisivat julkaisun käyttöönottoa. Neljä (9 %) näistä toivoi helpotusta kielimuuriin esimerkiksi suomenkielisten referaattien avulla. Kaksi koki että paperiversion lukeminen olisi helpompaa näyttöpäätteeltä lukemisen sijaan. Muitakin yksittäisiä vastauksia kohtaan tuli, esimerkiksi kolme vastaajista koki opinnäytetyönä tehdyn kyselyn toimineen innoittajana julkaisun tilaamiseen. Muutama vastaaja kaipasi näytenumeroa, jotta julkaisun sisältöön pääsisi tutustumaan. Yksi vastaaja kaipasi apuvälinettä omiin lukemisen vaikeuksiinsa liittyen. Yhteenvedona voidaan todeta, että SJOT – julkaisua tilattaisiin enemmän, jos työajalla olisi mahdollisuus lukea julkaisua ja jos julkaisun tilaaminen olisi helpompaa.

50 vastasi SJOT -julkaisun kuvailuun liittyvään kysymykseen; vastaajat olivat niitä, jotka olivat **tilanneet julkaisun jäsenetuna ja lukeneet sitä**. Kysymyksessä pyydettiin kuvailemaan SJOT – julkaisua valmiiksi luetelluilla adjektiiveilla asteikolla 1 (olen täysin eri mieltä) ... 5 (olen täysin samaa mieltä). Toimintaterapeutit kokivat julkaisun paremmuusjärjestyksessä seuraavan laiseksi: tarpeellinen (ka 4,5), hyödyllinen (ka 4,32), luotettava (ka 4,3), tieteellinen (ka 4,28), ajankohtainen (ka 4,24), laadukas (ka 4,22), mielenkiintoinen (ka 4,22), innostava (ka 3,6) ja houkutteleva (ka 3,28). Negatiivisemmat adjektiivit saivat vastaajien toimesta selkeästi huonommat keskiarvot: vaikeaselkoinen (ka 2,6), tylsä (2,1) ja tarpeeton (1,28). Vastauksista on selkeästi nähtävissä, että julkaisu koetaan hyvin positiiviseksi niiden mielestä, jotka olivat sitä lukeneet (ja tilanneet sen jäsenetuna).

Kaikki jäsenedun tilanneet ja sitä lukeneet saivat lisäksi kertoa miten olivat jäsenetua hyödyntäneet valmiiden vastausvaihtoehtojen avulla. Kaikki 51 vastaajista vastasi tähän, ja tulokset ovat eritelty tarkemmin taulukossa 13 (sivulla 66).

Taulukko 13. Toimintaterapeuttien SJOT – julkaisun hyödyntäminen.

Eniten toimintaterapeutit olivat lukeneet artikkeleja julkaisusta oman tietonsa päivittämiseksi (45, eli 88 %), jonka jälkeen sitä oli hyödynnetty oman työn kehittämisen tukena (42, 82 %). Tiedon hakuun liittyen esimerkiksi asiakasryhmään tai toimintaterapiainterventioon julkaisua oli käyttänyt 38 (75 %) vastaajaa. Näiden jälkeen 17 (33 %) vastausta oli saanut oman työn perustelu. Vastausvaihtoehdoissa oli mahdollisuus myös vastata ”Olen kirjoittanut itse artikkelin / artikkeleja julkaisuun” ja ”En osaa sanoa”, mutta kumpikaan niistä ei saanut yhtään vastausta. Joku muu – vaihtoehdossa oli mainittu esimerkiksi että oli haluttu saada tietoa ammattikunnan kehittymisestä muissa pohjoismaissa ja huvin vuoksi.

48/51, eli 94 % jäsenedun tilanneista ja sitä lukeneista kokivat saaneensa siitä hyötyä. Kaksi ei osannut sanoa oliko siitä ollut hyötyä. Yhden mielestä jäsenedusta ei ollut ollut hänelle hyötyä, ja hän perusteli sitä sillä, etteivät hänen lukemansa numerot sisältäneet juurikaan psykiatriaan liittyviä artikkeleita. Vastajat saivat perustella kokemaansa hyötyä julkaisusta avoimella vastauksella, ja

vastausten analysoinnissa vastaukset teemoiteltiin. Teemat ovat esitetty kuvassa 5.

AJANKOHTAISUUS / AJAN TASALLA OLO	NÄYTTÖÖN PERUSTUVUUS / TIEDON HAKU	TIEDON SAAVUTETTAVUUS
• Ajantasainen tieto kotimaassa ja muissa pohjoismaissa • Ajan tasalla pysyminen • Toimintaterapian näkökulma • Ammatillisen tiedon päivittäminen	• Apu tiedon hakuun • Tukee näyttöön perustuvaa käytäntöä • Helpottaa tiedon saantia • Laadukas tietolähde • Kulttuurinen validiteetti	• Artikkelit helposti saatavissa • Sähköpostiin tulleet linkit houkuttelevat lukemaan ja helpottaneet artikkelien löytämistä • Joillekin ainoa tieteellinen tietolähde • Nopea tiedon saanti

Kuva 5. SJOT – julkaisusta koettu hyöty.

Ajantasaisuus tai ajan tasalla olo tuli esille useissa vastauksissa. Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit pitivät julkaisua hyvänä keinona saada ajankohtaista ammattiin liittyvää tietoa. Monet mainitsivat julkaisun olevan keino näyttöön perustuvan toimintaterapian toteuttamisessa ja että se on helpottanut *tiedon haku*. Yksi vastaajista erikseen mainitsi tutkimustietoon pääsemisen olevan yleisesti vaikeaa, mutta että SJOT – julkaisu on sitä helpottanut. Tietolähteenä julkaisu koetaan laadukkaana. Yksi vastaajista mainitsi julkaisun artikkelien olevan suurelta osin kulttuurisesti valideja myös Suomessa; suurin osa artikkeleista tulee lehteen pohjoismaista. Toimintaterapeutit kokivat julkaisun *saavutettavuuden* hyväksi, erityisesti sähköpostiin tulleet muistutukset oli koettu hyväksi. Joku vastaajista arvioi että julkaisun avulla pääsee nopeasti käsiksi tutkittuun tietoon – kun taas kollegoiden tavoittaminen voi olla hitaampaa.

Kaiken kaikkiaan ne toimintaterapeutit jotka olivat jäsenedun tilanneet ja sitä käyttäneet (51 kpl, 28 %), kokivat hyötyneensä julkaisusta usealla eri tavalla. Julkaisun oli esimerkiksi koettu innostavan omaan työhön ja lisäävän kiinnos-

tusta tutkimustietoon. Yhteensä SJOT – julkaisua oli kuitenkin lukenut 110 toimintaterapeuttia, eli 60 % kysymykseen vastaajista. Toimintaterapeuttiliiton jäsenistä vain noin 10 % on tilannut SJOT – julkaisun jäsenetuna itselleen. Kyselyyn vastanneista 44 % oli tilannut jäsenedun – näistä tosin 16 % (29 kpl) ei ollut jäsenetua lukenut. Osittain tämä korreloi Toimintaterapeuttiliiton tilastoja, sillä jäsenetua on tilattu enemmän mitä sitä todellisuudessa on luettu.

Kaikkien oli mahdollista vastata avoimeen kysymykseen ”Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi kehittää SJOT – julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?”. Tähän kysymykseen vastasi 97 toimintaterapeuttia (53 %). Aineiston analysoinnin avulla saadut teemat esitellään kuvassa 6, jonka jälkeen niitä avataan hieman tarkemmin.

Kuva 6. Toimintaterapeuttien ehdotukset SJOT-jäsenedun hyödyntämiseksi.

Useassa vastauksessa (yli 20 kpl) toivottiin SJOT –julkaisun artikkeleista **suomennoksia** tai lyhyitä suomennettuja koosteita joko Toimintaterapeutti – lehteen tai Internetiin (sähköposti, nettisivut). Vastauksista kävi ilmi, että suomennetut tekstit koettaisiin helpottavan julkaisuun tutustumista ja näin motivoisivat englanninkieliseen julkaisuun tutustumista. Suomenkielisyys voisi

lisäksi vastaajien mukaan helpottaa tutkimusten lukemista ja tutkitun tiedon käyttöönottoa. Lisäksi suomenkielisen tekstin lukeminen koettiin nopeammaksi vedoten kiireiseen työtahtiin. Suomennosten avulla voisi olla myös mahdollisuus pienentää riskiä väärinkäsityksiin. Osa oli jo huomannutkin, että viimeisimmissä Toimintaterapeutti –lehdissä on julkaistu suomennettuja referaatteja SJOT – julkaisun suosituimmista artikkeleista, mistä kiiteltiin.

Referointeja kaivattiin myös paljon; osa mainitsi erityisesti referaattien kohdalla suomenkielisyyden, mutta suurin osa ei maininnut kieltä liittyen julkaisun artikkelien referointeihin. Referointien yhteydessä mainittiin muun muassa kiinnostavien artikkelien referointi Toimintaterapeutti -lehteen ja ei-tutkimuskielen käyttö tutkimusten referoinneissa. Referointien koettiin lisäksi voivan helpottaa tutkimustiedon käyttöä kiireisessä työelämässä. Yksi vastaajista ehdotti, että opiskelijat voisivat tutustua uusiin tutkimuksiin ja referoida niistä keskeisimmät asiat työelämään.

Erilaisia alakohtaisia ja teemakohtaisia **tietopankkeja** tai koosteita toivottiin useassa vastauksessa. Vastauksissa ehdotettiin esimerkiksi vapaaehtoisten tai opiskelijoiden hyödyntämistä koosteiden tekemisessä, esimerkkeinä mainittiin näyttöön perustuva kuntoutus, mielenterveyskuntoutus, arkikuntoutus, yläraaja-kuntoutus ja tunnesäätely. Jollain oli myös toiveena, että toimintaterapeuteilla olisi mahdollisuus täydentää näitä koosteita tai tietopankkeja vielä myöhemmin uusien tutkimusten osalta. Omien kirjallisuuskatsausten tekeminen koettiin haastavana kiireisessä työelämässä ja oman aihealueen (esimerkiksi asiakasryhmät tai ammatilliset mielenkiinnon kohteet) tutkimustietoon olisi helpompaa ja nopeampaa tutustua tietopankkien kautta. Tietopankit ovatkin todettu olevan hyviä keinoja edistää näyttöön perustuvaa käytäntöä (Korteniemi & Borg 2008, 48), mutta niiden koostaminen vie paljon aikaa ja resursseja. Jos Toimintaterapeuttiliitto ottaisi tavoitteekseen jonkinlaisten tietopankkien tekemisen, vaatisi se todennäköisesti melkoisesti resursseja (esim. yhteistyöverkostojen luominen tuotoksen aikaan saamiseksi). Toisaalta hyödyntämällä ammattikorkeakoulujen projektiopintoja tämä voisi olla toteutettavissa.

Käytännön toteutuksen parantamiseksi tuli useita ehdotuksia. Osa toivoi muistutuksia sähköpostiin uusista artikkeleista (joka tosin jo toteutuu) tai selkeämpää tiedotusta julkaisusta. Esimerkiksi Facebookissa olisi mahdollista tiedottaa uusimmista SJOT -julkaisun tutkimuksista tai käyttää TOInetia (sähköpostilista) mainostukseen. Vastauksia tuli myös sen puolesta, että toimintaterapeuttien ammattitaitoa – ja SJOT – julkaisun laadukkuutta – markkinoitaisiin muillekin kuin toimintaterapeuteille, esimerkiksi muille ammattiryhmille ja työnantajille. Osa toivoi että julkaisun tilaaminen olisi teknisesti helpompaa, tai että ohjeet siihen liittyen olisivat selkeämmät. Muutamissa vastauksissa toivottiin, että julkaisu olisi mahdollista saada paperiversiona. Lisäksi toivottiin Toimintaterapeuttilehden artikkeleja siitä, miten SJOT -julkaisun kautta saatua tietoa on hyödynnetty käytännön työelämässä – huolimatta siitä, että 82 % oli jo itsekin käyttänyt julkaisua oman työnsä kehittämisen tukena. Mahdollisesti toimintaterapeutit halusivat kuitenkin kuulla toistenkin kokemuksista ja käytännöistä tutkimustiedon hyödyntämisestä käytäntöön.

Osa vastaajista toivoi Toimintaterapeuttiliiton järjestävän aiheeseen liittyvää **koulutusta**, joka voisi motivoida SJOT – julkaisun lukemista. Koulutustoiveissa näyttöön perustuva käytäntö nousi vahvasti esille, ja joku ehdotti muun muassa etäkoulutusta Internetin kautta tutkimustietoon ja SJOTin artikkeleihin liittyen. Useat vastaajat toivoivat, että jäsenetu jatkuisi myös tulevaisuudessa. Osa toivoi, että jäsenetua voisi laajentaa muihinkin toimintaterapia-alan julkaisuihin tai järjestelmiin (esimerkiksi Otdbasen koko artikkelien lukuoikeuksiin – joka ei siis Otdbasen kautta ole saatavilla). Yhdessä vastauksessa toivottiin, että suomalaista tutkimustietoa pystyttäisiin osoittamaan tarpeelliseksi, jotta yliopistoon saataisiin toimintaterapia takaisin pääaineeksi.

6.1.5 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Organisaationäkökulma

184 kyselyyn vastanneista toimintaterapeuteista vastasi organisaationäkökulmaan liittyvään osioon, mutta kaikki eivät vastanneet jokaiseen kohtaan. Yhteenveto vastauksista on esitetty taulukossa 14 (sivulla 71). Taulukko on raken-

nettu väittämien paremmuusjärjestykseen keskiarvon mukaan. Taulukossa on nähtävillä kuinka paljon vastauksia mikäkin väittämä sai, kuinka monta prosenttia vastauksista sijoittui 4-5 asteikolle (samaa mieltä – täysin samaa mieltä). Lisäksi taulukkoon on merkitty vastausten keskiarvo (ka) ja mediaani (md).

Taulukko 14. Vastaukset / Organisaationäkökulma.

	Yhteensä	Yhteensä 4 tai 5 vastauksia (%)	Ka	Md
Työpaikkani tukee ammatillista kehittymistäni.	181	26	3,53	4
Työpaikkani puolesta minun on mahdollista osallistua jatkuvaan koulutukseen.	183	54	3,38	4
Työpaikallani kannustetaan tutkimustiedon hyödyntämiseen ja soveltamiseen käytännön työssä.	183	43	3,19	3
Työpaikallani annetaan tilaa ja aikaa uusien asioiden luovalle kokeilulle.	181	34	3,12	3
Työpaikallani kannustetaan etsimään uusinta tutkimustietoa.	183	43	3,1	3
Esimieheni kannustaa minua näyttöön perustuvaan työtapaan / käytäntöön.	181	34	3,01	3
Työpaikallani johto on sitoutunut näyttöön perustuvan työtavan käyttöön / käytäntöön.	181	29	2,98	3
Työpaikkani välineet ja tilat tukevat tutkimustiedon hyödyntämistä.	184	30	2,87	3
Minulla on työpaikkani puolesta pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin.	183	38	2,81	3
Työpaikallani työntekijät tekevät yhteistyötä sovellettaessa tutkimustuloksia käytäntöön.	181	24	2,78	3
Työpaikallani on käytössä organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita.	181	27	2,71	3
Työpaikallani tehdään tutkimusta.	183	22	2,36	2
Minulla on työaikana aikaa lukea ja arvioida tutkimusartikkeleja.	184	11	2,19	2
Minulla on työaikana aikaa muuhun tutkimukselliseen toimintaan.	184	10	2,05	2

Organisaationäkökulman osa-alueelta tarkempaan tarkasteluun (ristiintaulukointi) valikoitui kahdeksan väittämää. Organisaationäkökulmaan liittyvä vertailutaulukko on esitetty taulukossa 15 (sivulla 72).

Taulukko 15. Vertailutaulukko: Organisaationäkökulma. (jatkuu sivulle 73)

ORGANISAATIONÄKÖKULMA - Täysin eri tai eri mieltä - Siltä väliltä - Täysin samaa tai samaa mieltä	Valmistumisvuosi				Koulutustaso			
	1970- ja 1980- l. n (%)	1990- l. n (%)	2000- l. n (%)	2010- l. n (%)	Opisto- taso n (%)	Amk n (%)	Yamk n (%)	Maisteri n (%)
Minulla on työaikana aikaa lukea ja arvioida tutkimusartikkeleja. P-arvo -valmistumisvuosi .818 - koulutustaso .040*	18 (72) 4 (16) 3 (12)	22 (63) 10 (29) 3 (8)	50 (63) 21 (27) 8 (10)	26 (55) 14 (30) 7 (15)	21 (66) 9 (28) 2 (6)	82 (67) 28 (23) 13 (10)	5 (33) 8 (54) 2 (13)	7 (54) 2 (15) 4 (31)
Minulla on työaikana aikaa muuhun tutkimukselliseen toimintaan. P-arvo -valmistumisvuosi .145 - koulutustaso .028*	20 (80) 3 (12) 2 (8)	22 (63) 10 (29) 3 (8)	55 (70) 19 (24) 5 (6)	32 (68) 6 (13) 9 (19)	22 (69) 6 (19) 4 (12)	90 (73) 21 (17) 12 (10)	7 (47) 8 (53) 0 (0)	8 (62) 2 (15) 3 (23)
Työpaikkani välineet ja tilat tukevat tutkimustiedon hyödyntämistä. P-arvo -valmistumisvuosi .080 - koulutustaso .240	13 (52) 3 (12) 9 (36)	11 (31) 9 (26) 15 (43)	28 (35) 32 (41) 19 (24)	15 (32) 19 (40) 13 (28)	14 (44) 6 (19) 12 (37)	45 (36) 48 (39) 30 (24)	3 (20) 6 (40) 6 (40)	5 (39) 3 (231) 5 (39)
Esimieheni kannustaa minua näyttöön perustuvaan työtapaan / käytäntöön. P-arvo -valmistumisvuosi .432 - koulutustaso .530	9 (36) 11 (44) 5 (20)	11 (32) 12 (34) 12 (34)	29 (37) 23 (29) 27 (34)	10 (21) 18 (38) 19 (41)	10 (31) 14 (44) 8 (25)	43 (34) 40 (33) 40 (33)	4 (27) 5 (33) 6 (40)	2 (15) 4 (31) 7 (54)
Työpaikallani johto on sitoutunut näyttöön perustuvan työtavan käyttöön / käytäntöön. P-arvo -valmistumisvuosi .112 - koulutustaso .100	6 (24) 13 (52) 6 (24)	9 (26) 15 (43) 11 (31)	27 (34) 24 (30) 28 (36)	15 (32) 25 (53) 7 (15)	7 (22) 18 (56) 7 (22)	43 (35) 47 (38) 33 (27)	6 (40) 3 (20) 6 (40)	1 (8) 6 (46) 6 (46)
Työpaikallani tehdään tutkimusta. P-arvo -valmistumisvuosi .462 - koulutustaso .021*	15 (60) 4 (16) 6 (24)	20 (57) 4 (11) 11 (32)	47 (60) 15 (19) 17 (21)	29 (62) 12 (25) 6 (13)	20 (62) 5 (16) 7 (22)	81 (66) 23 (19) 19 (15)	5 (33) 3 (20) 7 (47)	4 (31) 3 (23) 6 (46)
Työpaikkani puolesta minun on mahdollista osallistua jatkuvaan koulutukseen. P-arvo -valmistumisvuosi .632 - koulutustaso .308	4 (16) 8 (32) 13 (52)	7 (20) 8 (23) 20 (57)	16 (20) 23 (29) 40 (51)	14 (30) 8 (17) 25 (53)	3 (9) 10 (31) 19 (60)	32 (26) 31 (25) 60 (49)	2 (13) 4 (27) 9 (60)	4 (31) 1 (8) 8 (62)
Minulla on työpaikkani puolesta	9	14	28	27	14	57	3	3

pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin.	(36)	(40)	(35)	(58)	(44)	(46)	(20)	(23)
	6	5	17	11	7	26	2	4
P-arvo	(24)	(14)	(22)	(23)	(22)	(21)	(13)	(31)
- valmistumisvuosi .112	10	16	34	9	11	40	10	6
- koulutustaso .172	(40)	(46)	(43)	(19)	(34)	(33)	(67)	(46)
Työpaikallani on käytössä organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita.	10	11	30	23	12	51	5	5
	(40)	(32)	(38)	(49)	(38)	(42)	(33)	(39)
P-arvo	(36)	(34)	(30)	(38)	(38)	(37)	(20)	(15)
- valmistumisvuosi .296	6	12	25	6	8	26	7	6
- koulutustaso .194	(24)	(34)	(32)	(13)	(24)	(21)	(47)	(46)
** P-arvo on merkittävä 0,01 merkitsevyystasolla								
* P-arvo on merkittävä 0,05 merkitsevyystasolla								

Organisaationäkökulma sai selvästi heikommät tulokset muihin tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyviin osa-alueisiin verrattuna tässä opinnäytetyössä. Yksikään väittämistä ei päässyt yli 4,0 keskiarvoon, ja ainoastaan yksi väittäjä pääsi yli 3,5 keskiarvoon: ”*Työpaikkani tukee ammatillista kehittymistäni*” (ka 3,53). Toisaalta vastaajista vain 26 % oli sitä mieltä, että oma työpaikka tukee ammatillista kehittymistä, mikä on melko alhainen prosenttimäärä. Ammatillisen kehittymisen mahdollistaminen on mainittu yhdeksi organisaatioiden keinoksi lisätä näyttöön perustuvaa työtettä (Thomas & Law 2014, 80).

Ammatillista kehittymistä useimmiten tuetaan työpaikkojen puolesta jatkuvalla koulutuksella; 54 % vastaajista oli sitä mieltä että heillä on *työpaikkansa puolesta mahdollisuus jatkuvaan kouluttautumiseen*. Tätä voidaan pitää toki melko hyvänä tuloksena, tosin kehittämisen varaa asiassa voisi olla. Jatkuvan kouluttautumisen on todettu olevan yhteydessä tutkimustiedon korkeaan hyödyntämiseen (Wressle & Samuelsson 2014, 2) ja kouluttautumista suositellaan myös suomalaisten ammattieettisissä ohjeissa laadukkaana työn turvaamiseksi (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2011). Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit vaikuttavat kuitenkin kouluttautuvan omatoimisesti, sillä 78 % raportoi osallistuvansa säännöllisesti koulutuksiin (ks. kpl 6.1.11). Valmistumisvuodella ei vaikuttanut olevan juuri merkitystä jatkuvaan koulutukseen pääsyssä. Koulutustaustaa tarkastellessa työpaikat mahdollistivat hieman suuremmassa määrin Yamk – tason ja maisteritason koulutuksen käyneiden jatkuvaan koulutukseen pääsyn, mutta heistäkin alle 65 % koki jatkuvan koulutuksen olevan työpaikan

puolesta mahdollista. Toisaalta maisterit olivat eniten (31 %) väittämän kanssa eri mieltä.

Vain 10 % vastaajista koki itsellään olevan *työajalla aikaa muuhun tutkimukselliseen toimintaan* ja 11 % arvioi itsellään olevan *työaikana aikaa lukea ja arvioida tutkimusartikkeleja*. Valmistumisella oli hieman merkitystä sen suhteen, mikä verran toimintaterapeutit arvioivat itsellään olevan aikaa tutkimusartikkelien lukemiseen ja arvioimiseen. Taulukon valossa vaikuttaa siltä, että mitä kauemmin valmistumisesta on kulunut aikaa, sitä vähemmän on aikaa tutkimusartikkelien lukemiseen. Koulutustason suhteen Yamk – tason koulutuksen käyneistä vain 33 % oli väittämän kanssa eri mieltä, mikä on huomattavasti vähemmän muihin verrattuna. Ainoastaan 31 % maisteritason koulutuksen käyneistä koki itsellään olevan työajalla aikaa lukea tutkimusartikkeleita. Tilanne ei siis missään vastaajaryhmässä ole hyvä; aikaa tutkimusten lukemiseen ja arvioimiseen työajalla ei juuri ole. Muuhun tutkimukselliseen toimintaan vaikutti olevan vielä vähemmän aikaa kummatkin vertailuryhmät (valmistumisvuosi, koulutustaso) huomioituna. Huomioitavaa on, että yksikään Yamk- tason toimintaterapeuteista ei ollut väittämän kanssa samaa tai täysin samaa mieltä. Näillä perusteiden voidaan todeta, ettei tämänhetkinen työelämä tue tutkimuksellista toimintaa tarjoamalla aikaa näyttöön perustuvaan toimintaan ainakaan tähän kyseeseen vastanneiden toimintaterapeuttien kohdalla.

22 % vastaajista informoi että *omalla työpaikalla tehdään tutkimusta*. Vastaajien valmistumisvuodella ei vaikuttanut olevan suurta merkitystä sen suhteen, että tehdäänkö työpaikoilla tutkimusta – noin 60 % arvioi ettei työpaikalla tehdä tutkimusta. Koulutustaustalla oli merkitystä sen suhteen, että tehtiinkö työpaikoilla tutkimusta; maistereiden ja Yamk -tason toimintaterapeuttien työpaikoilla tehtiin noin puolet enemmän tutkimusta opistotason ja Amk -tason toimintaterapeutteihin verrattuna.

30 % vastaajista koki, että *työpaikan välineet ja tilat tukevat tutkimustiedon hyödyntämistä*. 1990 – luvulla valmistuneet olivat tyytyväisimpiä työpaikkojensa välineisiin ja tiloihin suhteessa näyttöön perustuvaan työtapaan (43 % oli tyytyväisiä). 1970 – ja 1980 – luvuilla valmistuneet olivat eniten eri mieltä väittämän

kanssa, joskin heidän tyytyväisyytensä oli parempaa 2000 – ja 2010 – luvuilla valmistuneisiin nähden. Koulutustaso vaikutti jonkin verran tyytyväisyyteen työpaikkojen välineisiin ja tiloihin. Tyytymättömämpiä olivat opistotason toimintaterapeutit (44 % tyytymättömiä), tyytyväisimpiä Yamk -tason toimintaterapeutit (40 % tyytyväisiä).

29 % vastaajista oli sitä mieltä, että omalla työpaikalla *johdo on sitoutunut näyttöön perustuvan työtavan käyttöön ja käytäntöön*. Vähiten tyytyväisiä johdon sitoutuneisuuteen näyttöön perustuvaan työskentelyyn olivat 2010 – luvulla valmistuneet, joista vain 15 % oli väittämän kanssa samaa mieltä. Korkein tyytyväisyys oli 2000 – luvulla valmistuneilla, joista 35 % koki johdon sitoutuneeksi näyttöön perustuvaan käytäntöön. Koulutustaso vaikutti väittämän suhteen siten, että korkeamman koulutuksen käyneet olivat tyytyväisempiä johdon sitoutuneisuuteen; Yamk – tason toimintaterapeuteista 40 % koki johdon sitoutuneeksi ja maisteritason koulutuksen käyneistä 46 %. Kuitenkin Yamk -tason toimintaterapeutit olivat myös tyytymättömämpiä johdon sitoutuneisuuteen, sillä väittämän kanssa heistä eri tai täysin eri mieltä oli 40 %.

35 % vastaajista koki, että *omalla työpaikalla esimies kannustaa näyttöön perustuvaan käytäntöön*. 2010 – luvulla valmistuneet olivat tyytyväisimpiä asiaan; heistä 40 % koki esimiehensä kannustavana – ero 1970 – ja 1980 – luvuilla valmistuneisiin oli 20 %:n luokkaa. Ero oli hieman selkeämpi koulutustason suhteen siten, että mitä korkeampi koulutus toimintaterapeutilla oli, sitä enemmän esimiehen arvioitiin kannustavan näyttöön perustuvaan käytäntöön. Ero opistotason ja maisteritason toimintaterapeuttien välillä (samaa mieltä olevat) oli noin 30 %. 24 % vastaajista arvioi, että omalla työpaikalla *työntekijät tekevät yhteistyötä sovellettaessa tutkimustietoa käytäntöön*. Koulutustasolla tai valmistumisvuodella ei juuri ollut vaikutusta tähän suuntaan tai toiseen.

38 % vastaajista raportoi että heillä on *työpaikkansa puolesta pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin*. Tutkimustuloksiin ja tietokantoihin pääsy vaihteli eri vuonna valmistuneilla ollen selkeästi huonompaa 2010 – luvulla valmistuneilla; lähes 60 % heistä oli väittämän kanssa eri mieltä. Koulutustasovertailussa tyytymättömämpiä tutkimuksiin ja tietokantoihin pääsyyn olivat opistotason ja Amk-

tason toimintaterapeutit. Tyytyväisimpiä asian suhteen olivat Yamk - tason toimintaterapeutit, joista 67 % arvioi pääsevänsä työpaikkansa kautta tutkimustuloksiin.

27 % vastaajista arvioi työpaikoillaan olevan käytössä *organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita*. Vähiten organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita työpaikoilla arvioi olevan 2010 – luvulla valmistuneet vastaajat, eniten 1990 – luvulla valmistuneet. Koulutustaso vaikutti asiaan siten, että Yamk – opinnot ja maisteritason opinnot suorittaneiden työpaikoilla oli enemmän organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita.

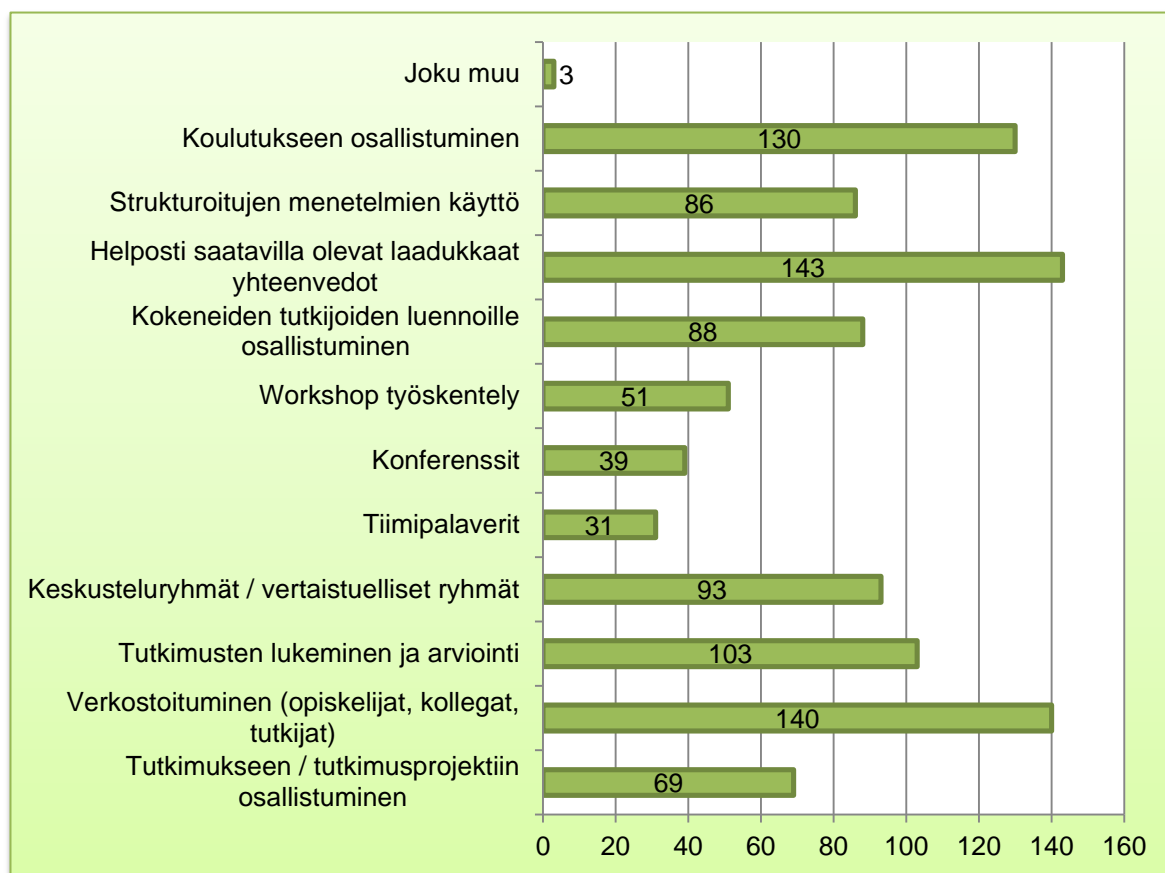
Myös ruotsalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet suurimmiksi tutkimustiedon hyödyntämisen esteiksi ajanpuutteen ja tuen puuttumisen esimies- ja organisaatiotasolta (Karlsson & Törnquist 2007, 226) ja ajanpuute on mainittu useissa muissakin tutkimuksissa estäväksi tekijäksi. Tämän opinnäytetyön tulokset ovat siis samansuuntaisia tältä osin aiempiin tutkimuksiin verrattuna. Ajan varaamisen tutkimukselliseen toimintaan on organisatorinen tuki näyttöön perustuvaan käytäntöön liittyen, kuten myös ammatillisiin tietokantoihin pääsyn mahdollistaminenkin (Thomas & Law 2014, 80). Tämän opinnäytetyön valossa eniten tehtävää on organisaatiotasolla, jotta näyttöön perustuva käytäntö voisi toteutua parhaimmalla tavalla toimintaterapeuttien työssä.

Osa kyselyyn vastanneista totesi kyselyn lopussa, että yrittäjänä organisaationäkökulman – väittämiin oli vaikea vastata.

6.1.6 Tutkimustiedon hyödyntäminen: Kehittämisenäkökulma

183 toimintaterapeuttia kertoi mielipiteensä sen suhteen, mitä he pitivät parhaina keinoina tutkitun tiedon hankkimiseksi ja hyödyntämiseksi käytännön työssä. Vastaajat ohjeistettiin valitsemaan viisi heidän omasta mielestään parasta keinoa. Kaikki vastaukset on esitetty taulukossa 16 (sivulla 77).

Taulukko 16. Parhaat keinot tiedon hankintaan ja hyödyntämiseen käytännön työssä.

Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien mielestä paras keino oli siis helposti saatavilla olevat laadukkaat yhteenvedot (143 kpl, eli 78 %), joka tukee aikaisempia vastauksia joissa toimintaterapeutit toivoivat referaatteja SJOT – julkaisun artikkeleista. Tämä on varmasti koettu myös aikaa säästäväksi keinoksi, sillä ajanpuute on noussut vastauksissa esille. Toiseksi eniten vastauksia (140 kpl, 77 %) sai verkostoituminen opiskelijoiden, kollegoiden ja tutkijoiden kesken, jonka jälkeen tuli koulutukseen osallistuminen (130 kpl, 71 %). Huomioitavaa on, että toimintaterapeutit arvioivat prosenttimääräisesti mahdollisuutensa osallistua työpaikkansa puolesta koulutuksiin pienemmäksi, sillä vain 54 % koki asian mahdolliseksi).

Neljänneksi eniten vastauksia (103 kpl, 56 %) sai tutkimusten lukeminen ja arviointi ja viidenneksi eniten keskusteluryhmät liittyen tutkimustietoon tai vertais-

tuelliset ryhmät (esimerkiksi case -kokoukset näyttöön perustuviin käytäntöihin liittyen) (93 kpl, 51 %). Kappaleessa 6.1.2 47 % toimintaterapeuteista raportoi lukevansa ja arvioivansa tutkimusartikkeleita – se koetaan useampien toimesta hyödylliseksi, mutta käytännössä sitä ei toteuteta aivan samalla tasolla. Myös kokoneiden tutkijoiden luennoille osallistuminen (88 kpl, 48 %) ja strukturoitujen arviointi- ja interventiomenetelmien käyttö (86 kpl, 47 %) saivat melko paljon vastauksia. Kappaleessa 6.1.2 todettiin, että strukturoitujen menetelmien käyttö arvioitiin korkeaksi kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien toimesta. Joku muu – vastauksissa kaivattiin johdon vahvaa tukea uusiin työtapoihin, työpaikakokohtaisia kehittämisprojekteja ja koulutuspäivillä olevia posterinäyttelyitä.

Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien mielipiteet parhaiden keinojen suhteen jakautui suhteellisesti tasaisemmin, mitä joissain muissa kyselyyn kohdissa. Mikään vastauksista ei selkeästi erottunut muista, joten voidaan todeta, että vastaajien mielestä keinoja tutkitun tiedon hankkimiseksi ja hyödyntämiseksi on useita. On kuitenkin huomioitava, ettei tämä kerro vastaajien omasta toiminnasta, vaan kyse on heidän arviostaan siitä mitkä keinot toimisivat parhaiten. Tässä kappaleessa on kuitenkin vertailtu saatuja vastauksia kappaleen 6.1.2 kohtiin, joissa toimintaterapeutit ovat arvioineet omaa toimintaansa.

Avoimella kysymyksellä kysyttiin lisäksi sitä, *miten Toimintaterapeuttiliitto voisi vastaajien mielestä tukea jäseniensä tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä*, johon vastasi 90 toimintaterapeuttia. Vastausten analysoinnin avulla muodostettiin teemat, jotka ovat nähtävissä kuvassa 7 (sivulla 79).

Kuva 7. Toimintaterapeuttien ehdotukset Toimintaterapeuttiliiton toimiksi tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen käytännön työelämässä.

Useissa vastauksissa toivottiin **linkkejä** hyviin ja ajankohtaisiin tutkimuksiin joko Toimintaterapeuttiliiton Internet-sivuille tai Facebook -sivuille. Linkkien avulla olisi mahdollista muistuttaa jäseniä tutkimustiedon tarpeellisuudesta ammatillisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Laadukkaita yhteenvetoja toivottiin julkaistavaksi esimerkiksi Toimintaterapeutti - lehdessä tai Internetissä, yksi vastaajista mainitsi esimerkkinä Caotin sivut (Canadian Association of Occupational Therapists). Laadukkaiden yhteenvetojen löytyminen koettiin voivan lisätä kiireellisessä työelämässä toimintaterapeuttien tutkimustiedon käyttöä. Tutkimusten **referoinneissa** mainittiin usein tutkimusten ajankohtaisuus sekä sopivuus suomalaiseen kulttuuriin. Lisäksi Toimintaterapeutti – lehteen toivottiin nykyistä enemmän tutkimusartikkeleita, kirjallisuuskatsauksia ja artikkeleita liittyen tutkimustiedon hyödyntämiseen käytännön työelämässä. Yksi vastaajista erityisesti toivoi Toimintaterapeutti – lehden muuttamista tieteellisempään suuntaan. Lisäksi tutkittua tietoa kaivattiin liittyen korkeatasoisiin tutkimuksiin myös muihin aloihin liittyen.

Useampi vastaaja toivoi erilaisia **koulutuksia**, ja koulutukseen liittyvistä vastauksista noin puolet toivoi juuri näyttöön perustuvaa koulutusta. Koulutustoiveet liittyivät tutkimustiedon etsimiseen, tutkimusten tulkintaan ja arviointiin, tutkimustiedon hyödyntämiseen käytännön työssä ja tutkimusprosessiin kokonaisuudessaan. Lisäksi toivottiin alennuksia yleisesti koulutuksiin ja kongresseihin esimerkiksi siten, että Toimintaterapeuttiliitto olisi mukana järjestämässä niitä. Koulutusten edullisuus mainittiin vastauksissa jonkin verran. Koulutukseen osallistumisen helppous nousi esiin esimerkiksi toiveissa Webinaareista, kiertävistä alueellisista koulutuksista ja lyhytkestoista koulutuksista työpäivän päätteeksi.

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit toivovat, että **tiedottamisen** avulla pysyttäisiin lisäämään tietoisuutta ajankohtaisista ja kiinnostavista tutkimuksista. Yksi vastaajista mainitsi erityisesti toivovansa myös maailmanlaajuisista tutkimustietoa, esimerkiksi tarjoamalla Toimintaterapeutti – lehdessä tietoa ulkomaisista tutkimuksista (”ulkomaankirjeenvaihtaja”). Vastaajat toivoivat toimintaterapia-alan tutkimuksista olevan tietoa myös muissa medioissa, jotta tietoisuus toimintaterapiasta ja alan tutkimuksesta lisääntyisi muillakin aloilla ja tahoilla. Muihin tahoihin - esimerkiksi esimiehiin, lääkäreihin ja opettajiin – **vaikuttaminen** nousi vastauksissa esiin.

Monet vastaajat kaipasivat tietoa siitä, miten tutkimustietoa on hyödynnetty käytännössä. **Tietoa käytännön kokemuksista** – hyvistä ja huonoista – ehdotettiin Toimintaterapeutti – lehdessä julkaistavaksi. Lisäksi mentorointi ja opintopiirit mainittiin keinoina siirtää tietoa käytännön kokemuksista tutkimustiedon hyödyntämisessä. Toimintaterapeuttiliitolle ehdotettiin myös kliinisten asiantuntijoiden toimien perustamista ja tutkimusprojektien järjestämistä.

Verkostoituminen ja aluetoiminta nousivat esiin useissa vastauksissa. Toimintaterapeutit kaipasivat erilaisia keskustelupiirejä ja tiedon jakamista. Esimerkkeinä mainittiin aluetapaamisten yhteydessä järjestetyt case – tapaukset. Myös Internetin mahdollisuudet huomioitiin vastauksissa verkostoitumiseen liittyen, esimerkkinä mainittakoon verkkopalaverit. Joku vastaajista ehdotti myös alueyhdyshenkilöiden kouluttamista tutkimustietoon liittyen, jotta he voisivat viedä tietoa kentällä oleville toimintaterapeuteille.

Monet vastaajat toivoivat, että SJOT -julkaisun käyttö säilyisi jatkossakin **jäsenetuna**. Lisäksi toivottiin pääsyä muihinkin tietokantoihin ja kansainvälisiin julkaisuihin. Yhdessä vastauksessa erikseen korostettiin sitä ristiriitaa, että näyttöön perustuvaa käytäntöä painotetaan opinnoissa, mutta valmistumisen jälkeen ei ole enää pääsyä oman ammatin parhaimman tutkimusnäytön pariin. Yhdessä vastauksessa ehdotettiin, että Toimintaterapeuttiliitto pyrkisi neuvottelemaan jäsenilleen alennuksia eri tietokantoihin. Tietokantoihin pääsystä tai niiden hankkimisesta voisi tehdä ohjeistuksen, jonka avulla toimintaterapeutit voisivat markkinoida tietokantoja esimerkiksi työpaikoilleen, tai hyödyntää niitä muutoin omassa työssään.

Muut – osiossa oli monenlaisia ehdotuksia siitä, miten Toimintaterapeuttiliitto voisi tukea jäseniensä tutkimustiedon käyttöä. Yhdessä vastauksessa ehdotettiin Toimintaterapeuttilehden liitteeksi erillistä tutkimuslehteä, joka voisi ilmestyä kerran vuodessa. Tutkimuslehti voisi sisältää yhteenvetoja ajankohtaisista tutkimuksista. Yhdessä vastauksessa toivottiin, että strukturoituja menetelmiä kehitettäisiin enemmän ja että niihin olisi mahdollista saada koulutusta. Joku ehdotti opintoretkeä ulkomaille, jossa olisi mahdollista tutustua toimintaterapia-alan tutkimuksen tekoon ja laadukkaaseen alan osaamiseen. Toimintaterapeuttiliitolta toivottiin kannustusta, jotta jäsenet ymmärtäisivät tutkimuksen arvon ja hakeutuisivat tutkijan uralle – perusteena kaivattiin suomalaisesta kulttuurista lisää tutkimustietoa. Lisäksi toivottiin uudenlaisia yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi yliopistomaailman ja työnantajien kanssa. Yhdessä vastauksessa toivottiin tutkimuskirjallisuuden lukemiseksi apuvälineitä lukivaikeuksien vuoksi.

6.1.7 Riippuvaisuudet

Korrelaatiokertoimien avulla haluttiin selvittää erilaisia muuttujien välisiä riippuvuuksia. Korrelaatiomatriiseja laadittiin kaksi (taulukot 14 ja 15). Korrelaatioker-toimissa n kaikissa kohdissa oli 186.

Taulukko 17. Riippuvaisuustaulukko 1.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Korr.	1	,254**	,076	,100	,160*	,021	,246**	,089	,131
Sig (2-tailed)		,000	,303	,174	,029	,780	,001	,227	,074
2 Korr.	,254**	1	,344**	,228**	,049	-,029	,055	,028	,079
Sig	,000		,000	,002	,505	,695	,453	,707	,286
3 Korr.	,076	,344**	1	,331**	,020	,189**	,111	,063	,190**
Sig	,303	,000		,000	,782	,010	,131	,391	,010
4 Korr.	,100	,228**	,331**	1	,150*	,080	,141	-,116	,039
Sig	,174	,002	,000		,041	,276	,054	,115	,594
5 Korr.	,160*	,049	,020	,150*	1	,242**	,323**	,218**	,328**
Sig	,029	,505	,782	,041		,001	,000	,003	,000
6 Korr.	,021	-,029	,189**	,080	,242**	1	,240**	,191**	,214**
Sig	,780	,695	,010	,276	,001		,001	,009	,003
7 Korr.	,246**	,055	,111	,141	,323**	,240**	1	,235**	,197**
Sig	,001	,453	,131	,054	,000	,001		,001	,007
8 Korr.	,089	,028	,063	-,116	,218**	,191**	,235**	1	,429**
Sig	,227	,707	,391	,115	,003	,009	,001		,000
9 Korr.	,131	,079	,190**	,039	,328**	,214**	,197**	,429**	1
Sig	,074	,286	,010	,594	,000	,003	,007	,000	
** Korrelaatio on merkittävä 0,01 merkitsevyystasolla (Sig 2-tailed)									
* Korrelaatio on merkittävä 0,05 merkitsevyystasolla (Sig 2-tailed)									
1 = Minulla on työaikana aikaa lukea ja arvioida tutkimusartikkeleita									
2 = Työpaikkani välineet ja tilat tukevat tutkimustiedon hyödyntämistä									
3 = Työpaikallani johto on sitoutunut näyttöön perustuvaan käytäntöön									
4 = Minulla on työpaikkani puolesta pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin									
5 = Luen ja arvioin toimintaterapian tutkimusartikkeleita ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi									
6 = Keskustelen tutkimustuloksista asiakkaiden kanssa									
7 = Minulla on hyvät tiedot ja taidot, jotta voin käyttää tutkittua tietoa työssäni									
8 = Tutkimustiedon hyödyntäminen lisää ammatillista pätevyyttäni									
9 = Olen kiinnostunut ja motivoitunut käyttämään tutkittua tietoa työssäni									

Riippuvaisuustaulukosta 1 on nähtävissä, että jos organisaatioiden johto oli sitoutunut näyttöön perustuvaan käytäntöön, niin työpaikoilla oli myös tutkimustietoa tukevia resursseja (tilat ja välineet tukivat tutkimustiedon hyödyntämistä ja toimintaterapeutit pääsivät tietokantoihin). Johdon sitoutuneisuus lisäsi myös toimintaterapeuttien kiinnostusta ja motivaatiota tutkitun tiedon käyttöön sekä

asiakkaiden kanssa tutkimustuloksista keskustelua. Johdon sitoutumisella ei ollut kuitenkaan merkittävää vaikutusta siihen, minkä verran toimintaterapeuteilla oli työaikana aikaa lukea tutkimusartikkeleita. Jos toimintaterapeuteilla oli työajalla aikaa lukea tutkimusartikkeleita, tarkoitti se sitä että työpaikkojen välitiedot ja tilat koettiin asiaa tukeviksi ja että toimintaterapeuteilla oli itsellään hyvät tiedot ja taidot tutkitun tiedon käyttöön liittyen.

Vastaajien tutkimusten lukemiseen ja arviointiin vaikutti heidän oma motivaationsa ja kiinnostuksensa, hyvät tiedot ja taidot asiaan liittyen, tietokantoihin pääsy sekä se, että lukeminen oli mahdollista työajalla. He myös keskustelivat asiakkaidensa kanssa tutkimustuloksista. Ne toimintaterapeutit, jotka arvioivat tutkimustiedon hyödyntämisen lisäävän omaa ammatillista pätevyyttään lukivat ja arvioivat tutkimusartikkeleita, keskustelivat tutkimustuloksista asiakkaiden kanssa ja he kokivat itsellään olevan hyvät tiedot ja taidot tutkimustietoon liittyen. He olivat myös motivoituneita ja kiinnostuneita tutkitun tiedon käyttöön omassa työssään.

Taulukko 18. . Riippuvaisuustaulukko 2. (jatkuu sivulle 84)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Korr.	1	,572**	,155*	,183*	,173*	,206**	,371**	,381**	,075
Sig (2-tailed)		,000	,034	,013	,019	,005	,000	,000	,308
2 Korr.	,572**	1	,180*	,177*	,140	,226***	,267**	,493**	,181*
Sig	,000		,014	,016	,057	,002	,000	,000	,013
3 Korr.	,155*	,180*	1	,358**	,469**	,175*	,133	,322**	,145*
Sig	,034	,014		,000	,000	,017	,071	,000	,048
4 Korr.	,183*	,177*	,358**	1	,543**	,106	,254**	,288**	,076
Sig	,013	,016	,000		,000	,150	,000	,000	,304
5 Korr.	,173*	,140	,469**	,543**	1	,099	,284**	,392**	,134
Sig	,019	,057	,000	,000		,178	,000	,000	,069
6 Korr.	,206**	,226**	,175*	,106	,099	1	,337**	,331**	,143
Sig	,005	,002	,017	,150	,178		,000	,000	,052
7 Korr.	,371**	,267**	,133	,254**	,284**	,337**	1	,330**	,117
Sig	,000	,000	,071	,000	,000	,000		,000	,112
8 Korr.	,381**	,493**	,322**	,288**	,392**	,331**	,330**	1	,221**
Sig	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,002
9 Korr.	,075	,181*	,154*	,076	,134	,143	,117	,221**	1

Sig	,308	,013	,048	,304	,069	,052	,112	,002	
** Korrelaatio on merkittävä 0,01 merkitsevyystasolla (Sig 2-tailed)									
* Korrelaatio on merkittävä 0,05 merkitsevyystasolla (Sig 2-tailed)									
1 = Käyttämäni toimintaterapiainterventiot perustuvat tutkittuun tietoon									
2 = Sovellan tutkimustuloksia käytännön työhön									
3 = Osaan etsiä ajankohtaista ja tarpeellista tutkimustietoa									
4 = Osaan tulkita tilastollisia taulukoita, joita esiintyy tutkimustuloksissa									
5 = Osaan arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta									
6 = Tutkitun tiedon käyttö on tärkeä osa toimintaterapeutin työtä ja roolia									
7 = Tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön									
8 = Käytän tutkittua tietoa kun haluan kehittää käytännön työtä									
9 = Työpaikallani kannustetaan etsimään uusinta tutkimustietoa									

Taulukosta 2 on pääteltävissä, että jos työpaikoilla kannustetaan uusimman tutkimustiedon etsimiseen, toimintaterapeuteilla on myös taitoja siihen. Lisäksi toimintaterapeutit tällöin soveltavat tutkimustietoa käytäntöön ja kehittävät käytännön työtä sen avulla. Kaikilla taulukon väittämillä oli tilastollista merkitystä, kun toimintaterapeutit halusivat kehittää käytännön työtä tai kun oli kyse interventiomenetelmien perustumisesta tutkimustietoon. Myös tutkimustulosten soveltaminen käytäntöön oli tilastollisesti riippuvainen lähes kaikkien tekijöiden kanssa – paitsi tutkimusten laadun ja luotettavuuden arvioinnin kanssa.

Jos toimintaterapeutit olivat kokeneet tutkitun tiedon olevan tärkeä osa heidän työtään ja rooliaan, käyttivät he tutkittuun tietoon perustuvia interventiomenetelmiä ja sovelsivat tutkimustuloksia käytäntöön. He myös osasivat etsiä tutkimustuloksia ja kokivat että tutkimustieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön – tutkittua tietoa käytettiin myös käytännön työn kehittämisessä. Vaikka toimintaterapeutit kokivat tutkitun tiedon käytön tärkeäksi, he eivät silti automaattisesti kokeneet itse osaavansa tulkita tutkimusten tilastollisia taulukoita tai arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta.

Taulukosta 2 on lisäksi nähtävissä, että silloin kun toimintaterapeuttien interventiomenetelmät perustuivat tutkittuun tietoon, oli toimintaterapeuteilla kykyä soveltaa tutkimustuloksia käytännön työhön ja he kokivat sen helpoksi – he käyttivät tutkimustietoa myös käytännön työn kehittämisessä. He osasivat etsiä ajan-

kohtaista tutkimustietoa, tulkita tutkimusten tilastollisia taulukoita ja arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta.

Tutkimukselliset taidot olivat tilastollisesti merkitseviä useiden väittämien kanssa. Taito etsiä ajankohtaisia tutkimuksia ei kuitenkaan korreloinut sen kanssa että tutkimustulokset koettaisiin helposti sovellettavissa oleviksi. Tilastollisten taulukoiden tulkinta sekä tutkimusten laadun ja luotettavuuden arviointi eivät olleet merkityksellisiä suhteessa siihen, minkä verran toimintaterapeutit kokivat tutkimustiedon olevan osa omaa ammatillista työtä ja roolia.

6.2 Haastattelun tulokset

Haastattelu toteutettiin teemahaastattelun periaatteilla, ja sen painopisteenä oli Toimintaterapeuttiliiton näkemykset opinnäytetyön alustaviin kehitysehdotuksiin. Teemahaastattelun runko on nähtävissä liitteessä 4. Haastatteluaineiston analyysissä muodostettiin kolme teemaa, jotka on esitelty kuvassa 8.

Kuva 8. Teemahaastattelusta nousseet teemat.

Toimintaterapeuttiliiton edustajat kokivat Internet -kyselystä saadun tiedon arvokkaaksi, vaikka tulokset eivät olleetkaan yleistettävissä maanlaajuisesti toimintaterapeutteihin. Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien vastauksien nähtiin heijastelevan yleisesti työelämän ja yhteiskunnan tilannetta. Pohdintaa herätti toimintaterapeuttien oman toimintakulttuurin suhde yhteiskunnan toimintakulttuuriin ja esimerkiksi tekniseen kehitykseen. Toimintaterapeuttiliiton edustajat pohtivat myös, että toimintaterapeuttien vastauksissa yleisesti ottaen oli enemmän kyse jo olemassa olevien rakenteiden kehittämisestä sen sijaan, että olisi haettu uusia ja innovatiivisia ratkaisuja.

6.2.1 Strategiset toimenpiteet: viestintä ja koulutuspolitiikka

Alustavissa kehitysehdotuksissa ehdotettiin, että Toimintaterapeuttiliitto tekisi strategista suunnitelmaa toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan kasvattamiseksi. Haastattelussa nousi esiin, että Toimintaterapeuttiliitto on tällä hetkellä kahden strategian välissä, sillä ”Vahva toimija” – strategia on tehty vuoden 2015 loppuun saakka. Toimintaterapeuttiliiton strategiset tavoitteet ovat olleet melko laajoja, ja Toimintaterapeuttiliiton edustajat arvioivat että niin tulee jatkossakin olemaan. Tieteellisen tutkimuksen edistämiseen ei ole ollut erikseen strategiassa, mutta sen suhteen on noudatettu yhteistä viestintästrategista linjausta ja sitä sovelletaan kaikessa viestinnässä – eli painotetaan toimintaterapiatan tutkimustietoa. Osatavoitteiden kohdalla tutkimuksellisen toiminnan kasvattamisen ja kehittämisen voisi huomioida seuraavaksi viideksi vuodeksi tehtävässä strategiassa, ja Toimintaterapeuttiliiton edustajat pohtivat jos asiasta olisi järkevä tehdä esimerkiksi oma viestintäsuunnitelmansa.

Viestintästrategian ja – suunnitelman avulla Toimintaterapeuttiliitto on pyrkinyt yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, joka nousi esille myös alustavissa kehitysehdotuksissa. Yhteiskunnallisen vaikuttamisena Toimintaterapeuttiliiton edustajat kokivat myös toimintaterapeuttien työaikaan vaikuttamisen, jonka nähtiin olevan perinteistä ammattiliiton toimintaa. Suomalaisen yhteiskunnan tila nähtiin tällä hetkellä hyvin haastavana sen suhteen, että olisi mahdollista lisätä toimin-

taterapeuttien työaikaan toimintaa joka ei ole selkeästi ”tuottavaa”, mutta asia nähtiin kuitenkin tärkeänä.

Myös yhteistyöverkostot ovat osa viestintästrategiaa, jossa tälläkin hetkellä on määritelty viestinnän eri kohderyhmiä – tosin pohjoismaiset toimintaterapeuttiliitot puuttuvat viestinnän kohderyhmistä toistaiseksi. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen lisäämiseksi Toimintaterapeuttiliitto on tavoitellut suurta organisaatiomuutosta muodostamalla yhteistyötä fysioterapeuttien kanssa (Kuntoutusalan asiantuntijat ry); yhteistyön avulla pyritään vahvistamaan kuntoutusalan ammatillista edunvalvontaa ja lisäämään kuntoutusalan näkyvyyttä.

Toimintaterapeuttien koulutukseen vaikuttaminen oli yksi alustavista kehitysehdotuksista. Koulutuspolitiikan koettiin olevan iso osa strategiaa, ja tällä hetkellä siihen liittyen on tehty paljon selvitystyötä. Toimintaterapeuttiliitolla on ollut projektityöntekijä töissä kehittämässä koulutuspoliittista strategiaa, ja periaatteen tasolla suunnitelmat ovat valmiit, mutta käytännön tasolle ei toiminnassa ole vielä ehditty. Koulutuspolitiikassa on tullut vahvasti esille palautteena yliopistokoulutuksen puuttuminen. Tämä on näkynyt esimerkiksi siinä, ettei toimintaterapeutteja ole otettu samalla tavalla mukaan organisaatiokohtaisiin hankkeisiin, eikä toimintaterapeutteja ole noteerattu esimerkiksi yliopistosairaaloitten tutkimuksissa. Yliopistokoulutuksen avulla on mahdollista vaikuttaa toimintaterapeuttien tutkimukselliseen toimintaan sitä lisäävästi, joten Toimintaterapeuttiliitto pyrkii vaikuttamaan siihen tavalla tai toisella tulevaisuudessa; toimintaterapian tutkimuksen saaminen yliopistoon koetaan tärkeänä. Asia ei kuitenkaan ole yksinkertainen, ja keskustelua on herättänyt esimerkiksi se, että pitäisikö toimintaterapeuttien koulutus siirtää kokonaan yliopistoon, vai olisiko yliopiston roolina toimintaterapeuttien täydennys- vai jatkokoulutus. Vaihtoehtona voisi olla myös toimintaterapian opettajien toimiminen yliopistokontekstissa. Toimintaterapeuttiliitto kokee olennaisena kysymyksenä sen, että minkälaista koulutuksen (perus- ja jatkokoulutustasolla) tulisi olla, jotta tieteellisen tutkimuksen käyttö edistyisi. Tällä hetkellä Toimintaterapeuttiliitto on pyrkinyt vahvistamaan jäseniensä tutkimuksellista osaamista tiedottamalla mahdollisuudesta opiskella Jönköpingin yliopistossa.

SJOT -julkaisu on ollut osa Toimintaterapeuttiliiton Vahva toimija – strategiaa ja sille oli tehty oma viestintäsunnitelmansa. Yksi keino miten julkaisua mainostettiin, oli Toimintaterapeutti-lehdessä ilmestyneet referaatit SJOT -julkaisun suosituimmista artikkeleista. Jatkossa Toimintaterapeuttiliiton tulee pohtia mikä olisi paras keino viestiä tutkimustiedosta ja erityisesti SJOT – julkaisun artikkeleista, sillä selvästikään osa toimintaterapeuteista ei ollut huomannut Toimintaterapeutti – lehdessä ilmestyneitä artikkeleita.

Opinnäytetyön tuloksia aiotaan hyödyntää osana Toimintaterapeuttiliiton tulevaisuuden strategiatyötä. Opinnäytetyön tuloksia toivotaan voitavan hyödyntää myös osana koulutuspoliittista suunnitelmatyötä, erityisesti laadittaessa suosituksia täydennyskoulutukseen tutkimustiedon käytön edistämiseksi. Koulutuspoliittisen toiminnan suunnittelun taustaksi Toimintaterapeuttiliitto toivoi opinnäytetyön tuloksista itselleen tietoja erityisesti kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien koulutustaustan vaikutuksesta vastauksiin.

6.2.2 Sillan rakentaminen tutkimustiedon ja käytännön välille – pikaratkaisuja ajan säästämiseksi vai karhunpalvelus?

Toimintaterapeuttien tutkimustietoon pääsyn mahdollistaminen yleisesti oli yksi alustavista kehitysehdotuksista. Toimintaterapeuttiliiton näkökulmasta hyvä tutkimustiedon lähde suomalaisille toimintaterapeuteille on SJOT – julkaisu. Toimintaterapeuttiliitto odotti toimintaterapeuttien ottavan julkaisun aktiiviseen käyttöön, mutta näin ei käynyt; vain noin 10 % liiton jäsenistä tilasi jäsenedun itselleen. Selkeästi pelkkä lehden tilaaminen ei riitä näin ollen sillaksi toimintaterapeuttien ja tutkimustiedon välille, vaan tarvitaan muunlaisia toimenpiteitä. Vaikka asiasta ei voida tehdä selkeää ”yksi yhteen” yhteenvetoa, olivat liiton edustajat huolissaan suomalaisen toimintaterapian laadusta ja näyttöön perustuvuudesta. Toimintaterapeuttiliitto toivoi saavansa opinnäytetyöstä uusia ideoita sen suhteen, miten SJOT – julkaisua (ja tutkimustietoa yleensä) saataisiin lähemmäs toimintaterapeuttien käytännön työtä – tutkimuksen esille tuominen koettiin yhtenä avainkysymyksenä.

Koska jäsenistöltä nousi toiveita tietokantoihin pääsyyn, esitettiin sitä yhtenä alustavana kehitysehdotuksena. Toimintaterapeuttiliiton näkökulmasta ajatus ei ole pitkällä ajanjaksolla mahdoton, mutta sitä ennen haluttaisiin esimerkiksi nähdä että SJOT tulisi aktiivisempaan käyttöön. Lisäksi tietokannat – ja muut tutkimustietoa tarjoavat lähteet – ovat myös taloudellisia kysymyksiä. Tietokantojen suhteen on myös haasteena löytää sopiva tietokanta juuri toimintaterapeuteille.

Yhtenä kehitysehdotuksena oli Toimintaterapeutti – lehden muuttaminen tieteellisempään suuntaan. Tätä liiton edustajat eivät nähneet mahdollisuutena, joskin haastattelussa todettiin että lehden ja SJOT -julkaisun välillä kannattaa jatkosakin olla silta. Opinnäytetyöstä toivottiin saavan ajatuksia siitä mitä tutkimusten kannalta lehdessä kannattaa nostaa esiin ja millä tavoin.

Sosiaalista mediaa todettiin voitavan käyttää monella eri tavalla hyödyksi kun nostetaan esiin toimintaterapia-alan tutkimustietoa. Toimintaterapeuttiliiton näkökulmasta on tärkeää huomioida kuitenkin kohderyhmät, jotka sen näkökulmasta ovat yhteiskunta (eli niin sanottu suuri yleisö) ja toimintaterapeuteista jäsenet ja ei-jäsenet. Yksi foorumi missä Toimintaterapeuttiliitto on tuonut esiin toimintaterapian laadukkuutta ja tutkittua tietoa, on Arkikuntoutus – sivusto Facebookissa. Sivuston voidaan ajatella toimivan myös eräänlaisena tietopankkina arkikuntoutukseen liittyen – ja tietopankit olivatkin yhtenä alustavana kehitysehdotuksena. Tietopankkien kokoamisesta Toimintaterapeuttiliitolla oli kokemuksia liittyen Toiwikiin (wikipedia liittyen toimintaterapian arviointikäytäntöihin) ja Toifoorumiin, mutta nämä eivät missään vaiheessa tulleet jäsenten aktiiviseen käyttöön. Tietopankkien kokoaminen ja ylläpitäminen nähtiin suurena henkilöstöressurssina, vaikka kokoamisessa voisikin hyödyntää esimerkiksi toimintaterapeuttiopiskelijoiden työpanosta. Lisäksi asia nähtiin periaatteellisella tasolla jo olemassa olevan tiedon siirtämisenä paikasta toiseen.

Alustavissa kehitysehdotuksissa ehdotettiin yleisten suositusten tekemistä näyttöön perustuvasta toimintaterapiasta. Toimintaterapeuttiliiton edustajat kokivat jäseniensä osaavan hyödyntää räätälöityjä ratkaisuja ja suosituksia, joita aiemmin on tehty. Tästä näkökulmasta katsottuna työryhmän koostama suositus tut-

kimustiedon hyödyntämiseen liittyen voisi olla toimiva, mutta pohdintaa herätti sen hyödyllisyys pitkällä tähtäimellä ("karhunpalvelus") ja Toimintaterapeuttiliiton rooli yleensäkin jäseniensä tutkimustiedon käytön tukemisessa. Lisäksi näyttöön perustuvasta käytännöstä koettiin olevan jo tällä hetkellä paljon tietoa ja pohdintaa herätti asioiden tärkeys; olisiko tärkeämpää saada esimerkiksi Käypä hoito – suosituksiin toimintaterapia enemmän näkyväksi, vai yksityiskohittaiset alakohtaiset ohjeet näyttöön perustuvasta käytännöstä.

Yhtenä alustavana kehittämissuosituksena oli toimintaterapeuttien aluetoiminnan kehittäminen. Toimintaterapeuttiliitto olikin ollut tietoinen siitä, että aluetoiminta kaipaisi kehittämistä – toiminta ei ole ollut Toimintaterapeuttiliiton strategian mukaista. Asia on laitettu tällä hetkellä ensi vuoden kehittämissuunnitelmaan, ja pyrkimyksenä olisikin että aluetoiminnan sisältö tulisi Toimintaterapeuttiliiton strategiasta.

Toimintaterapeuttiliiton edustajat toivoivat, että opinnäytetyöstä saataisiin konkreettisia keinoja sen suhteen, mitä Toimintaterapeuttiliiton kannattaisi tehdä jäseniensä tutkimuksen käytön edistämiseksi. Näissä kehitysehdotuksissa ei pidetty tärkeänä vastausten yleisyyttä, vaan toiveissa oli löytää myös yksittäisiä ja innovatiivisia oivalluksia – opinnäytetyöltä toivottiin saavan hyvin erilaisiakin ja rohkeita ratkaisuja. Kehitysehdotuksiin toivottiin myös aika- ja prioriteettijärjestystä.

Yhteiskunnan tekniseen kehitykseen liittyen vastauksista ei juurikaan noussut uusia ideoita tutkimustiedon hyödyntämiseksi, esimerkiksi applikaatioita ei ehdotettu. Tähän liittyen liiton edustajat pohtivatkin toimintaterapeuttien taitoja ja tietoja teknologian suhteen ja että ollaanko sen suhteessa yhteiskuntaa jäljessä. Koulutustoiveissa tosin Webinaarit nousivat esiin, joten teknologian hyödyntäminen on tuttua ainakin osalle vastaajista.

6.2.3 Toimintaterapeuttiliiton rooli: tarve kulttuuriseen muutokseen?

Toimintaterapeuttiliiton edustajat pohtivat paljon Toimintaterapeuttiliiton roolia; tulisiko esimerkiksi tukea toimintaterapeutteja tarjoamalla tuttuja ja turvallisia

ratkaisuja tieteellisen tiedon saavuttamiseksi, vai tulisiko jäseniä tukea siitä pois? Kannattaako tutkimuksista tehdä referaatteja – toimintaterapeuteilta tulevaisuudessa edellytetään kuitenkin entistä enemmän omia taitoja tiedonhankintaan. Mutta miten tehdä tieteellisestä tutkimuksesta ja sähköisistä hakupalveluista luonnollinen osa toimintaterapeuttien maailmaa, kun jäsenet toivovat valmiiksi valikoitua ja tarjottua tietoa? Asia koettiin sikäli ristiriitaiseksi, että tiedetään jäsenien toivovan helppoja ja nopeita – valmiita – ratkaisuja, ja toisaalta liiton näkökulmasta olisi olennaisen tärkeää että toimintaterapeutit itse osaisivat esimerkiksi hakea tietoa ja aktivoituisivat asiassa. Eli tarjoamalla tutkimustietoa helposti saataville voidaankin tehdä toimintaterapeuteille karhunpalvelus, sillä silloin heidän ei tarvitse itse osata hakea ja arvioida tieteellistä tietoa itse. Toisaalta nähdään, että liiton tehtävä on tarjota yksilöllisiäkin ratkaisuja toimintaterapeuttien haasteisiin, sillä sitä ei mikään muu taho tee. Tärkeänä tekijänä tässä nähtiin se, että nopeiden ja hyvien ratkaisujen tarjoamisen tulisi olla vastaus esimerkiksi ajankäytön haasteisiin, ei tietoteknisten taitojen puutteeseen.

Tällä hetkellä Toimintaterapeuttiliitto on pyrkinyt mahdollistamaan suuremmissa mittakaavassa toimintaterapian (ja kuntoutusalan) näkyvyyttä Kuntoutusalan Asiantuntijat ry:n perustamisen myötä. Toimintaterapeuttiliiton jäseniltä tämän suhteen on tullut ristiriitaisia kannanottoja, ja edustajat pohtivatkin liiton toimien olevan suurempia verrattuna jäsenien yksilöllisiin toiveisiin (liittyen tutkimustiedon hyödyntämisen ratkaisuihin).

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Aineiston pienuudesta johtuen tämän opinnäytetyön pohjalta ei ole mahdollista tehdä yleistyksiä liittyen kaikkiin suomalaisiin toimintaterapeutteihin. Tämän opinnäytetyön tuloksista voidaan vetää johtopäätöksiä ainoastaan liittyen kyseeseen vastanneisiin toimintaterapeutteihin (n 186).

Opinnäytetyön johtopäätökset on esitelty samalla tavoin kuin teoreettinen viitekehys; näin saatiin parempi käsitys tulosten yhteneväisyydestä aikaisempiin tutkimustuloksiin ja muodostettuun ohjelmateoriaan. Lisäksi johtopäätöksissä on esitelty vastaukset opinnäytetyön tutkimusongelmiin.

7.1 Tutkimustiedon hyödyntäminen – mikä toimii?

Tässä kappaleessa esitellään vastauksia seuraaviin opinnäytetyön tutkimusongelmiin: *Minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät teollista tutkimusta omassa työssään? Mitkä asiat mahdollistavat tutkimustiedon hyödyntämistä? Mitä kanavia suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät tiedon etsimisessä?*

Positiivisen asenteen on todettu olevan hyvä lähtökohta tutkimustiedon hyödyntämiselle, ja positiivinen asenne on usein liitetty korkeampaan koulutukseen (Lyons 2010, 205; Karlsson & Törnquist 2007, 222). Tähän opinnäytetyöhön vastanneiden toimintaterapeuttien asenne liittyen tutkimustiedon hyödyntämiseen oli selkeästi positiivinen huolimatta koulutustasosta tai valmistumisvuodesta – joskin korkeammin koulutettujen asenteet olivat ehkä hieman positiivisempia muihin verrattuna. Korrelaatiotaulukoista oli havaittavissa, että ne vastaajat, jotka arvioivat tutkimustiedon hyödyntämisen lisäävän omaa ammatillista pätevyyttään ja ketkä kokivat tutkitun tiedon olevan tärkeä osa toimintaterapeutin työtä ja roolia olivat aktiivisia myös muussa tutkimuksellisessa toiminnassa. He eivät kuitenkaan automaattisesti kokeneet itse osaavansa tulkita tutkimusten tilastollisia taulukoita tai arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta

Yli puolet kaikista vastaajista koki omaavansa hyvät tiedot ja taidot, jotta he voivat käyttää tutkittua tietoa työssään. Samoin yli puolet arvioi kielitaitonsa riittäväksi ja että tutkimustiedon etsiminen onnistuu. Koulutustasolla oli tilastollista merkitystä useimpiin tutkimuksellisiin taitoihin – mitä korkeampi vastaajan koulutustaso oli, sitä paremmat hänen tutkimukseen liittyvät taitonsa olivat.

Suurin osa vastaajista arvioi käyttävänsä tutkittuun tietoon perustuvia arviointimenetelmiä, jota voidaan pitää erittäin hyvänä tuloksena. Tutkittuun tietoon perustuvia interventiomenetelmiä käytettiin vähemmän. Esimerkiksi tutkimusten tilastollisten taulukoiden tulkitseminen vaikutti näyttöön perustuvien interventio- menetelmien käyttöön.

Muissa maissa tehdyissä tutkimuksissa toimintaterapeuttien eniten raportoimia tutkimuksellisia toimia ovat olleet tutkimusten lukeminen ja arviointi, sekä tutkimustulosten soveltaminen käytäntöön (Samuelsson & Wressle 2014, 176). Yamk –tason koulutuksen käyneistä suurin osa arvioi soveltavansa tutkimustuloksia käytäntöön, mutta yleisellä tasolla ei päästy yhtä hyvään tulokseen. Alle puolet kaikista vastaajista luki toimintaterapian tutkimusartikkeleita ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi, koulutustaso vaikutti myös tähän lisäävästi. Vastaajien tutkimusten lukemiseen ja arviointiin vaikutti mm. heidän oma motivaationsa ja kiinnostuksensa hyvät tiedot ja taidot asiaan liittyen, tietokantoihin pääsy sekä se, että tutkimusten lukeminen oli mahdollista työajalla. Organisaatiotason toiminnalla oli merkitystä vastaajien tutkimustiedon hyödyntämisessä - erityisesti johdon sitoutumisella ja työpaikan kannustavalla asenteella oli merkitystä.

Yli puolet toimintaterapeuteista arvioi itsellään olevan hyvän ammatillisen tukiverkoston, ja hieman alle puolet keskusteli kollegoidensa kanssa tutkimustuloksista. Avoimissa vastauksissa verkostoituminen nousi toiveena, ja siihen liittyi usein ehdotuksia aluetoiminnan kehittämiseksi. Kyselyyn osallistuneet toimintaterapeutit osallistuvat säännölliseen koulutukseen, vaikka oma työpaikka ei sitä mahdollistaisikaan. Tämän voi todeta olevan osittain hyvä asia; säännöllinen kouluttautuminen on tärkeää jatkuvasti kehittyvässä yhteiskunnassa ja ammatissa, mutta toki olisi suotavaa että työpaikat mahdollistaisivat jatkuvan koulut-

tautumisen entistä paremmin. Joissain vastauksissa mainittiin taloudellisten tekijöiden vaikuttavan kouluttautumiseen.

Thomasin & Law'n tutkimuksessa (2014) havaittiin, ettei suuri osa toimintaterapeuteista ollut ohjannut opiskelijoita käytännön työharjoittelussa viimeisen viiden vuoden aikana. Se koettiin huolestuttavaksi, sillä opiskelijoiden ohjaamisella on merkitystä tutkitun tiedon hyödyntämiseen käytännössä. (Thomas & Law 2014, 85.) Tässä opinnäytetyössä asiaa ei tutkittu toiminnan tasolla, mutta asenteellisesti kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit olivat sitä mieltä, että opiskelijoiden ohjaaminen on hyvä keino lisätä tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä.

Kyselyyn osallistuneiden toimintaterapeuttien mielestä viisi parasta keinoa tutkimustiedon hankkimiseksi ja hyödyntämiseksi olivat: 1. helposti saatavilla olevat laadukkaat yhteenvedot, 2. verkostoituminen, 3. koulutukseen osallistuminen, 4. tutkimusten lukeminen ja arviointi ja 5. keskusteluryhmät tutkimustietoon liittyen. Laadukkaiden yhteenvedojen saaminen tutkimuksista (suomeksi) nousi useissa vastauksissa esille; yhteenvedojen avulla toimintaterapeutit kokivat mm. voivansa säästää aikaa, vähentää väärinymmärrysten mahdollisuutta ja yhteenvedojen avulla tutkimukset olisivat helpommin saatavilla.

Kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit suosivat tutkimustiedon etsimisessä sähköisistä tietokannoista Pubmediä (Terveysportti) sekä Otdbasea. Ammatillisista julkaisuista suosituin oli Toimintaterapeutti – lehti, jonka jälkeen paljon ääniä keräsi myös SJOT – julkaisu. Myös muita tietolähteitä käytettiin paljon. Alle puolet vastaajista koki että oman työpaikan puolesta tutkimustuloksiin ja tietokantoihin pääsy on mahdollista. Suosituin työpaikkojen tilaama julkaisu oli Toimintaterapeutti – lehti sekä SJOT – julkaisu, tosin muitakin toimintaterapia-alan julkaisuja mainittiin.

7.2 Kenelle ja ketä varten se toimii?

Tässä kappaleessa esitellään vastauksia seuraaviin opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin: *Minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit hyödyntävät tie-*

teellistä tutkimusta omassa työssään? Minkä verran ja miten suomalaiset toimintaterapeutit itse osallistuvat tutkimukselliseen toimintaan ja minkälaiset tekijät siihen vaikuttavat? Minkälaisena SJOT – julkaisun käyttö ja sen hyödyllisyys on koettu?

Näyttöön perustuvan käytännön on todettu parantavan asiakkaiden kuntoutuksen laatua ja vaikuttavuutta (Lyons ym. 2011, 178). Suurin osa tähän tutkimukseen osallistuneista toimintaterapeuteista koki asiakkaidensa hyötyvän siitä, että toimintaterapeutin työ perustuu tutkittuun tietoon. Lisäksi vastaajat kokivat tutkitun tiedon lisäävän ymmärrystään asiakkaisiin liittyen. Vastaajat vaikuttavat näin ollen ymmärtävän tutkitun tiedon hyödyntämisen merkityksen asiakastyössä, mutta siitä huolimatta vain vähäinen osa toimintaterapeuteista keskusteli tutkimustuloksista asiakkaidensa kanssa. Tulosten mukaan toimintaterapeuttien asenteissa ja käytännössä on täten ristiriitaa. Toimintaterapeuttien asiakkaisiin liittyvän toiminnan voidaan kuitenkin todeta olevan suurimmaksi osaksi näyttöön perustuvaa, sillä suurin osa käytti tutkittuun tietoon perustuvia arviointi- ja interventiomenetelmiä.

Aiemmassa tutkimuksessa toimintaterapeutit ovat kokeneet tutkimukseen osallistumisen lisäävän ammatillista pätevyyttään (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 44-45). Vilkan (2005, 6) mukaan ammattikorkeakoulujen yhteiskunnallisena tehtävänä ei ole kouluttaa tutkijoita – vaikkakin niistä valmistuvilla opiskelijoilla tulee olla perustaidot tutkimukselliseen toimintaan liittyen. Nykypäivän työelämän päätökset pohjautuvat yhä useammin tutkittuun tietoon, joten tutkimustaitojen hallinnan ei tule olla pelkästään yliopistojen ja niistä valmistuvien asiantuntijoiden erityistaito tai yksinoikeus. (Vilka 2005, 6.) Kyselyyn vastanneiden tutkimustoimintaan liittyvät asenteet vaikuttavat hyviltä, mutta siitä huolimatta he eivät itse toteuta tutkimuksia – eivätkä ole siitä kiinnostuneita.

Tutkimuksen tekemisen sijaan toimintaterapeutit hyödynsivät tutkimustietoa omassa työssään, ja arvioivat sen lisäävän omaa ammatillista pätevyyttään. Vastaajat kokivat tutkimustiedon käytön olevan osa toimintaterapeutin työtä ja roolia, ja he olivat motivoituneita ja valmiita kokeilemaan uusia ideoita työssään tutkittuun tietoon perustuen. Ruotsalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet tut-

kimuksen tärkeäksi osaksi ammatin kehityksessä ja statuksessa (Karlsson & Törnquist 2007, 226). Ammatin kehittyminen ei juuri noussut esille tämän opin- näytetyön vastauksissa, mutta tutkimuksella koettiin olevan merkitystä toiminta- terapeuttien statukseen.

SJOT – julkaisun jäsenetuuden tavoitteena oli tuoda kokonaisvaltaista lisäarvoa Toimintaterapeuttiliittoon kuuluville toimintaterapeuteille (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2015b). Julkaisu koettiin hyvin positiivisena niiden vastaajien mielestä, ketkä olivat sen tilanneet ja sitä lukeneet. Julkaisua oli käytetty eniten ammatillisen tiedon päivittämiseksi lukemalla artikkeleita, oman työn kehittämisen tukena ja hakemalla tietoa esimerkiksi asiakasryhmään tai toimintaterapiainventioihin. Suurin osa jäsenedun tilanneista koki hyötynensä jäsenedusta. Jäsenedun avulla vastaajat kokivat muun muassa pysyneensä ajan tasalla toimintaterapian ammatillisesta tiedosta, saaneensa tukea näyttöön perustuvaan käytäntöön laadukkaana tietolähteen avulla ja että julkaisun kautta tutkittu tieto oli helposti saavutettavissa. Lisäksi julkaisun koettiin innostavan omaan työhön ja lisäävän kiinnostusta tutkimustietoa kohtaan. Kehitysehdotuksissa nousi esiin toive suomenkielisyyteen ja artikkelien referointiin. Osa vastaajista toivoi tietopankkeja liittyen tutkittuun tietoon, mahdollisesti aluekohtaisesti. Myös koulutusta aiheeseen toivottiin sekä esitettiin ehdotuksia käytännön toteutukseen liittyen. Useat toivoivat, että Toimintaterapeuttiliitto jatkaisi jäsenetua.

Työelämän päätökset pohjautuvat yhä useammin käytännön työhön, ja työelämää kehitetään tutkimuksen avulla (Vilkkä 2005, 6). Yli puolet vastaajista koki käyttävänsä tutkittua tietoa silloin, kun he haluavat kehittää käytännön työtä.

7.3 Mihin tarpeisiin se vastaa?

Sekä ammatilliset että yhteiskunnalliset odotukset luovat paineita toimintaterapian vaikuttavuuden osoittamiseksi (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 40). Vastaajat toivoivat, että toimintaterapiasta ja toimintaterapia-alan tutkimuksesta tiedotettaisiin enemmän myös yhteiskunnallisella tasolla esimerkiksi muiden kuin toimintaterapian medioiden välityksellä. Vastaajat toivoivat, että muihin tahoihin

vaikutettaisiin enemmän, esimerkkeinä mainittiin lääkärit, esimiehet ja opettajat. Lisäksi yhteistyömahdollisuuksien kartoittamista ja lisäämistä toivottiin, esimerkkeinä mainittiin yliopistomaailma ja työnantajat. Toimintaterapeuttiliiton edustajien näkökulmasta aiheet olivat myös tärkeitä, ja opinnäytetyön teon aikana Toimintaterapeuttiliitto onkin ollut mukana perustamassa uutta kattojärjestöä (Kuntoutusalan Asiantuntijat ry). Uuden kattojärjestön avulla pyritään parantamaan kuntoutusalan edunvalvontaa, ja vahvistamaan sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja merkitystä (Holmberg 2015b, 1).

Yliopistotason koulutuksen puuttuminen Suomesta toimintaterapian alalta huolestutti yhtä vastaajaa, ja hän toivoi että suomalaisen tutkimustiedon tarpeelliseksi osoittamiseksi tehtäisiin vaikuttamistyötä. Muissa vastauksissa tätä seikkaa ei huomioitu, tosin useissa vastauksissa toivottiin koulutusta tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen. Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien taidot eivät aivan näyttäneet vastaavan heidän omia toiveitaan – sekä yhteiskunnallista tarvetta.

7.4 Esteitä näytönkäyttöön ja tutkimustiedon hyödyntämiseen

Tässä kappaleessa esitellään vastauksia seuraavaan opinnäytetyön tutkimusongelmaan: *Mitkä asiat estävät suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä? Minkälaiset tekijät vaikuttavat estävästi suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimukselliseen toimintaan osallistumiseen?*

Tutkimustiedon hyödyntämisen esteitä on tärkeää tunnistaa, jotta niitä voidaan jatkossa vähentää tai poistaa kokonaan (Lyons 2010, 201). Toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämisen esteistä on raportoitu useissa ulkomaisissa tutkimuksissa (mm. Karlsson & Törnquist 2007, Samuelsson & Wressle 2014). Tässä opinnäytetyössä suurimmaksi toimintaterapeuttien kokemaksi esteeksi nousi ajanpuute, ja tulos on yhteneväinen aiempien ulkomaisten tutkimustulosten kanssa.

Muita selkeitä esteiksi koettuja asioita vastaajien mielestä oli se, ettei tutkimustuloksia julkaista riittävän nopeasti ja ettei tutkittu tieto ole riittävän helposti saa-

tavilla. Alle puolella vastaajista oli työpaikkansa puolesta pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin. Ruotsalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet tutkitun tiedon saatavuuden ongelmana tutkimusten englanninkielisyyden ja ettei ruotsinkielinen "Arbetsterapeuten" julkaise tieteellisiä artikkeleita (Karlsson & Törnqvist 2007, 226), mikä voi myös olla osana ongelmaa. Vastaajista yli puolet koki kielitaitonsa riittäväksi englanninkielisten tutkimusartikkelien lukemiseksi, mutta useissa avoimissa vastauksissa toivottiin suomennoksia ja referaatteja ajankohtaisista tutkimuksista suomenkieliseen Toimintaterapeutti -lehteen. Suomennosten ja referaattien toiveiden taustalla voi tosin olla kyse myös ajanpuutteesta, eikä kielitaidon haasteista.

Suurin osa toimintaterapeuttien raportoimista esteistä liittyi organisaatiotason toimintaan – kuten edellä mainittu ajanpuute ja tutkimuskantoihin pääsy. Tutkimusten teko työpaikoilla oli hyvin harvinaista. Lisäksi Toimintaterapeuttiliiton edustajien haastattelusta selvisi, että toimintaterapeutteja ei aina edes oteta mukaan työpaikoilla tehtäviin tutkimuksiin – ilmeisesti johtuen yliopistotason tutkimustaitojen puuttumisesta. Melko pieni osa vastaajista koki, että oma työpaikka tukee ammatillista kehittymistä ja että omalla työpaikalla työntekijät tekevät yhteistyötä tutkimustulosten käytäntöön soveltamiseksi. Alle kolmasosa raportoi oman työpaikkansa johdon olevan sitoutuneen näyttöön perustuvan työtavan käyttöön. Esimiehet sen sijaan koettiin hieman kannustavampina johtoon verrattuna. Työpaikkojen välineet ja tilat koki tukevan tutkimustiedon hyödyntämistä alle kolmasosa vastaajista, ja työpaikoilla oli vähän tutkittuun tietoon perustuvia organisaatiokohtaisia ohjeita.

Vain kolmasosa vastaajista koki, että omalla työpaikalla annetaan tilaa ja kannustetaan asioiden luovaan kokeiluun – uusimman tutkimustiedon etsimiseen sen sijaan kannustettiin tätä enemmän. Yleisesti ottaen alle puolet vastaajista koki työpaikkojensa kannustavan tutkimustiedon hyödyntämiseen ja soveltamiseen käytännön työssä. Tätä vähemmän vastaajat kokivat itsellään olevan riittävät valtuudet käytäntöjen muuttamiseksi työpaikalla, jotta tutkimustietoa voisi soveltaa. Joissain aiemmissakin tutkimuksissa tutkimustiedon hyödyntämistä estäväksi tekijäksi on todettu olevan työntekijöiden kokemus siitä, ettei heillä ole

riittävää auktoriteettiasemaa työpaikalla olevien käytäntöjen muuttamiseksi (Karlsson & Törnquist 2007, 222). Lisäksi vain hieman yli puolet vastaajista koki työpaikkojensa mahdollistavan jatkuvaan koulutukseen osallistumisen. Yhtenevetona voidaan todeta, että organisaatiot tuntuvan odottavan enemmän toimintaterapeuteilta näyttöön perustuvaa toimintaa, mutta eivät kuitenkaan sitä mahdollista samalla tasolla.

Suurimmaksi osaksi tutkimustiedon hyödyntämistä estävänä tekijänä ruotsalaiset toimintaterapeutit ovat kokeneet ajanpuutteen sekä tuen puutteen esimies- ja organisaatiotasolta (Karlsson & Törnqvist 2007, 226), ja tämän opinnäytetyön tulokset ovat yhteneväisiä tämän kanssa.

Kyselyyn vastanneista kolmasosa koki, että tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön. Mitä parempi vastaajan koulutus oli, sitä helpommaksi tutkimustiedon soveltaminen koettiin. Ympäristön sopimattomuus tutkimustiedon soveltamiseksi on havaittu myös aiemmissa tutkimuksissa tutkimustiedon hyödyntämistä estäväksi tekijäksi (Fänge & Dahlin Ivanoff 2009, 45). Vaikka kyselyn vastaajat eivät kokeneetkaan tutkimustiedon soveltamista käytäntöön helpoksi, he silti sovelsivat sitä käytäntöön.

Suurimmat haasteet (vastaajista suurin osa eri mieltä väittämien kanssa) *pidempään työelämässä olleilla* (1970-1990 –luvuilla valmistuneet) vaikuttivat olevan seuraavat asiat: he eivät osanneet tulkita tilastollisia taulukoita tai arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta, tutkimusten saatavuus oli haastavaa, tutkijana toimimista ei koettu kiinnostavana, heillä oli ajanpuutetta työajalla tutkimusartikkelien lukemiseen ja muuhun tutkimukselliseen toimintaan liittyen, työpaikan välineitä ja tiloja ei koettu tukevan tutkimustiedon hyödyntämistä ja heidän työpaikoillaan ei tehty tutkimusta. *Hiljattain valmistuneilla* suurimpia haasteita oli se, etteivät he olleet päässeet työelämässään mukaan tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekoon, tutkimusten saatavuus koettiin haasteelliseksi ja heilläkin oli ajanpuutetta työajalla tutkimusartikkelien lukemiseen ja muuhun tutkimukselliseen toimintaan liittyen. Lisäksi heidän työpaikoillaan ei tehty tutkimusta eikä heillä työpaikkojensa puolesta ollut pääsyä tietokantoihin ja tutkimustuloksiin.

Opistotason koulutuksen käyneiden suurimmat haasteet vaikuttivat olevan tutkimuksellisen toiminnan puute työelämässä, taulukoiden tulkitsemisen ja tutkimusten laadun ja luotettavuuden arvioinnin vaikeudet, tutkimusten vaikea saatavuus, tutkijana toimimista ei koettu kiinnostavana, ajanpuute työajalla tutkimusartikkelien lukemiseen ja muuhun tutkimukselliseen toimintaan, työpaikan tilojen ja välineiden ei koettu tukevan tutkimustiedon hyödyntämistä ja se ettei työpaikoilla tehty tutkimusta. *Amk-tason koulutuksen* käyneillä haasteina oli se etteivät hekään olleet päässeet työelämässä mukaan tutkimukselliseen toimintaan, tutkimusten saatavuus koettiin vaikeaksi, tutkijana toimimista ei koettu kiinnostavana, heillä oli ajanpuutetta työajalla tutkimusartikkelien lukemiseen ja muuhun tutkimukselliseen toimintaan ja ettei työpaikoilla tehty tutkimusta. *Korkeamman koulutuksen (Yamk, maisteri)* käyneillä haasteita vaikutti olevan muita vähemmän. Haasteiksi heillä nousi ajanpuute työajalla tutkimusartikkelien lukemiseen ja muuhun tutkimukselliseen toimintaan (maisteri) ja se ettei työpaikan johdon koettu sitoutuneeksi näyttöön perustuvaan käytäntöön (Yamk).

7.5 Kehitysehdotukset

Kehitysehdotuksissa esitellään keinoja, joilla Toimintaterapeuttiliitto voi edistää tutkimuksen hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työssä. Lisäksi kapaleessa esitellään keinoja, joilla Toimintaterapeuttiliitto voi edistää jäseniensä SJOT – julkaisun hyödyntämistä käytännön työn tukena. Ehdotukset eivät ole aika- tai tärkeysjärjestyksessä; kehitysehdotusten priorisointi jää Toimintaterapeuttiliiton tehtäväksi tulevaisuudessa. Ehdotukset perustuvat opinnäytetyön kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien ehdotuksiin sekä tutkimustietoon asiasta.

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto tekisi *strategisen suunnitelman* toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan kasvattamiseen. Esimerkiksi Ruotsin Toimintaterapeuttiliiton strategiassa (2009-2015) tutkimuksellinen toiminta on otettu huomioon (Occupational therapy – the future) strategiatasolla.

- Toimintaterapia-alan tutkimustieto tulisi vähintään huomioida viestintästrategiassa, esimerkiksi tekemällä sille oma viestintäsuunnitelma. Viestintäsuunnitelman avulla olisi mahdollista vaikuttaa päätöksentekijöihin ja sidosryhmiin entistä paremmin sekä luoda mahdollisesti uusia yhteistyöverkostoja.
 - o Esimerkiksi Internet-sivujen ajankohtaista – osiossa voisi tiedottaa SJOTin uusimmista artikkeleista ja muista suomessa tehdyistä tutkimuksista ja hankkeista, missä toimintaterapeutit ovat olleet mukana. Jäsenistö voisi lähettää liiton edustajalle itse linkkejä näihin, joka sitten vain tekisi niistä noston ajankohtaista – osioon.
 - o Toimintaterapiasta tiedottaminen myös uusille työaloille, jotta toimintaterapeuttien työmahdollisuudet lisääntyisivät
 - o Toimintaterapian tekeminen näkyväksi Sote – uudistuksen alla
- Selvittää ja mainostaa jäsenille mahdollisuuksia yhteistyöprojekteihin tutkimustoimintaan liittyen
- Pohjoismaiset Toimintaterapeuttiliitot olisi hyvä huomioida tutkimustiedon viestintäsuunnitelmassa.
- Kuntoutusalan Asiantuntijat ry:n hyödyntäminen toimintaterapia-alan tutkimustiedon viestinnässä
- Yhteistyön tiivistäminen oppilaitosten kanssa, esimerkiksi toimintaterapeuttiopiskelijoiden projektiopintoja voisi hyödyntää tiedon tuottamisessa
- Toimintaterapeuttien verkostoinnin lisääminen: TOI – päivät, tutkimuksellisen verkostoinnin lisääminen myös Internetissä

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto huomioi *koulutuspoliittisessa* strategiassa toimintaterapeuttien tutkimustaitojen parantamisen. Kyselyyn vastanneiden toimintaterapeuttien tutkimustaidoissa oli kehittämistä, joskin korkeampi koulutus vaikutti parantavan tutkimukseen liittyviä taitoja.

- Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto ottaa kantaa yliopisto- ja Yamk – tason koulutusten puuttumisesta toimintaterapian alalta
- Järjestämällä toimintaterapeuteille täydennyskoulutusta tutkimustaitoihin liittyen, jotta toimintaterapian vaikuttavuuden arviointi ja näyttöön perustuvuus toteutuisi entistä paremmin käytännön työssä.
 - o Esimerkiksi TOI -päivien yhteydessä voisi olla koulutusta workshoppien muodossa näyttöön perustuvasta käytännöstä, tai tiedotusta ja hyvistä käytänteistä kertomista (käytännön esimerkkejä)
- Koulutuksissa olisi hyvä huomioida niiden helppo saatavuus, esimerkiksi Webinaarit voisivat olla hyvä vaihtoehto, tai Internetissä olevat workshopit.
- Koulutuksia voisi tarjota sekä työpäivän aikana, että työajan ulkopuolella (jos työnantaja ei mahdollista työajalla kouluttautumista tai se ei muutoin ole mahdollista)

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto *mahdollistaa jäseniensä pääsyn laadukkaaseen tutkimustietoon*

- Mahdollistamalla SJOT – julkaisun käytön jäsenilleen jatkossakin
 - o Toimintaterapeuttilehdessä olisi hyvä jatkossakin julkaista suomenkielisiä referaatteja joistain SJOTin artikkeleista. Referaatteja voisi julkaista myös englanniksi kielitaidon ja tutkimusanaston ylläpitämiseksi ja lähemmäs tuomiseksi
 - o Toimintaterapeutti-lehdessä voisi olla käytännön esimerkkejä siitä, miten SJOTin artikkeleita on hyödynnetty (työelämälähtöisessä kehittämistyössä)
 - o Tiedottamalla SJOTin uusista artikkeleista jatkossakin sähköpostitse (suoran linkin kera)
 - o Tekemällä selkeät ja helpot ohjeet julkaisuun pääsemiseksi
 - o Käyttökoulutus SJOT – julkaisun käyttämiseksi esimerkiksi Webinaarin muodossa

- Järjestämällä lukijakilpailu SJOTin artikkeleihin liittyen, esimerkiksi kysymällä lukijoilta miten he ovat hyödyntäneet SJOTin artikkeleita
- Nettisivujen ajankohtaista osiossa voisi olla maininta SJOTin uusimmista artikkeleista, josta saisi linkin Facebookiin, jolloin muistutus tulisi myös toiseen mediaan helposti
- Tarjoamalla eri tilaisuuksissa mahdollisuus tutustua SJOT – julkaisuun myös paperiversiona
- Järjestämällä kirjallisuuspiirin esimerkiksi Webinaari – muotoisena liittyen SJOTin artikkeleihin
- SJOT – mittarin avulla on mahdollista jatkossakin mitata Toimintaterapeuttiliiton jäsenien kokemuksia SJOT – julkaisuun liittyen
- Tarjoamalla Kuntoutus – lehden jonkin numeron joululahjana jäsenille. Lehdessä olisi hyvä olla toimintaterapeuteille ajankohtaista tai hyödyllistä tutkimustietoa.
- Tekemällä ohjeet miten toimintaterapeuteille sopivia tietokantoja voi hankkia, joita jäsenet voivat markkinoida omilla työpaikoillaan. Toimintaterapeuttiliitto voisi yrittää neuvotella alennuksia tietokantojen käyttöön jäsenilleen.

Ehdotetaan, että *Toimintaterapeutti – lehteä* hyödynnetään jatkossakin siltana tutkimustietoon.

- Toimintaterapeutti – lehdessä voisi olla ”ulkomaankirjeenvaihtaja”, joka esittelisi ulkomaisia tutkimuksia (myös muista julkaisuista kuin SJOT)
- Toimintaterapeuttiopiskelijoiden tuottamia artikkeleita enemmän: esim. artikkeleita vaihdoista, pienistä tutkimuksista joita tehty projektien yhteydessä. Toimintaterapeuttiliitto voisi myös tilata oppilaitoksilta (opiskelijoilta) artikkeleita tietyistä aiheista.
- Toimintaterapeutti – lehden yhteyteen vuosittain liitteeksi ”tutkimuslehti”, jossa olisi yhteenvetoja ajankohtaisista tutkimuksista

- Julkaisemalla esteettömiä artikkeleita / selkokielistä palstaa tutkimustietoon liittyen. Esteettömiä / selkokielistä artikkeleita voisi hyödyntää paremmin myös asiakkaiden kanssa keskustellessa ja vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Esimerkiksi Norjan toimintaterapialehti on suunniteltu esteettömäksi (universal design).
- Julkaisemalla artikkelisarjan, joka kannustaisi ja opastaisi tutkimuksen tekoon arjen työssä

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliiton *aluetoimintaa* kehitetään niin, että se tukee toimintaterapeuttien tutkimustiedon käyttöä.

- Aluetoiminta olisi hyvä liittyä Toimintaterapeuttiliiton strategiaan (liittyen tutkimustietoon)
- Aluetoiminnassa olisi mahdollista opetella tutkimukseen liittyviä taitoja, esimerkiksi tiedon hakua ja tutkimustenlaadun arviointia
- Jotkut aluetapaamiset voisivat olla case -kokouksia liittyen näyttöön perustuviin käytäntöihin; Toimintaterapeuttiliitto voisi laatia esimerkki caset aluevastaaville, tai caset voisivat nousta esiin käytännön työstä

Muita kehitysehdotuksia:

- Bonuksen maksaminen jos artikkelin kirjoittaja saa artikkelin julkaistua valtalehdistä
- Teemapäivät liittyen tutkimustietoon (esimerkiksi TOI päivänä)
- Tutkimusprojektien tekeminen itse esimerkiksi muodostamalla työryhmiä, joiden tavoitteena tuottaa tutkimustietoa
- Strukturoitujen menetelmien kehittäminen ja kouluttaminen, tai toimintaterapeuttien julkaisutoiminnan tukeminen jotta tutkittuja menetelmiä saadaan enemmän käytännön työhön
 - o Tietoteknisten sovellusten kartoittaminen ja mahdollisesti kehittämisen tukeminen tutkimustiedon hyödyntämisen suhteen

- Opintoretki ulkomaille tutustumaan toimintaterapia-alan tutkimuksen tekemiseen
- Tarjoamalla jäsenilleen mahdollisuuksia yhteistyöhön kansainvälisissä lehdissä ja julkaisuissa
- Mentoroinnin mahdollistaminen; mentoroinnin avulla voisi saada tukea siihen, miten ottaa tutkittua tietoa käyttöön työelämässä. Asiaa voisi nostaa esille tapahtumissa, mediassa tai Toimintaterapeutti – lehdessä. Myös aluetoimintaa voisi hyödyntää mentoroinnin mahdollistamisessa.
- Toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan mahdollistaminen nykyistä paremmin työajalla

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Validiteetilla (pätevyys) tarkoitetaan tutkimusmenetelmän tai mittarin kykyä mitata sitä mitä on tarkoitus mitata. Siihen liittyy se, miten tutkittavat ovat ymmärtäneet esimerkiksi kyselylomakkeen kysymykset. Mittarin kysymysten tulisi kattaa tutkimusongelma kokonaisuudessaan. Validiteettiin liittyy myös käsitteiden ja perusjoukon tarkka määrittely. (Vilkkä 2005, 161.) Kyselylomakkeen kysymykset perustuivat opinnäytetyön tutkimusongelmiin ja luotuun ohjelmateoriaan, ja niiden muodostamisessa hyödynnettiin aikaisempia kyselyitä joita aiheeseen liittyen on tehty. Kysymykset pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeiksi ja ymmärrettäviksi, jottei väärinymmärrykselle jäisi tilaa ja kyselylomakkeesta tehtiin useita versioita ennen lopulliseen versioon päätymistä. Lisäksi kysymyksien aiheita oli hieman avattu joidenkin otsikoiden alle, jotta toimintaterapeutit ymmärtäisivät käsitteistön samalla tavalla. Kyselylomake muodostettiin aluksi Word-ohjelmalla, eikä osaa siihen tehdyistä kysymyksistä voitu käyttää sellaisenaan Webropol-ohjelman ominaisuuksien vuoksi. Näin ollen joitain kysymyksiä SJOT-mittarin osiossa jouduttiin vaihtamaan, mutta jälkikäteen ajatellen näin saatiin vastauksia luokiteltua aikaisempaa suunnitelmaa paremmin. Lisäksi kyselylomake testattiin ennen käyttöä tutkijan omasta toimesta, yhteistyökumppaneiden ja ohjaavan opettajan sekä opiskelijakollegoiden toimesta. Opinnäytetyöntekijän näkökulmasta kyselylomakkeella saatiin mitattua sitä mitä oli tarkoituskin.

Reliabiliteetilla (luotettavuus) tarkoitetaan tulosten tarkkuutta, eli mittauksen tulee antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Lisäksi mittausten tulee olla toistettavia, eli eri tutkijoiden tulee saada yhtenäiset tulokset samojen henkilöiden kohdalla. (Vilkkä 2005, 161.) Vaikka valmiin ja jo tutkitun mittarin käyttö olisi lisännyt mittarin luotettavuutta, tässä opinnäytetyössä ei voitu suoraan käyttää valmista mittaria, koska se ei olisi vastannut tutkimuskysymyksiin. Kyselylomakkeen avulla saatiin tarkkaa tietoa tutkimusongelmiin ja teoreettiseen viitekehykseen

liittyen. Koska kysely tehtiin Internet-kyselynä kaikille täsmälleen samanlaisena, voidaan mittarin ajatella ollen toistettavan.

Kyselylomakkeen ristiintaulukoitavista mittareista laskettiin Cronbachin alpha – kertoimet – eli lomakkeen omista osioista luotiin summanmuuttujat. Oman toiminnan osion alpha – kerroin oli 0,871, omien taitojen ja asenteiden 0,865 ja organisaationäkökulman kerroin 0,867. Kertoimien tulokset ovat hyviä, joten mittareiden voidaan todeta olleen reliabeleja.

Reliabiliteettiin liittyy aikaan ja paikkaan sitoutuneisuus, eli tutkimustuloksia ei tule yleistää niiden pätevyysalueiden ulkopuolelle – esimerkiksi toiseen yhteiskuntaan (Vilkkä 2005, 161). Aikaisemmin toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä ei ole tutkittu suomalaisesta viitekehuksesta. Vaikka tuloksissa ollaan pohdittu niiden yhteneväisyyttä ja eroavaisuuksia aikaisempiin toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyviin tutkimuksiin, ei tuloksia voida kuitenkaan suoraan verrata keskenään.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteerinä voidaan pitää tutkijaa ja hänen rehellisyyttään; tutkijan tulee arvioida rehellisesti kaikkia tekemiään valintoja ja perustella miten ja miksi hän on tehnyt eri ratkaisuja (Vilkkä 2005, 159). Opinnäytetyön eteneminen ja käytetyt menetelmät on pyritty kuvamaan mahdollisimman tarkasti kappaleessa 5.

Laadullisessa tutkimuksessa toistettavuus asettaa haasteita, sillä käytännössä laadullisia tutkimuksia ei voida koskaan toistaa samanlaisena sen ainutkertaisuuden vuoksi. Esimerkiksi eri tutkijat voivat päätyä eri tuloksiin tutkimusaineistoa luokitellessa ja analysoitaessa, riippuen tutkijoiden kokemuksesta ja teoreettisesta perehtyneisyydestä. (Vilkkä 2005, 159.) Vaikka Internet –kyselyn voisikin toistaa täsmälleen samanlaisena, on ajallinen muutos kuitenkin tapahtunut. Teemahaastattelua ei voida sellaisenaan uudelleen toistaa, tosin se ei liene tarkoituksenmukaistakaan. Lisäksi on mahdollista, että eri tutkijat voisivat muodostaa hieman erilaisen teoreettisen viitekehysten kuin mitä tässä opinnäytetyössä on. Myös avointen vastausten analyysivaihe voisi olla erilainen eri tutkijoilla.

Taulukot ja kuviot kertovat aina tutkijan tulkinnasta tulosten suhteen, ja niiden tarkoitus ei ole korvata tekstiä vaan pikemminkin havainnollistaa sitä (Vilkka 2005, 169). Tässä opinnäytetyössä taulukoita (havaintomatriisit) on käytetty paljon tilastollisten tulosten esittämisessä, mutta niitä on avattu ja analysoitu myös sanallisesti. Esimerkiksi pylväskuviot olisivat voineet olla havainnollisempia, mutta tiedon runsauden vuoksi päädyttiin käyttämään enemmän taulukkomalleja. Kuvioiden avulla on pyritty taas esimerkiksi korostamaan laadullisista aineistoista löytyneitä teemoja, joita on lisäksi avattu sanallisesti tekstissä.

Tilasto-ohjelmien käyttö vaatii melko laajoja tilastomatematiikan taitoja (Vilkka 2005, 94), joita ei voida sanoa opinnäytetyöntekijällä olevan. Tutkija sai ohjautua kysely- (Webropol) ja tilasto-ohjelman (SPSS) käyttöön, jotta niitä käytettäisiin luotettavasti. Tilasto-ohjelman käytön voidaankin ajatella olleen haastavinta opinnäytetyöntekijän omasta näkökulmasta. Ohjelmiin kuitenkin perehdyttiin kunnolla ja tutkija pyrki toimimaan mahdollisimman virheettömästi niitä käyttäessään. Kuitenkin on mahdollista, että opinnäytetyöntekijän tilastollisten menetelmien kokemattomuudesta johtuen tuloksista on voinut jäädä huomioimatta joitain asioita.

Vastauskatoa esiintyy aina tutkimuksissa; yleisesti vastauskadon suuruusluokka on 30 % otoksesta (Pahkinen 2012, 15). Tässä opinnäytetyössä vastauskato oli kuitenkin huomattavasti suurempi; 186 / 2094 eli vain 4,5 % vastasi kyselyyn. Näin ollen vastauskato on 95,5 % suuruinen. Jotta vastauskato olisi ollut yleisellä tasolla, olisi vastauksia pitänyt tulla yli 1400 – mitä määrää ei toki edes alun perin odotettu. Muutoinkin vastausten määrää oli vaikea arvioida etukäteen, sillä samankaltaista kyselyä ei ole aiemmin toteutettu suomalaisille toimintaterapeuteille. Kysely toteutettiin syyskuussa, joten kesälomat eivät selitä suurta vastauskatoa. Aihe on tärkeä toimintaterapia-alalle, mutta kysymykseksi jää onko se tärkeä suomalaisille toimintaterapeuteille – tämän opinnäytetyön perusteella voisi jopa olettaa että ei ole. Toisaalta kyselyyn vastanneet toimintaterapeutit raportoivat suuressa määrin ajanpuutteesta, joka tosin voi selittää osaltaan vastausten vähäisyyttä; toimintaterapeuteilla ei ehkä ole ollut aikaa vastata

kyselyyn. Kysely saatettiin kokea liian pitkäksi tai vastaaminen muuten hankalaksi – varsinkin jos aihe ei ollut vastaajalle tuttu.

8.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusetiikkaan liittyy hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen, eli tutkijoiden tulee noudattaa eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Tiedonhankinnan tulee kohdistua oman alan tieteelliseen kirjallisuuteen ja muihin asianmukaisiin julkaisuihin ja omaa tutkimusta tulee analysoida. Tutkijan tulee myös olla rehellinen, huolellinen ja tarkka tutkimustyössä ja tulosten esittämisessä. (Vilkkä 2005, 29–30.) Tässä opinnäytetyössä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmillä saatiin sitä tietoa mitä oli tarve saada. Teoreettisen viitekehyksen muodostamisessa on käytetty asianmukaisia lähteitä, jotka perustuvat toimintaterapia-alan tutkittuun tietoon. Opinnäytetyön joka vaiheessa opinnäytetyöntekijä on analysoinut tekemiään valintoja ja ne on pyritty kuvaamaan tekstissä mahdollisimman tarkasti. Tulosten esittämisessä on oltu rehellisiä – mutta on huomioitava, että joku muu tutkija voisi päätyä aineistosta erilaisiin tuloksiin. Opinnäytetyössä on kuitenkin pyritty esittämään kaikki tehdyt valinnat ja tulokset mahdollisimman huolellisesti.

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkimus tulee suunnitella huolellisesti ja sen toteutuksen ja raportoinnin tulee olla laadukasta (Vilkkä 2005, 32). Opinnäytetyön tekemistä ohjasi opinnäytetyösuunnitelma, joka laadittiin huolellisesti ja yhteistyössä opinnäytetyön tilaajan kanssa. Opinnäytetyön raportoinnissa ollaan pyritty laadukkuuteen esimerkiksi pyrkimällä tutkimukselliseen kirjaamiseen.

Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu avoimuus ja kontrolloitavuus. Avoimuudella tarkoitetaan esimerkiksi rahoittajista ja salassapitovelvollisuuksista ilmoittamista. Tutkittavia ja toimeksiantajia tulee aina kunnioittaa. (Vilkkä 2005, 33.) Tässä opinnäytetyössä on avoimesti kerrottu opinnäytetyön toimeksiantajasta. Opinnäytetyösuunnitelmavaiheessa sovittiin salassa pidettävistä asioista sovittavan myöhemmässä vaiheessa, mutta siihen ei nähty lopulta tarvetta. Opinnäyte-

työssä on pyritty kunnioittamaan opinnäytetyön tilaajaa sekä kyselylomakkeeseen vastanneita.

Kun tutkitaan eri ammatillista toimintaa, tutkimusta tulee ensisijaisesti ohjata käytännön hyöty (Vilkkä 2005, 34). Tässä opinnäytetyössä tuotettiin uutta tietoa, mutta tarkoituksena oli kehittää käytännön toimintaa. Opinnäytetyössä laadittiin kehitysehdotuksia, joilla on mahdollisuus muuttaa käytännön toimintaa ja näin ollen tuottaa käytännön hyötyä. Tämä jää kuitenkin opinnäytetyön jälkeen tehtäväksi, eikä kehittämisehdotusten toteutumista arvioida tässä opinnäytetyössä.

Tutkimusetiikan mukaisesti tulee pohtia tutkimustulosten omistajuutta. Lisäksi tulee pohtia tutkimusaineiston säilyttämistä ja varmistaa etteivät ne joudu väärin käsiin. Kuitenkin tutkimuksen lukijoilla tulisi olla mahdollisuus tutkimusaineistoon tutustumiseen – vaikka se harvoin on mahdollista käytännössä. (Vilkkä 2005, 34.) Opinnäytetyöntekijä omistaa oikeudet opinnäytetyöhön, kuten myös opinnäytetyön tilaaja. Opinnäytetyön tilaajan on mahdollista hyödyntää opinnäytetyössä kehitettyjä menetelmiä myös tulevaisuudessa. Myös opinnäytetyöntekijällä on oikeus hyödyntää opinnäytetyötä tulevaisuudessa esimerkiksi kirjoittamalla artikkeli tutkimustuloksista. Tulokset ovat jatkossa nähtävissä ja hyödynnettävissä opinnäytetyöstä ja opinnäytetyön julkaisun jälkeen tutkimusaineisto tuhoaan.

Luottamuksellisuus tarkoittaa sitä, ettei tuloksista ole löydettävissä henkilöön liittyviä tietoja (Virtanen 2007, 55). Opinnäytetyön kysely pyrittiin rakentamaan siten, etteivät vastaajat ole tunnistettavissa vastauksista. Tästä syystä esimerkiksi toimintaterapeuttien maantieteellistä sijaintia ei kysytty ja kysely täytettiin täysin anonyymisti. Toimintaterapeuttiliiton edustajien anonymiteettia taas on mahdoton pitää salassa, sillä on yleisesti tunnettua ettei toimivat Toimintaterapeuttiliiton luottamustoimissa. Toisaalta tässä tapauksessa Toimintaterapeuttiliiton edustajien anonymiteetin suojelemista ei nähdä oleellisena, sillä oli tärkeää saada tietoa juuri tietyiltä henkilöiltä.

8.3 Pohdinta opinnäytetyöprosessista ja jatkosuositukset

Suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämistä ei ole aiemmin tutkittu, ja Toimintaterapeuttiliitto koki tärkeäksi jäseniensä tutkimustiedon kar-toittamisen ja kehittämisen. Opinnäytetyön kyselyyn vastasi 186 toimintatera-peuttia, mikä oli melko pieni osuus (4,5 %) Toimintaterapeuttiliiton työelämässä olevista jäsenistä. Kaikki vastaajat olivat naisia, ja suurin osa kyselyyn vastan-neista oli valmistunut 2000 – luvun jälkeen. Tämä herättikin pohdintaa; kokevat-ko vain 2000 – luvun jälkeen valmistuneet toimintaterapeutit tutkimustiedon tär-keäksi – vai oliko kyseessä ajanpuute? Toki on mahdollista, että kyselylomake koettiin liian laajaksi, vaikka se yritettiin tehdä mahdollisimman nopeasti täy-tettäväksi valmiita vastausvaihtoehtoja hyödyntämällä. Kyselylomakkeen laa-juuden voi kuitenkin nähdä lopulta hyvänä asiana, sillä sen avulla kyselyyn vas-tanneilta toimintaterapeuteilta saatiin hyvin kattavasti vastauksia opinnäytetyön aiheeseen liittyen.

44 % opinnäytetyön kyselyyn vastanneista oli tilannut SJOT – julkaisun Toimin-taterapeuttiliiton jäsenetuna. Toimintaterapeuttiliiton jäsenistöstä jäsenedun on kuitenkin vain tilannut noin 10 %. Mahdollisesti ne ketkä ovat jäsenedun itsel-leen tilanneet, ovat yleisesti ottaen kiinnostuneempia tutkimustiedosta ja näyt-töön perustuvasta käytännöstä – ja näin ollen vastasivat muita helpommin opin-näytetyön kyselyyn. Yhteensä 60 % vastaajista oli lukenut SJOT – julkaisua joko tilaamalla sen jäsenetuna tai muuta kautta, mitä voidaan pitää melko kor-keana määränä. On vaikea sanoa tämän opinnäytetyön perusteella, että kuinka moni Toimintaterapeuttiliiton jäsenistä on lukenut SJOT – julkaisua, vaikkei olisi sitä jäseneduksi tilannutkaan.

Arviointitietoa kerätessä on usein hyödyllistä yhdistää erilaisia tiedonhankinta-menetelmiä, koska se antaa arvioitavasta kohteesta laajemman kuvan (Virtanen 2007, 156). Tässä opinnäytetyössä yhdisteltiin sekä määrällisiä että laadullisia tiedonkeruumenetelmiä, joka mahdollisti tiedon saannin sekä laajasti että syväl-lisesti.

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltiin koulutustason ja valmistumisvuoden vaikutusta toimintaterapeuttien tutkimukseen liittyviin asenteisiin ja taitoihin. Olisi ollut myös mielenkiintoista analysoida miten koulutustaso tai valmistumisvuosi vaikuttaa siihen, mistä lähteistä tutkittua tietoa etsitään – se ei kuitenkaan ollut ajallisesti mahdollista tämän opinnäytetyön puitteissa. Lisäksi olisi ollut mielenkiintoista tarkastella sitä, mitkä olivat parhaat keinot tutkitun tiedon hankkimiseksi valmistumisvuoden ja koulutustason näkökulmasta. Tässä opinnäytetyössä ei myöskään vertailtu eri työskentelysektorilla työskenteleviä toimintaterapeutteja keskenään, mikä voisi jatkossa olla mielenkiintoista. Esimerkiksi eri tutkimukset ovat osoittaneet, että psykiatrisessa kontekstissa toimivat toimintaterapeutit käyttävät tutkimustietoa ja / tai teoreettisia viitekehyksiä muita vähemmän (mm. Wook Lee, Taylor, Kielhofner & Fisher 2008, 107).

Jatkossa voisi olla hyvä kartoittaa toimintaterapeuttiopiskelijoiden asenteita ja taitoja tutkimustietoon liittyen. Yrittäjät voisi huomioida jatkossa erillisellä tutkimuksella, sillä tässä tutkimuksessa organisaationäkökulman osiota osa yrittäjistä ei kokenut itselleen soveltuvaksi. Myös työelämässä oleville toimintaterapeuteille voisi tehdä jatkotutkimuksen joidenkin vuosien päästä samasta aiheesta, jotta nähtäisiin onko asiassa tapahtunut muutosta.

LÄHTEET

- Anttila, P. 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Tampere: Akatiimi Oy.
- Bennet, S. & Bennet, J. W. 2000. The process of evidence-based practice in occupational therapy: Informing clinical decisions. *Australian Occupational Therapy Journal*. Vol 47, 171-180.
- Clark, F., Park, D. & Burke, J. 2013. Dissemination: Bringing Translational Research to Completion. *American Journal of Occupational Therapy*. 67(2): 185-193.
- College of Occupational Therapists 2007. Building the evidence for occupational therapy: Priorities for research. Viitattu 3.7.2015: <https://lancashirecare.files.wordpress.com/2008/07/2008-building-the-evidence-for-occupational-therapy.pdf>
- Elomaa, L. & Mikkola, H. 2010. Näytön jäljillä. Tiedonhaku näyttöön perustuvassa hoitotyössä. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 12. 5. uudistettu painos.
- Eriksson, C., Tham, K. & Guidetti, S. 2013. Occupational therapists' experiences in integrating a new intervention in collaboration with a researcher. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. Vol 20, No 4, 253-263.
- Fänge, A. & Dahlin Ivanoff, S. 2009. Integrating research into practice: A challenge for local authority occupational therapy. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. Vol 16, No 1, 40-48.
- Hackett, K., Newton, J., Rapley, T., Deane, K., Deary, V & Ng, W.-F. 2014. Systematic reviews of occupational therapy interventions: summarizing research evidence and highlighting the gaps. *British Journal of Occupational Therapy*. Vol 77, No 9, 479-482.
- Hautala, T., Hämäläinen, T., Mäkelä, L. & Rusi-Pyykönen, M. 2011. Toiminnan voimaa. Toimintaterapia käytännössä. Helsinki: Edita.
- Holmberg, K. 2015a. Pääkirjoitus. Suomi toimintaterapia-alan koulutuksen mallimaaksi. *Toimintaterapeutti*. 1/ 2015: 3.
- Holmberg, K. 2015b. Kysymyksiä ja vastauksia Kuntoutusalan Asiantuntijat ry:n perustamisesta. Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry. Viitattu 1.12.2015. Saatavilla pdf-muodossa osoitteesta: http://toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/1050/kysymyksiä_ja_vastauksia.pdf
- Informa Healthcare 2013. Publishers report. (Julkaisematon lähde.)
- Jyväskylän yliopisto 2006. JY luopumassa toimintaterapian koulutuksesta. Viitattu 4.6.2015. <https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2006/05/tiedote-2009-10-01-20-15-25-074307>
- Karlsson, U. & Törnqvist, K. 2007. What do Swedish occupational therapists feel about research? A survey of perceptions, attitudes, intentions, and engagement. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. Vol 14, No 4, 221-229.
- Kivipelto, M. 2008. Osallistava ja valtaistava arviointi Johdatus periaatteisiin ja käytäntöihin. *Stakesin työpapereita* 17. Helsinki: Stakes.
- Korteniemi, P. & Borg, P. 2008. Kohti näyttöön perustuvaa ammatillista käytäntöä? *Työpapereita* 23/2008. Helsinki: Stakes.
- Kristensen, H., Borg, T. & Hounsgaard, L. 2012. Aspects affecting occupational therapists' reasoning when implementing research-based evidence in stroke rehabilitation. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. Vol 19, No 2, 118-131.

Lou, J. & Durando, P. 2014. Asking Clinical Questions and Searching for the Evidence. Teoksessa: Law, M. & MacDermid, J. (toim.) 2014. Evidence-Based Rehabilitation. A Guide to Practice. USA: SLACK Incorporated.

Lyons, C., Casey, J., Brown, T., Tseng, M. & McDonald, R. 2010. Research knowledge, attitudes, practices and barriers among paediatric occupational therapists in the United Kingdom. *British Journal of Occupational Therapy*. Vol 73, No 5, 200-209.

Lyons, C., Brown, T., Tseng, M.H., Casey, J. & McDonald, R. 2011. Evidence-based practice and research utilization: Perceived research knowledge, attitudes, practices and barriers among Australian paediatric occupational therapists. *Australian Occupational Therapy Journal* Vol 58, No 3, 178-186.

McCluskey, A., Bennett, S., Hoffmann, T. & Tooth, L. 2010. OTseeker helps library and allied health professionals to find quality evidence efficiently. *Health Information & Libraries Journal*. Vol 27, No 2, 106-113.

MacDermid, J. & Law, M. 2014. Evaluating the Evidence. Teoksessa: Law, M. & MacDermid, J. (toim.) 2014. Evidence-Based Rehabilitation. A Guide to Practice. USA: SLACK Incorporated.

Paltamaa, J., Karhula, M., Suomela-Markkanen, T. & Autti-Rämö, I. 2011. Hyvän kuntoutuskäytännön perusta. Käytännön tutkimustiedon analyysistä suosituksiin vaikeavammaisten kuntoutuksen kehittämishankkeessa. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

ResearchGate 2015. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy Impact Factor & Information*. Viitattu 2.12.2015. <http://www.researchgate.net/journal/1103-8128-Scandinavian-Journal-of-Occupational-Therapy>

Robson, C. 2001. Käytännön arvioinnin perusteet. Opas evaluaation tekijöille ja tilaajille. Tampere: Tammi.

Räsänen, P. 2005. Havaintojen mittaus ja aineiston jäsentämisen metodologia. Teoksessa: Räsänen, P., Anttila, A.-H. & Melin, H. (toim.) 2005. Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaali-tutkimuksen lähtökohdat ja valinnat. Juva: PS-kustannus.

Samuelsson, K. & Wressle, E. 2014. Turning evidence into practice: Barriers to research use among occupational therapists. *British Journal of Occupational Therapy*. Vo 78, No 3, 175-181.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 4.6.2015. http://stm.fi/neuvottelukunnat/terveydenhuollon_palveluvalikoimaneuvosto

Steultjens, E., Dekker, J., Bouter, L., Leemrijse, C. & van den Ende, C. 2005. Evidence of the efficacy of occupational therapy in different conditions: an overview of systematic reviews. *Clinical Rehabilitation*. Vol 19, No 3, 247-254.

Strandberg, E., Eldh, A. C., Forsman, H., Rudman, A., Gustafsson, P. & Wallin, L. 2014. The Concept of Research Utilization as Understood by Swedish Nurses: Demarcations of Instrumental, Conceptual, and Persuasive Research Utilization. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*. Vol 11, No 1, 55-64.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2010. Hyvät arviointikäytännöt suomalaisessa toimintaterapiassa. Arvioinnin lähtökohdat ja suositukset.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2011. Toimintaterapeuttien ammattieettiset työohjeet.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2015a. Vahva TOlmija 2015 – strategia. (Power point esitys, julkaisematon lähde.)

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2015b. SJOT Markkinointi. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. Toimintaterapeuttiliitto TOI. (Power point esitys, julkaisematon lähde.)

Thomas, A. & Law, M. 2014. Evidence-based practice supports among Canadian occupational therapists. Enquête sur les mécanismes de soutien de la pratique fondée sur les données probantes offerts aux ergothérapeutes canadiens. Canadian Journal of Occupational therapy. Vol 81, No 2, 79-92.

Upton, D., Stephens, D., Williams, B. & Scurlock-Evans, L. 2014. Occupational therapists' attitudes, knowledge, and implementation of evidence-based practice: a systematic review of published research. British Journal of Occupational Therapy. Vol 77, No 1, 24-37.

Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalla. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Virtanen, P. 2007. Arviointi. Arviointitiedon luonne, tuottaminen ja hyödyntäminen. Helsinki: Edita.

White, E., Hampson, H., Gardiner, L, Motion, N. & Broomhall, K. 2013. A review of occupational therapy research and development activity in Scotland, Northern Ireland and Wales. British Journal of Occupational Therapy. Vol 76, No 1, 2-8.

Wook Lee, S., Taylor, R., Kielhofner, G. & Fisher, G. 2008. Theory Use in Practice: A National Survey of Therapists Who Use the Model of Human Occupation. The American Journal of Occupational Therapy. Vol 62, No 1, 106-117.

Wressle, E. & Samuelsson, K. 2014. The self-reported use of research in clinical practice: A survey of occupational therapists in Sweden. Scandinavian Journal of Occupational Therapy. Early online: 1-9.

INTERNET-KYSELY TOIMINTATERAPEUTEILLE

KYSELY LIITTYEN SUOMALAISTEN TOIMINTATERAPEUTTIIEN TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMISEEN

Suomen Toimintaterapeuttiliiton ammattieettisten ohjeiden mukaan toimintaterapia perustuu "vakiintuneeseen sekä hyväksytyyn näyttöön perustuvaan käytäntöön sekä tutkimustietoon". Näyttöön perustuva käytäntö toimintaterapiassa on monitahoinen prosessi, johon liittyy tutkimustieto, asiakkaiden näkemykset ja asiakaslähtöinen lähestymistapa, erilaiset vaikuttavuusmittarit ja toimintaterapeutin kliininen päätöksentekokyky. Tutkimustiedon hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä missä määrin asiantuntijat käyttävät ajankohtaista tutkittua tietoa käytännön työssä.

Toimintaterapeuttien yhteiskunnallisen aseman säilyttämisen ja edistämisen näkökulmasta tieteellinen tutkimustieto ja sen käyttö ovat välttämättömiä - näyttöön perustuvan työtavan käyttöönotto on olennaista toimintaterapia-alan kehittämisen kannalta. Tutkimalla ammattiryhmän tutkitun tiedon hyödyntämistä voidaan saada selville kehittämistarpeita koko ammattiryhmän kehittämiseen liittyen.

TAUSTAMUUTTUJAT

1. Ikä

vuosina

2. Sukupuoli

- Nainen
 Mies

3. Toimintaterapeutiksi valmistumisvuosi

vuosilukuna

4. Nykyinen koulutustaso (korkein)

- Toimintaterapeutti (opistotaso)
 Toimintaterapeutti (Amk)
 Toimintaterapeutti (Yamk)
 Maisteri (mikä tieteenala?)
 Tohtori (mikä tieteenala?)
 Joku muu, mikä?

5. Millä sektorilla työskentelet?

- Julkisella sektorilla
 Yksityisellä sektorilla
 Kolmannella sektorilla (järjestössä, yhdistyksessä, säätiössä tms.)
 Yrittäjänä
 Opiskelen

6. Nimike, jolla työskentelet

- Toimintaterapeutti
 Vastaava toimintaterapeutti
 Ohjaaja
 Esimies
 Johtaja
 (Ammatillinen) opettaja
 Tutkija
 Muu

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Oma toiminta

Tutkimustiedon hyödyntämisessä toimintaterapeuttien omalla toiminnalla on merkitystä. Seuraavissa väittämässä kartoitetaan sinun toimiasi, jotka liittyvät tutkimustiedon hyödyntämiseen.

7. Oma toiminta

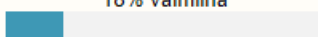
	1 olen täysin eri mieltä	2 olen eri mieltä	3 siltä väliltä	4 olen samaa mieltä	5 olen täysin samaa mieltä
Käyttämäni toimintaterapiainterventiot perustuvat tutkittuun tietoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Käyttämäni arviointimenetelmät perustuvat tutkittuun tietoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Sovellan tutkimustuloksia käytännön työhön.	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän tutkittua tietoa oman työni perustelemiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Haen tutkittua tietoa käytännön ongelman ratkaisuun työssäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Luen (ja arvioin) toimintaterapian tutkimusartikkeleita ajankohtaisen tiedon päivittämiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Kannustan toisia (esimerkiksi kollegat) lukemaan tutkimusartikkeleita.	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelen tutkimustuloksista kollegoideni kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelen tutkimustuloksista asiakkaideni kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐

Keskustelen tutkimustuloksista ja/tai esille nousseista muutostarpeista esimieheni kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerron työyhteisössäni toimintaterapiasta tieteelliseen tutkimukseen viitaten.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun säännöllisesti koulutuksiin ammattitaitoni ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on hyvä ammatillinen tukiverkosto, jonka kanssa voin keskustella ajankohtaisesta tutkimustiedosta.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen osallistunut tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen aikeissa osallistua tutkimukselliseen toimintaan tai tutkimuksen tekemiseen.	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

18% valmiina

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Omat taidot ja asenteet

Asenteiden on todettu vaikuttavan tutkimustiedon hyödyntämiseen ja sen lisäämiseen. Jotta näyttöön perustuva käytäntö tulisi osaksi päivittäistä ammatillista käytäntöä, vaatii se panostusta monelta taholta. Seuraavissa väittämässä kartoitetaan sinun kokemuksiasi ja ajatuksiasi tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen.

8. Omat taidot ja asenteet

	1 olen täysin eri mieltä	2 olen eri mieltä	3 siltä väliltä	4 olen samaa mieltä	5 olen täysin samaa mieltä
Minulla on hyvät tiedot ja taidot, jotta voin käyttää tutkittua tietoa työssäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan etsiä ajankohtaista ja tarpeellista tutkimustietoa.	☐	☐	☐	☐	☐
Kielitaitoni on riittävä, jotta voin lukea englanninkielisiä tutkimusartikkeleita.	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan tulkita tilastollisia taulukoita, joita esiintyy tutkimustuloksissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan arvioida tutkimusten laatua ja luotettavuutta.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen valmis kokeilemaan uusia ideoita työssäni tutkittuun tietoon perustuen.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimustiedon hyödyntäminen lisää ammatillista pätevyyttäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkittu tieto lisää ymmärtämystäni liittyen asiakkaisiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedonhankinta on keskeinen osa työtäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän tutkittua tietoa kun haluan kehittää käytännön työtä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut ja motivoitunut käyttämään tutkittua tietoa työssäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaani hyötyvät siitä, että työni perustuu tutkittuun tietoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkitun tiedon käyttö on tärkeä osa toimintaterapeutin työtä ja roolia.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkittu tieto on helposti sovellettavissa käytännön työhön.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimustulosten käyttöönotto vaatii usein olemassa olevien käytänteiden muuttamista.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkittu tieto on riittävän helposti saatavilla.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimustuloksia julkaistaan riittävän nopeasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on riittävät valtuudet muuttaakseni käytänteitä työpaikallani tutkimustiedon soveltamiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoiden ohjaaminen on hyvä keino lisätä tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut toimimaan tutkijana.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tietoinen rahoituskäytännöistä liittyen tutkimustoimintaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintaterapeuttiliitto tukee jäseniensä tutkimustiedon käyttöä / hyödyntämistä.	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Tiedon saanti / hankinta

Tutkimustiedon hyödyntäminen edellyttää tutkimusartikkeleiden saatavuutta. Seuraavassa osiossa pyritään selvittämään mitä kanavia sinä käytät tutkimustiedon hankkimisessa.

9. Mistä lähteistä haet tutkittua tietoa?**Sähköiset tietokannat**

- Otdbase
 Otseeker
 Cinahl
 PubMed/Terveysportti
 Cochrane
 Joku muu sähköinen tietokanta, mikä

Ammattilehdet

- Sjot (Scandinavian Journal of Occupational Therapy)
 Ajot (American Journal of Occupational Therapy)
 Bjot (British Journal of Occupational Therapy)
 Cjot (Canadian Journal of Occupational Therapy)
 Toimintaterapeutti
 Occupational Science – julkaisu
 Occupational Therapy International -julkaisu
 Joku muu ammattilehti, mikä

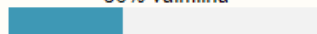
Muut

- Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt / Theseus
 Yliopiston tutkimukset (kerro tarkemmin...)
 Internet (esimerkiksi Google)
 Käypä hoito -suositukset
 Kysyn työtoverilta / kollegalta
 Joku muu lähde, mikä

- En osaa sanoa
 En hae tutkittua tietoa

10. Työpaikkani tilaa jotain ammatillista julkaisua, mitä?

36% valmiina

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: SJOT – julkaisun käyttö

Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) on maailman toiseksi laadukkain toimintaterapia-alan tieteellinen julkaisu impact-pisteillä (vuonna 2013 1.13) mitattuna. Julkaisun tavoitteena on rohkaista tieteellistä tutkimusta ja se tarjoaa kanavan toimintaterapia-alan tutkimustiedon julkaisemiseksi. Toimintaterapeuttiliitto omistaa SJOT:n yhdessä muiden pohjoismaisten toimintaterapeuttiliittojen kanssa. Toimintaterapeuttiliitto on tarjooa jäsenilleen vuonna 2015 Sjut -julkaisun jäsenetuna.

11. Valitse alla olevista vaihtoehdoista sinulle sopivin vaihtoehto.

- Olen tilannut SJOT -julkaisun TOI:n jäsenetuna ja lukenut julkaisua.
- Olen tilannut SJOT -julkaisun TOI:n jäsenetuna, mutta en ole lukenut sitä.
- En ole tilannut SJOT-julkaisua TOI:n jäsenetuna, enkä ole lukenut julkaisua.
- En ole tilannut SJOT-julkaisua TOI:n jäsenetuna, mutta olen lukenut julkaisua muuta kautta.

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

45% valmiina

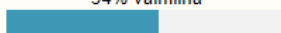
12. Miksi et ole tilannut SJOT -julkaisua jäsenetuna?

- En ole osannut / minulla oli teknisiä ongelmia tilauksessa.
- En ole kokenut tarpeelliseksi.
- Minulla ei ole ollut aikaa.
- En ole kiinnostunut.
- Minulla on muutenkin pääsy julkaisuun.
- En ole tiennyt tästä jäsenedusta.
- Joku muu syy, mikä?

13. Mikä voisi kannustaa sinua tilaamaan jäsenedun?

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

54% valmiina

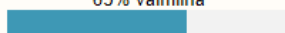

14. Miksi et ole lukenut SJOT -julkaisua?

- En ole osannut / minulla oli teknisiä ongelmia lukemisessa.
- En ole kokenut tarpeelliseksi / sille ei ole ollut tarvetta.
- Minulla ei ole ollut aikaa.
- En ole kiinnostunut.
- Joku muu syy, mikä?

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

63% valmiina

15. Arvioi SJOT-julkaisua. Miten hyvin seuraavat adjektiivit mielestäsi kuvaavat SJOT-julkaisua asteikolla 1-5.

	1 olen täysin eri mieltä	2 olen eri mieltä	3 siltä väliltä	4 olen samaa mieltä	5 olen täysin samaa mieltä
Hyödyllinen	☐	☐	☐	☐	☐
Mielenkiintoinen	☐	☐	☐	☐	☐
Ajankohtainen	☐	☐	☐	☐	☐
Tarpeeton	☐	☐	☐	☐	☐
Houkutteleva	☐	☐	☐	☐	☐
Tieteellinen	☐	☐	☐	☐	☐
Tylsä	☐	☐	☐	☐	☐
Innostava	☐	☐	☐	☐	☐
Luotettava	☐	☐	☐	☐	☐
Laadukas	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikeaselkoinen	☐	☐	☐	☐	☐
Tarpeellinen	☐	☐	☐	☐	☐

16. Kerro miten olet hyödyntänyt SJOT-julkaisua.

- Työni perustelemiseksi.
- Oman työn kehittämisen tukena.
- Kliinisen ongelman ratkaisussa.
- Tiedon haku liittyen esimerkiksi asiakasryhmään tai toimintaterapiainterventioon.
- Lukenut artikkeleja tiedon päivittämiseksi
- Olen kirjoittanut itse artikkelin / artikkeleja julkaisuun.
- Olen hakenut opintoihin liittyvää teoriaa / taustatietoja julkaisusta.
- Olen soveltanut SJOT:issa julkaistuja tietoja tms. käytäntöön.
- Olen keskustellut SJOT:in artikkeleista kollegoiden kanssa.
- Olen käyttänyt SJOT:ia tietolähteenä tutkimustoiminnassa.
- En osaa sanoa
- Joku muu, mikä

17. Koetko, että jäsenedusta on ollut sinulle hyötyä?

Kyllä (kerro lyhyesti minkälaista hyötyä)

Ei (kerro lyhyesti miksi ei ole ollut hyötyä)

En osaa sanoa

18. Miten mielestäsi Toimintaterapeuttiliitto voisi kehittää SJOT-julkaisun hyödyntämistä toimintaterapeuttien käytännön työn tukena?

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Organisaationäkökulma

Tutkimustiedon hyödyntämiseen käytännön työelämässä vaikuttaa suuresti johdon ja kollegoiden tuki. Näyttöön perustuva käytäntö vaatii panostusta organisaatiotasolla, tietoa tulee olla riittävän helposti saatavilla.

Toimintaterapeuttien työn organisoinnin on todettu vaikuttavan tutkimustiedon hyödyntämiseen. Seuraavissa väittämissä kartoitetaan tutkimustiedon hyödyntämistä organisaationäkökulmasta.

19. Organisaationäkökulma

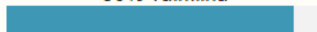
	1 olen täysin eri mieltä	2 olen eri mieltä	3 siltä väliltä	4 olen samaa mieltä	5 olen täysin samaa mieltä
Minulla on työaikana aikaa lukea ja arvioida tutkimusartikkeleja.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on työaikana aikaa muuhun tutkimukselliseen toimintaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikkani välineet ja tilat tukevat tutkimustiedon hyödyntämistä.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani kannustetaan etsimään uusinta tutkimustietoa.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani kannustetaan tutkimustiedon hyödyntämiseen ja soveltamiseen käytännön työssä.	☐	☐	☐	☐	☐
Esimieheni kannustaa minua näyttöön perustuvaan työtapaan / käytäntöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani johto on sitoutunut näyttöön perustuvan työtavan käyttöön / käytäntöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani työntekijät tekevät yhteistyötä sovellettaessa tutkimustuloksia käytäntöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani tehdään tutkimusta.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikkani tukee ammatillista kehittymistäni.	☐	☐	☐	☐	☐

Työpaikkani puolesta minun on mahdollista osallistua jatkuvaan koulutukseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on työpaikkani puolesta pääsy tutkimustuloksiin ja tietokantoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani on käytössä organisaatiokohtaisia tutkittuun tietoon perustuvia ohjeita.	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikallani annetaan tilaa ja aikaa uusien asioiden luovalle kokeilulle.	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

90% valmiina

TUTKIMUSTIEDON HYÖDYNTÄMINEN: Kehittämisenäkökulma**20. Mitkä ovat mielestäsi parhaat keinot tutkitun tiedon hankkimiseksi ja hyödyntämiseksi käytännön työssä? Valitse mielestäsi viisi parasta keinoa.**

- Tutkimukseen / tutkimusprojektiin osallistuminen
- Verkostoituminen (opiskelijat, kollegat, tutkijat)
- Tutkimusten lukeminen ja arviointi
- Keskusteluryhmät liittyen tutkimustietoon / vertaistuelliset ryhmät (esim. case -kokoukset näyttöön perustuviin käytäntöihin liittyen)
- Tiimipalaverit
- Konferenssit
- Workshop työskentely
- Kokeneiden tutkijoiden luennoille osallistuminen
- Helposti saatavilla olevat laadukkaat yhteenvedot ajankohtaisista tutkimuksista
- Strukturoitujen (arviointi/interventio)menetelmien käyttö
- Koulutukseen osallistuminen
- Joku muu, mikä?

21. Miten Toimintaterapeuttiliitto voisi mielestäsi tukea jäseniensä tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön työssä?**Kiitos vastauksestasi!**

SAATEKIRJE

Hyvät TOI:n jäsenet,

Nyt voit vaikuttaa tutkimustiedon lisäämiseen suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämiseen liittyen.

Kyselyn tarkoituksena on tuottaa tutkimustietoa suomalaisten toimintaterapeuttien tieteellisen tutkimustiedon käytöstä ja hyödyntämisestä käytännön työelämässä.

Lisäksi kyselyssä kartoitetaan Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) -jäsenedun hyödyllisyyttä, mutta kyselyyn voi vastata vaikka jäsenetua ei olisikaan tullut / käyttänyt.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 10-15 minuuttia. Nimesi ja yhteystietosi eivät tule julki kyselyssä, kysely on täysin anonyymi.

Alla olevasta linkistä pääset suoraan vastaamaan kyselyyn:

<https://www.webpolsurveys.com/S/99A848DA456816B1.par>

Kyselyyn voit vastata 30.9.15 asti.

Toivomme, että mahdollisimman moni käy vastaamassa kyselyyn, jotta saamme tietoa suomalaisten toimintaterapeuttien tutkimustiedon hyödyntämisestä.

Aihe on tärkeä ammattimme säilymisen ja kehittymisen kannalta – erityisesti tänä tu-
loksellisuutta ja vaikuttavuutta edellyttävänä aikakautena.

Kysely on osa Yamk-opinnäytetyötä, joka toteutetaan yhteistyössä Suomen Toimintaterapeuttiliiton (TOI) kanssa. Opinnäytetyön avulla kartoitetaan myös SJOT-julkaisun tulevaisuutta liiton jäsenetuna, ja opinnäytetyön perusteella laaditaan liitolle kehittämissuosituksia SJOT-julkaisun käyttöön liittyen.

Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2015 aikana. Opinnäytetyön ohjaajana toimii Tiina Hautala (tiina.hautala@turkuamk.fi).

Ystävällisin terveisin,

Irina Katajisto-Korhonen, irina.katajisto.korhonen@gmail.com

Toimintaterapeutti Amk / Kuntoutus Yamk 2015, Turun Ammattikorkeakoulu

Leila Mäkelä, leila.makela@toimintaterapeuttiliitto.fi puh. 040 823 4413

Toiminnanjohtaja, Suomen Toimintaterapeuttiliitto

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO (Pohjautuu alustaviin kehitysehdotuksiin)

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto tekisi strategisen suunnitelman toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan kasvattamiseen

- Onko tutkimus ja näyttöön perustuva käytäntö huomioitu strategiatasolla?
- Miten Toimintaterapeuttiliitto tällä hetkellä tukee jäseniensä tutkimustiedon käyttöä?

Ehdotetaan, että Toimintaterapeuttiliitto pyrkisi parantamaan suomalaisten toimintaterapeuttien / jäseniensä mahdollisuuksia tutkimukselliseen toimintaan

- Vaikuttamalla päätöksentekijöihin ja sidosryhmiin
 - Esimerkiksi toimintaterapian näkyminen muussa mediassa, toimintaterapian tutkimuksen vieminen myös muiden kuin toimintaterapeuttien tietoisuuteen
 - Onko suunnitelmia / toimenpiteitä asian suhteen?
- Selvittämällä yhteistyöverkostoja
 - Onko suunnitelmia / toimenpiteitä asian suhteen?
- Vaikuttamalla toimintaterapeuttien koulutukseen (*Hyvän kuntoutuskäytännön perusta –oppaassa todetaan, että tutkimustietoa tulisi hyödyntää nykyistä enemmän kuntoutustyöntekijöiden ammattitaidon ylläpitämisessä. Oppaassa suositellaan, että kuntoutustyöntekijöiden perus- ja täydennyskoulutukseen tulisi lisätä opetusta näyttöön perustuvasta toiminnasta, tieteellisten artikkelien kriittisestä arvioinnista sekä tutkimustiedon soveltamisesta käytännön työhön. (Paltamaa, Karhula, Suomela-Markkanen, Autti-Rämö 2011, 232.)*)
- Onko suunnitelmia / toimenpiteitä asian suhteen?
 - Tukeeko peruskoulutus riittävästi toimintaterapeuttien tutkimustaitoja Toimintaterapeuttiliiton mielestä?
 - Toimintaterapian alalla ei tällä hetkellä mahdollista kouluttautua maisteriksi / tohtoriksi toimintaterapian alalla tai suorittaa toimintaterapian Yamk-tutkintoa. Mitkä ovat Toimintaterapeuttiliiton näkemykset asiasta?
 - Lisäämällä valmistuneiden toimintaterapeuttien tutkimukseen liittyviä tietoja ja taitoja koulutuksen avulla
 - Toivotaan edullisia koulutuksia
 - Onko suunnitelmissa järjestää tutkimustoimintaan liittyvää koulutusta?

- Ehdotettu etäkoulutuksia / webinaareja (koulutuksen helppo saatavuus) – onko suunnitelmia / resursseja? (= vertaistuellisen keskustelun mahdollistaminen)
- Esimerkiksi koulutusta hyvistä käytänteistä
- *Koulutukset hyvä mahdollisuus verkostoitumiseen kollegoiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden kesken*
- Jatkamalla SJOT-jäsenetua
 - Opinnäytetyössä nousee esille, että ne ketkä ovat jäsenetua käyttäneet ovat siitä myös hyötynet. Jäsenedun jatkamista suositellaan. Mikä on Toimintaterapeuttiliiton kanta asiaan?
 - Jäsenetuun olisi hyvä saada mahdollisimman yksinkertaiset ja selkeät ohjeet
 - Tullaanko jäsenedun tuloksia mittaamaan jatkossa opinnäytetyössä käytetyllä SJOT –mittarilla, vai jollain muilla keinoin?
 - Koetaanko opinnäytetyöstä saadut tiedot riittävinä, vai olisiko kaivattu muunlaista tietoa?
- Toimintaterapeutti-lehden muuttamisella tieteellisempään suuntaan
 - Onko mahdollista / suunnitelmissa?
 - SJOT:in artikkeleista ollut suomenkielisiä referaatteja, suositellaan että niitä jatketaan (laadukkaat yhteenvedot)
 - Toiveita, että lehdessä kerrottaisiin enemmän siitä miten tutkimustietoa on hyödynnetty käytännön työelämässä
 - Lehdessä voisi julkaista ohjeistus / vinkkejä siitä, miten tutkimustietoa voi hyödyntää käytännön työelämässä – tekemällä esimerkiksi erilaisia case-esimerkkejä
- Toimintaterapeuttien tutkimustietoon pääsyn mahdollistaminen myös valmistumisen jälkeen
 - Miten Toimintaterapeuttiliitto voi tukea? Julkaisut, tietokannat?
- Tietopankkien kokoamisella eri aihealuein; keinoina esim. yhteistyö pohjoismaisten toimintaterapeuttien kanssa? Projektimuotoisuus? Tt-opiskelijoiden hyödyntäminen / yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa? (= *Relevantin tiedon suodattaminen ja suuntaaminen suoraan kohde-ryhmälle*)
 - Keino hyödyntää kentällä tehtyjä tutkimuksia / projekteja?
 - Onko suunnitelmia / resursseja / toimenpiteitä?
- Sosiaalisen median parempi hyödyntäminen
 - Tutkimusten linkittäminen ja niistä kertominen / referointi esimerkiksi nettisivuilla, Facebookissa, Toinetissa
 - Uudet nettisivut: voisi koostaa tietopankkeja tai linkkejä ajankohdittain tutkimuksiin (ks. yllä)
 - Onko suunnitelmia / toimenpiteitä?

- Aluetoiminnan hyödyntäminen aiheen esille nostamisessa ja ajankohtaisen tutkimustiedon soveltamiseksi kentälle (= vertaistuellisen keskustelun mahdollistaminen, verkostoitumisen tukeminen)
 - Koulutus tai materiaalipaketti alueyhdyshenkilöille (esimerkiksi Kuutamoseminaarin yhteydessä)
 - Materiaalipaketteja mahdollisesti eri aiheet (lapset, mielenterveys ym.) – yhteys tietopankkien kokoamiseen
 - Aluetapaamiset hyvä mahdollisuus tukea verkostoitumista kollegoiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden kesken
- Toimintaterapeuttien tutkimuksellisen toiminnan mahdollistaminen työajalla
 - Suurimmaksi esteeksi vaikuttaa muodostuvan se, ettei toimintaterapeuteilla ole työaikana aikaa tutkimukselliseen toimintaan, esim. tutkimusten lukemiseen ja arvioimiseen ajantasaisen tiedon päivittämiseksi. Onko Toimintaterapeuttiliitolla mahdollisuutta tukea jäseniä asiassa?
 - Esim. ajanpuute koettu suurimmaksi esteeksi jäsenedun (SJOT) hyödyntämisen suhteen
- Toimintaterapeuttiliiton oma julkaisutoiminta
 - Suositukset näyttöön perustuvasta toimintaterapiasta (pitäen sisälään miten kriittisesti arvioidaan tutkimustietoa) (vs. suositukset hyvistä arviointikäytännöistä ja rakenteisesta kirjaamisesta) – eli oman ohjeistuksen tekeminen asiasta
 - Strukturoitujen menetelmien kehittäminen ja julkaisu – tai kentälle kehitettyjen menetelmien julkaisujen tukeminen

Muut mahdolliset kommentit ja palaute opinnäytetyöprosessista